

Glasiło Mestne občine Ljubljana, letnik XIX, številka 2, februar 2014, ISSN 1318-797X

Ljubljana

4
Odstranjevanje
posledic žleda
poteka po
sanacijskem
načrtu

10
Napovedani
mestni projekti
se uresničujejo

6
Nagrajenci
na področju
varstva pred
naravnimi
nesrečami

36
Razpis
za Župančičeve
nagrade

NA POMOČ!

PREJEMNIKI DRŽAVNIH PRIZNANJ CIVILNE ZAŠČITE IZ MESTNE OBČINE LJUBLJANA

5. marca so v Kamniku podelili državna priznanja trem prostovoljnim gasilskim društvom iz Mestne občine Ljubljana:

• PGD Bizovik je prejel plaketo ob 130-letnici obstoja, PGD Stanežiče – Dvor srebrno priznanje ob 100-letnici obstoja in PGD Vižmarje – Brod srebrno priznanje ob 110-letnici obstoja. Priznanja so prejeli tudi trije sodelavci Mestne prave MOL: mag. Matejka Kunc, Matjaž Šušteršič in Irena Stopar Kavčič ter upokojenec Štefan Kovač.

Zlato priznanje Civilne zaščite

Mag. Matejka Kunc, višja svetovalka na Oddelku za zaščito, reševanje in civilno obrambo MOL, na področju zaščite, reševanja in pomoči poklicno deluje od 13. 11. 1995, najprej kot odgovorna za krajevni štab Civilne zaščite in eno od območij v Mestni občini Ljubljana, pozneje pa za področje usposabljanja za zaščito in reševanje v MOL. Ob tem skrbi tudi za spodbujanje osebne in vzajemne zaščite ter ozaveščanje prebivalcev, varstvo pri delu, razvoj opremljanja enot in služb, podporo delu štaba CZ MOL ter sodeluje pri operativnem vodenju sil za ZR v MOL ob intervencijah. Mag. Matejka Kunc tako prek literature kot prek številnih pogovorov s strokovnjaki in tudi najpreprostejšimi izvajalci nalog ob nesrečah stalno analizira in vrednoti zmožnost izvajanja reševalnih storitev v nesrečah. Zapolniti ugotovljeni razkorak med potrebami in zmožnostmi, je pravi izziv zanjo. Rezultati, ki jih na tak način dosegla, živijo v enotah ZR MOL, njene rešitve pa uporabljajo tudi kolegi iz Slovenije. Projekti, ki jih je dokončala ali jih še vodi mag. Matejka Kunc so: ● komplet opreme in usposabljanja za osnovno varovanje pri delu na višini in interventno prekrivanje streh po požarih, neurjih in potresih, ● oprema in usposabljanja za prvo in nujno medicinsko pomoč v enotah ZR MOL, ● priklonnik s kompletom opreme za odstranjevanje posledic poplav v objektih in ● priklonnik s kompletom opreme za odstranjevanje posledic neurij.

Štefan Kovač je že vrsto let zapisan področju zaščite, reševanja in pomoči. V Prostovoljno gasilsko društvo Ljubljana - Trnovo je vstopil 22. marca 1958, kjer je zdaj veteran in ima čin gasilskega časnika II. stopnje. Svoje znanje je prenašal na mlajše in preostale člane v društvu, kar se je odražalo na mladinskih in članskih tekmovanjih. S požrtvovalnostjo in čutom za ljudi je sodeloval v vseh večjih nesrečah (poplave, požari), ki so prizadele Mestno občino Ljubljana in tudi zunaj nje (poplave v Železnikih). Na področju opravljanja nalog zaščite in reševanja je sodeloval tudi v času osamosvojitve Republike Slovenije. Aktiven je bil tudi pri obnovi in gradnji prizidka gasilskega doma ter pri postavitvi skulpture, ki je posvečena gasilstvu. V času operativnega delovanja je opravljal vidne operativne in organizacijske funkcije tako v društvu kot v Gasilski zvezi Ljubljana. Z umirjeno energijo in toplino povezovalno deluje med članstvom in je vedno pripravljen pomagati: sosedu, prijatelju ali komurkoli, ki ga je prizadela naravna ali druga nesreča. Kljub veteranskemu stažu živi za področje zaščite, reševanja in pomoči in vodi odbor za ohranjanje vrednot, običajev in zgodovine gasilstva v Trnovem.

Srebrno priznanje Civilne zaščite

Matjaž Šušteršič je sodelavec za zaščito, reševanje in civilno obrambo MOL in poveljnik OI štaba CZ MOL - Zahod in je že vrsto let zapisan področju zaščite, reševanja in pomoči. Z njim se je začel spoznavati leta 1972, ko se je vključil kot prostovoljec v PGD Medno, kjer je sčasoma prevzemal vse bolj odgovorne naloge in funkcije. Prav njemu gre zahvala za številni podmladek društva. Nanj z veseljem prenaša svoje znanje, izkušnje, hkrati pa jim želi privzgojiti pozitiven odnos do ljudi in okolja. Že kmalu se je vključil tudi v strokovno delo Gasilske zveze Ljubljana, še posebej je aktiven pri »informatizaciji« področja zaščite in reševanja. Usklajenost in ažurnost evidenc pripadnikov društev kot tudi materialno tehničnih sredstev je vedno postavjal v ospredje. Le tako lahko v primeru reševalnih akcij uspešno poveže in usklajuje vse subjekte oz. reševalne sile in tehniko. Še posebej aktiven pa je v »svojem domačem« gasilskem društvu, kjer že vrsto let opravlja tudi najodgovornejše funkcije. Znanje in prosti čas vlaga v izobraževanje članov in članic društva, sodeluje pri nabavi opreme za zaščito, reševanje in pomoč in pri usposabljanjih na področju medčloveških odnosov in dela v skupini. Po njegovi zaslugi je Operativna izpostava Mestnega štaba CZ MOL - Zahod homogen, strokoven in odziven člen sistema zaščite in reševanja v MOL. V vseh večjih nesrečah, ki so prizadele Mestno občino Ljubljana, je požrtvovalno in uspešno vodil delo svojega štaba in usklajeval operativno delo na terenu, npr. ob uhajanju plina na območju Viča v letu 2013, sodeloval pa je tudi, ko je bilo potrebno pomagati v požaru na Krasu, poplavah v Železnikih in Mozirju. Cenjen je kot človek, ki je vedno pripravljen pomagati: sosedu, prijatelju ali popolnemu neznancu, ki ga je prizadela naravna ali druga nesreča. Predano živi za področje zaščite, reševanja in pomoči!

Bronasto priznanje Civilne zaščite

Irena Stopar Kavčič je sodelavka Oddelka za finance in računovodstvo.

Razporejena je bila v Operativno izpostavo I. in II. (Jug) Štaba Civilne zaščite MOL kot članica, zadolžena za administrativno podporo in finance. Reorganizacija omenjenega štaba je pomenila novo organizacijsko strukturo in razdelitev nalog. Področje administracije in financ je bila novost, ki je v štabu zaživela prav s prihodom Irene Stopar Kavčič. V okviru PGD Trnovo sodeluje v organizacijskih pripravah na intervencije, nemalokrat pa je v njih tudi aktivno udeležena. Izkušnje si je nabirala tudi v okviru nudenja pomoči prizadetim prebivalcem v ujmah v Železnikih, Ljubljani in Mozirju, kjer je sodelovala tudi pri odpravi posledic le-teh. Njeno delo na tem področju zagotavlja štabu vseskozi ažuren pregled nad situacijo, filtriranje in urejenost podatkov pa štabu omogoča uspešno vodenje in operativno delovanje v primeru naravnih in drugih nesreč. Strokovnosti, zanesljivosti ter pripadnosti ekipi ne kaže zgolj kot članica štaba, temveč tudi kot pripadnica operativne sestave PGD Trnovo. V društvu je uspešna na področju dela z mladimi, še posebej pa je aktivna v prizadevanjih za uveljavljanje žensk v strukturah zaščite, reševanja in pomoči ter operativnih enotah prostovoljnih gasilskih društev. Irena Kavčič Stopar ima izrazit čut za ljudi v stiski, pravilen in pozitiven odnos do človeka ter sposobnost delovanja v skupini. Te lastnosti in predvsem namenjanje prostega časa za področje zaščite, reševanja in pomoči so njen način življenja.

Ljubljana

Več od solidarnosti

Prejemniki državnih priznanj Civilne zaščite iz Mestne uprave MOL	2
Akad. prof. dr. Matjaž Kmecl: Več kot solidarnost	3
Odstranjevanje posledic žleda	4
Priznanja na področju varstva pred naravnimi nesrečami	6
Tomaz Kavčič: Za dežjem vedno posije sonce	7
Nadaljevanje razvojnega ciklusa Ljubljane	8
Uresničevanje napovedanih mestnih projektov	10
Stanovanjska ponudba v Ljubljani	14
Nepremičninski sejem MIPIM 2014	15
Dr. Brigita Jamnik, Blaž Horvat: Odvajanje padavinske vode je izkaz urejenosti mesta	17
Aina Šmid: 450 let klasično-humanističnega pouka v Ljubljani	18
Dušan Muc: Mozaik moje Ljubljane	19
Mateja Lesar: Brezplačno učenje z mentorjem v Mestni knjižnici Ljubljana	20
Nada Breznik: Dr. Aleksander Doplihar	21
Motnje hranjenja – preventivni in socialnovarstveni programi MOL	22
Asist. dr. Karin Serbec o sodobnih vidikih motenj hranjenja	23
Nada Breznik: Mojmir Šiftar, kulinarični mojster športnega duha	24
Mirjana Ribič: Podjetje Tea Time	25
Mirjana Ribič: Trgovina Barlič	26
Staša Cafuta Trček: Vtisi tujih turistov o Ljubljani	27
Emi Vega: Retrospektivna razstava ob 90-letnici Jožeta Ciuhe	28
Prof. dr. Milček Komelj: 150 let Slovenske matice	29
Četrtni razgledi	30
Stane Jagodič: Nagrajena fotografija Helene Koren	35
Ljubljanski vestnik	36
Okoljske meritve	39
Prireditve na Ljubljanskem gradu	40

Fotografiji na naslovnici

Zgoraj: Pomlad v Tivoliju, foto: Dunja Wedam
Spodaj: Nagrajenci na področju varstva pred naravnimi nesrečami, foto: Nik Rovanič

Fotografija na strani 3

Akad. prof. dr. Matjaž Kmecl, foto: Miha Fras

Avtorica nepodpisanih besedil je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1. Zanj: župan Zoran Jankovič. Uredniški odbor: Mitja Meršol (predsednik), Tjaša Ficko, Vesna Kos – Bleiweis, Aleš Kardelj, Stanka Ritonja. Odgovorna urednica in lektorica: Nada Šumi, kontakt: 041/737 863, glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Avtorica logotipa: Petra Černe Oven, Studio ID, Oblikovalska zasnova: Miljenko Licul. Naslov uredništva: Glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, Ljubljana. Tisk: Set d.o.o., Grafična priprava: Lupa design. Naklada: 121.500 izvodov. Natisnjeno na okolju prijaznem papirju. Glasilo brezplačno prejme vsako gospodinjstvo v Mestni občini Ljubljana.

Saj smo že pozabili: solidarnost je po prvotnem, latinsko francoskem, pomenu trdna vzajemnost; vsi za enega, eden za vse. V nesreči ne more biti samo eden, ob stran mu tisti trenutek brez oklevanja stopi skupnost. Tak je človeški pranagon, še bolj pranagon malega naroda, kakršen je naš – ki je bržkone skozi stoletja kljuboval v krvavem evropskem trebuhu, kamor ga je umestila usoda, prav z njim. Bogve koliko žledi (prastara slovenska beseda!) različnih oblik se je že zneslo nad njim, in vendar je tu še danes! Zadnja nesreča je pokazala, da ta moč deluje še zmeraj. Vseeno, v kakšnih organizacijskih oblikah; polpretekle dni je delovala predvsem v mrežo gasilskih društev, ki jo slovensko prebivalstvo samozaščitno goji že poldrugo stoletje – in to ne samo z gašenjem požarov, temveč tudi kljubovanjem vsem drugim nevarnostim, celo kulturnim in družabnim. Gasilci so naravnost znameniti s svojimi veselicami, pihalnimi godbami, tekmovanji – tudi v najbolj srečnih časih, ne samo v časih nezgod. Njihov pozdrav Na pomoč! je zato univerzalen in ne govori samo o pomoči, temveč tudi o moči, ki jo premorejo, o vztrajanju in kljubovanju. Gasilci so v tem smislu že kar ime za slovensko ljudstvo, prisproda njegove bistvene sile, ki ji očitno ni prišel do živega niti vseobsegajoči egoizem spremenjenega družbenega sistema. Komaj kdo ali pa kar nihče iz množice požrtvovalnih kljubovalcev nesreči, ki nas je doletela, ni spraševal za račune – čeprav so garali dneve in noči: prvo jim je bila zavest, da morajo storiti vse, kar zmorejo, za skupnost, za celoto, za soljudi, za deželo. Naenkrat smo se Slovenci izkazali kot svojevrstno ljudstvo netajkunov, pravo nasprotje vsem tistim, ki so nam zlepa ali zgrda hoteli pobrati dotlej zbrano skupno imetje, ob tem pa še čast, ponos in samozavest; pač tako kot nagovarja in vabi današnja ureditev. – Ob skrajni sebičnosti se je mogočno oglasila solidarnost, vzajemnost; pospremila jo je nova samozavest – in to v deželi, ki je na takšno samozavest zadnja leta že skoraj pozabila. Velika reč! Velikanska! Večja, kot je videti na prvi pogled.

Pomislimo: Slovenija je znana kot ena najbolj gozdnatih dežel v Evropi, kak milijon in dvesto tisoč hektarjev gozda imamo. Ta gozd sproti čisti nesnago iz zraka – tisto, ki jo odložimo vanj sami, in še za lep del Evrope – čeprav o tem v naši skupni 'domovini domovin' nočejo dosti slišati. Potem pa še vse drugo drevje, parkovno in kmetijsko; vse se je nenadoma polomilo, ponekod skoraj v stanje goloseka. Neki svetovljan, ne-Slovenec, da ne bo pomote, je svojčas izjavil, da so naši gozdovi naftno polje prihodnosti – o prestrezanju in čiščenju vode in podobnih dragocenostih niti ni govoril, samo energetsko je reč videl. In zdaj je treba vračunati dejstvo, da je velikanski del tega zaklada z žledom ta hip uničen – dežela je postala invalidna. Ne samo, da je zmanjkalo elektrike, da so bile ceste neprevozne, da je voda vdiralna v domove – vse naenkrat: temveč tudi, da se je s tem zgodil strahovit udarec pogumu za prihodnost, občutku varnosti, samozavesti, prepričanju, da zmoremo; kljub temu, da smo od pamtiveka vsega hudega vajeni. Zapovrh se nam je reč zgodila v trenutku, ko smo s svojo nesposobnostjo in lahkovernostjo še sami zakuhali globoko krizo, tako da smo se začeli med seboj vsenavzkriž obtoževati in tožariti. – V tej deželi-invalidu pa je v veliki nesreči od bogve kod čudežno zraslo izjemno zaupanje vase, neverjetna samozavest; nobenih govorov ni bilo treba, nobenega priganjanja – ljudje so skoraj do zadnjega vzeli svojo usodo dejavno v lastne roke, si množično raje pomagali, kot se obtoževali (mogoče so bili pri tem edina izjema nekateri politiki, toda ti so že zdavnaj zgubili mero za to, kaj je v resnici tisti znameniti nacionalni interes, o katerem sicer tako radi in tako pogosto govorijo).

Solidarnost v zadnji ujeni se je torej spremenila v dragoceno protiuji. Če bi bili ciniki, bi zdaj ponovili staro reklo: Vse je za kaj dobro. To pot je bilo morda celo odlično: slovenski ljudje so se v strahoviti nesreči strnili v novo moč.

Akad. prof. dr. Matjaž Kmecl, častni meščan Ljubljane

Odstranjevanje posledic žleda in poplav

V mestnem okolju skoraj za milijon evrov škode

Žled je veliko škode povzročil tudi v Mestni občini Ljubljana. Gasilci so v začetku februarja v več kot tisoč posredovanjih dan in noč odstranjevali posledice te hude katastrofe, da se je življenje počasi normaliziralo. V urbanem okolju je ocenjene škode na drevju za 970.000 evrov, odstranjevanje posledic žleda in snega bo trajalo več mesecev, sanacija škode pa več let.

Žled in sneg, ki sta v začetku februarja prizadela Slovenijo, sta povzročila veliko škodo tudi na območju Mestne občine Ljubljana, zato je Mestna uprava takoj ukrepala in skupaj s pogodbenimi izvajalci pripravila sanacijski načrt. Pristojne službe Mestne občine Ljubljana so zagotovile ekipe na terenu, v akciji pa sodelujejo tudi javni zavodi in podjetja, ki delujejo v okviru Mestne občine Ljubljana. Ob pojavu žleda na območju Ljubljane je bilo zabeleženih več kot 1000 posredovanj gasilskih enot javne gasilske službe, ki so posredovale pri odstranjevanju nastalih posledic. Vse gasilske enote javne gasilske službe so pri tem sodelovale po svojih najboljših močeh. Izvajalci so najprej odstranili nevarno drevje in polomljene oz. viseče veje in s tem zagotovili prevoznost cest in prehodnost pločnikov. Veliko podrtega vejevja je bilo na Večni poti in Brdnikovi cesti ter na Poti za Brdom in na cestah na Rožnik in Golovec. Odstraniti je bilo potrebno nevarno polomljeno drevje in vejevje v parkih v središču mesta, v Živalskem vrtu in na sprehajalnih poteh na Grajskem hribu. Na Grajskem griču so bila najbolj nevarna porušena drevesa nad Karlovško cesto, preprečiti je bilo treba plaz pod Študentsko potjo, ker je zaradi strmega terena, nestabilne podlage tal ter porušeni dreves pod Študentsko potjo obstajala možnost, da se porušena drevesa z zemljino splazijo na stanovanjske objekte pod brežino. Pozorno je bilo pregledano stanje poškodovanega drevja pri vrtcih in šolah. Na funkcionalnih zemljiščih med bloki, v manj frekventnih parkih in otroških igriščih so izvajalci začeli konec februarja, dela pa bodo trajala najmanj mesec dni. Do začetka del so nevarna drevesa oz. območja zavarovana s trakovi. Ekipe delo opravljajo po terminskem načrtu ter glede na vremenske razmere in varnost odstranjujejo nevarno drevje prednostno z mestnih vpadnic, potem pa še po preostalih ulicah in cestah.

V urbanem okolju je ocenjena škoda na drevju 970.000 evrov, zamenjati bo treba 125 dreves. Ocena škode na Grajskem griču in v parkovnih gozdovih do konca redakcije še ni bila znana. Višino škode, ki je nastala na infrastrukturi, ocenjujejo na več kot 100.000 evrov. Odstranjevanje posledic žleda in snega na območju Mestne občine Ljubljana bo trajalo več mesecev, sanacija škode pa tudi več let.

Ravnanje z drevjem

Ob posledicah, ki jih sta jih povzročila sneg in žled, Mestna uprava opozarja na premišljeno, strokovno, varno in dobro načrtovano sanacijo vseh dreves, ne le tistih, ki so v lasti Mestne občine Ljubljana. Mestno drevje je namreč zelo pomembno za zdravje prebivalcev, pa tudi za lepoto mestnega okolja. V pomoč pri izvajanju sanacije so na spletni strani MOL objavljena **navodila za ravnanje z drevjem**; pri tem sta pomembni dve osnovni opravili: ● Sekamo načeloma le teže poškodovano drevje: potrebna je ocena obsega poškodbe, medtem ko se nagnjenih dreves, ki ne ogrožajo okolice, ne posekamo. ● Pri obrezovanju poškodovanega drevja je glavni namen zagotoviti zdravo in normalno nadaljnjo rast drevesa. Obrezovanje mora potekati v skladu s standardi in pravili dobre prakse.

Občanom, ki imajo na svojih zemljiščih podrto drevje oziroma vejevje, Mestna uprava svetuje, da spremljajo terminski načrt čiščenja, in takrat, ko bodo ekipe v njihovi okolici, odložijo obrezane veje na pločnik oziroma drugo javno površino, kjer ne bodo ovirale udeležencev v prometu. Mestne ekipe ga bodo brezplačno odpeljale na odlagalnišče. Porezano vejevje lahko tudi sami odpeljete in brezplačno oddate v Zbirnih centrih Barje in Povšetova ter na deponijah podjetja Tisa, Cesta v prod 84, ter podjetja Hoja, Žagarska 5, Škofljica. Po končani akciji (predvidoma konec marca) mestne

ekipe odloženega vejevja ne bodo več pobirale, temveč ga bodo morali občani sami odpeljati v zbirne centre.

Sanacija škode po sprejetem sanacijskem načrtu

Sanacija škode, ki jo je na območju MOL povzročil žled, poteka po sprejetem sanacijskem načrtu. Ekipe na terenu so še dodatno okrepljene; izvajalci so najprej sanirali center mesta, v zadnjem tednu februarja pa so dela izvajali na Viču. Do 4. marca je bilo odpeljanih 13.500 m³ vejevja in 500 m³ hlodovine, hlodovine iz gozdov pa še niso začeli odvažati. Javno podjetje Snaga je skupaj s pogodbenimi izvajalci 24. februarja 2014 začelo izvajati sanacijska dela na območju Viča, Trnovega in Murgel. **Dela so se začela na osmih območjih, ki zajemajo naslednje ceste, naselja, otroška igrišča, parke, vrtce in šole:** ● Barjanska, ● Cesta dveh cesarjev, ● Mencingerjeva, ● Reška, ● Tomažičeva, ● Cesta v Mestni log, ● Koprška, ● Murgle, Trnovo, ● Kikljeva ulica in vrtci ter šole Vič, Murgle, Rožna dolina, ● Vrhovci in vrtci ter šole na Vrhovcih, ● Park Tivoli in kolesarska steza po Večni poti, ● poti na grajskem hribu in Rožniku, ● POT in otroška igrišča po Viču. Za delo so opremljeni s 7 avtodvigali, 5 tovornimi vozili z grabežem, 2 traktorjema z grabežem, 3 traktorji, 10 poltovornimi vozili, na delu pa je bilo 5 sekačev, 25 obrezovalcev in 85 delavcev. V tednu od 3. do 9. marca se je delo nadaljevalo na območju Viča, začeli pa so tudi z deli na območju Šiške. Sanacijo škode na urbanem območju bodo predvidoma zaključili do sredine aprila,

grajski hrib bo očiščen do maja, parkovni gozd pa do konca letošnje jeseni.

Meščanke in meščane Mestna uprava sproti obvešča o lokacijah in delu ekip, ki čistijo posledice žleda. V obveščanje so aktivno vključene četrtne skupnosti MOL in ljubljanska turistična društva, informacije pa so objavljene tudi na spletnem mestu Mestne občine Ljubljana. Ob tem Mestna občina Ljubljana poziva meščanke in meščane, da se pridružijo in po svojih močeh pomagajo pri odpravi posledic nesreče. Svoje pobude in podatke o lokacijah nevarnega drevja lahko sporočite prek spletnega servisa Pobude meščanov ali na e-naslov pobude@ljubljana.si ter po tel.: (01) 306 12 82, (01) 306 12 82 FREE in (01) 306 10 65 (01) 306 10 65 FREE.

Škoda na mestni infrastrukturi

Največ stroškov bo s sanacijami udorov na voziščih in poškodovanih brežinah ter s popravili in zamenjavami odbojnih ograj. Poškodovanih odbojnih oz. zaščitnih ograj je približno 500 metrov, največ na hribovitem predelu Most, kjer se je zaradi podrhtev dreves sprožilo več manjših plazov, tam je nastalo tudi največ udorov in poškodb na brežinah (na cestah Mali vrh–Svetek, Trebeljevo–Mali vrh, Češnjice–Zagradišče in Javor–Ravno Brdo sta nastala po 2 udora, na cesti Janče–Laze pa 3 udori).

poteka po sanacijskem načrtu

Foto: Dunja Wedam

Poti na Ljubljanski grad so v glavnem prehodne, vendar pa Mestna uprava opozarja na skrajno previdnost pri hoji med polomljenimi drevesi v parkih in gozdovih.

Ekipe so začele intenzivno čistiti poti in grajsko planoto ter sproščati poti na Rožniku. Mestni parki so očiščeni, arboristična dela bodo opravljena naknadno. POT na predelu čez Golovec je delno očiščena, del pa bo očiščen ta mesec. Očiščena je tudi »italijanka« (pot do observatorija). Napake na javni razsvetljavi odpravljajo, izvedenih je že 80 odstotkov del. Lokacije so znane in s strani nadzora potrjene. Poti na Grajskem griču so večinoma sproščene, 26. februarja 2014 pa je Zavod za gozdove Slovenije RS opravil še t. i. odkazilo za sanitarno sečnjo na grajskem pobočju. Pot spominov in tovarištva je večinoma že normalno prehodna.

Sprehajalci morajo biti pozorni na to, da zdaj poteka čiščenje oz. sproščanje poti, da je zagotovljena njihova prehodnost, medtem ko vej nad njimi doslej še niso obrezovali. Zato v primeru močnega vetra ni primerno hoditi v gozdove, ker še vedno obstaja nevarnost padanja polomljenih vej. Poleg tega Mestna občina Ljubljana meščanke in meščane prosi, da zaradi lastne varnosti upoštevamo in spoštujemo navodila na terenu in da ne trgamo travkov, s katerimi so zavarovana nevarna območja ali območja, kjer se izvaja sečnja oz. obrez.

Prijava škode

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je sprejela sklep o ocenjevanju škode na stvareh zaradi posledic poplav, visokega snega in zleda med 20. januarjem in 10. februarjem 2014. Mestna občina Ljubljana poziva občane, da prijavijo škodo, ki jo jim je povzročil zled na objektih.

Delna škoda, ki jo je na objektih povzročil zled (padec drevesa) in je znotraj omenjenega datumskega roka, bo popisana in ocenjena, zato so imeli občani možnost do 7. marca prijaviti škodni dogodek: ● na sedežih četrtnih skupnostih, ● v glavni pisarni Mestne občine Ljubljana, ● na e-naslovu: glavna.pisarna@ljubljana.si, ● na Oddeleku za zaščito, reševanje in civilno obrambo, tel.: (01) 306 43 30 ali na e-naslovu: roman.lavrac@ljubljana.si.

Mestna občina Ljubljana (Oddelek za zaščito, reševanje in civilno obrambo) je Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje zaprosila za pojasnilo datuma nastanka nesreče. Gre namreč za dejstvo, da so poplave na Ljubljanskem barju nastale po omenjenem datumu in zato nastala škoda ni predmet popisa oz. ocenjevanja delne škode na objektih!

Čeprav pojasnila Uprave RS za zaščito in reševanje Mestna uprava še ni prejela, so bili občani naprošeni, da prijavijo škodo tudi za objekte, ki so bili poplavljeni. Le tako se je uprava lahko pripravila na morebiten

popis, ki je moral biti zaključen najpozneje 14. marca 2014. V primeru spremembe sklepa ali izdaje novega sklepa Uprave RS za zaščito in reševanje bodo popis in oceno delne škode na objektih izvedle občinske komisije za popis škode. Delna škoda na objektih bo ocenjena skladno z Uredbo o metodologiji za ocenjevanje škode (Uradni list RS, št. 67/03, 79/04, 81/06 in 69/08).

Zaščita prebivalcev pred poplavami

Od sredine pa do 25. februarja je Civilna zaščita Mestne občine Ljubljana izvedla vrsto ukrepov za zaščito prebivalcev pred poplavami. Na območju MOL je bilo poplavljenih 15 stanovanjskih objektov (Ižanska cesta in Lipe), več gospodarskih objektov (Lipe) ter območje Mazovčeve poti v bližini Kašeljkega mostu.

Člani Civilne zaščite Mestne občine Ljubljana so prebivalce na ogroženem in prizadetem območju ves čas obveščali in jim dajali navodila. Stalno so obiskovali omenjeno območje, organizirali sestanke s prebivalci Lip, Črne vasi, Ižanske ceste in Mihovega štradona, poleg tega so jih obveščali tudi po elektronski pošti.

Na Mihovem štradonu so, v skladu z načeli iz študije poplavne varnosti tega območja, ki jo je zagotovil Oddelek za urejanje prostora MU MOL, z vrečami s peskom zaprli prepus pod avtocesto ter na kritičnem mestu poglobili jarek za odvodnjavanje v smeri proti Jurčkovi cesti.

Na omenjenih območjih so: ● brezplačno razdelili 2.000 vreč s peskom in navodila za njihovo učinkovito postavitve, ● VO-KA je brezplačno izčrpala greznice, ki jih je napolnila poplavna voda, ● prebivalcem so posodili 30 peči na petrolej za ogrevanje, ker so morali zaradi poplav izklapljeti elektriko in odstranjevati gorilce s peči za ogrevanje, ● prebivalcem so zagotovili 5 kemičnih WC-jev, ker zaradi visoke poplavne vode in poplavljenih greznic niso mogli uporabljati svojih sanitarij, ● LPP je zagotovil, da so mestni avtobusi vozili do Lip, ● prebivalcem je bila ponujena možnost prevoza s poplavljenega območja do avtobusne postaje. ● Civilna zaščita je poleg tega zagotovila še dodatno polnjenje vreč s peskom na lokaciji podjetja KPL d.d. na Litijški cesti. Tam je bilo napolnjenih še 5.000 vreč.

Cesta Črna vas–Podpeč je bila zaradi poplave zaprta. Postavljena je bila ustrezna signalizacija LPT, občasen nadzor je izvajala policija, večkrat so bili ob zapori navzoči tudi redarji Mestnega redarstva MOL, ki so zagotavljali spoštovanje zapore. Med prebivalci sta se namreč pojavila nezadovoljstvo in jeza, saj so po poplavljeni cesti vozili nekateri vozniki terenskih vozil in s tem povzročali valove, ki so zalivali stanovanjske in kmetijske stavbe ob cesti.

Občina Logatec je v 23. februarja 2014 MOL zaprosila za pomoč. Civilna zaščita MOL jim je posodila 1.000 praznih poplavnih vreč.

IZ POROČIL PROSTOVOLJNIH GASILSKIH DRUŠTEV

PDG Bizovik: Po zadnji podatkih smo gasilci PGD Bizovik v 5 dnevih opravili 42 intervencij. Ob tej priložnosti bi se želela zahvaliti vsem gasilec in gasilkam, ki so s svojo prisotnostjo na terenu omogočili korektno in koristno delovanje. Obenem pa iskrena hvala tudi njihovim delodajalcem, ki so po najboljši moči imeli posluh za njihovo odsotnost z dela.

PDG Barje: V nedeljo, 2. 2. 2014, zjutraj ob 9.45 smo po obvestilu občana izvozili na podrtu drevo na Poti k ribniku v Ljubljani. Drevo smo razžagali in odstranili s ceste. Kmalu potem pa se je začelo tudi za nas. V soboto smo bili aktivni skozi ves dan, ko smo razžagali veliko podrtih dreves in odstranili kar nekaj nevarno visečih vej. Delo smo nadaljevali tudi ponoči in v naslednjih dveh dneh. Skozi te tri dni je na intervencijah sodelovalo 19 različnih gasilcev in tri vozila.

PDG Sostro: Gasilci v Ljubljani smo bili na terenu od 2. 2. 2014 do 7. 2. 2014 in se borili z zledom, odstranjevali polomljena drevesa in daljnovode s cestišč, vozil, stanovanjskih hiš in drugih objektov. Oskrbovali smo tudi vasi brez elektrike z električnimi agregati in gorivom.

V Ljubljani so se med delom poškodovani štirje gasilci in sicer trije laže ter eden z resnejšo težjo poškodbo. Vsem želimo čim hitrejšo okrevanje!

PDG Vič: Gasilske enote so bile na terenu od 31. 1. 2014 dalje. Gasilci so z odstranjevanjem dreves in vej s cestišč pomagali pri prevoznosti večine državnih in lokalnih cest, pa tudi avtoceste. Občanom so pomagali pri odpravljanju posledic visokega snega in zleda, slednjega so odstranjevali tudi z električnih kablov. Ob izpadu električne energije so občanom pomagali z električnimi agregati in zagotavljali komunikacijo, kjer so odpovedali sistemi telefonije. Pomagali so pri reševanju in evakuacijah, kjer so objekte ogrozili plazovi in viseče drevje, dostop z običajnimi vozili pa je bil onemogočen. Občani so se tudi sicer obračali na gasilce z različnimi težavami in prošnjami, povezanimi z vremenom ter posledicami, ki jih je povzročal sneg in led.

Po grobih ocenah, prejetih s terena (natančni podatki bodo znani po narejenih analizah po končanju intervencije), je od petka, 31. 1. 2014, do četrтка, 6. 2. 2014 (vključno), na terenu skupno sodelovalo okoli 30.000 gasilcev s 4.780 gasilskimi vozili.

Gasilci PGD Ljubljana – Vič smo bili aktivni od sobote 1. februarja dalje. V tem času smo izvajala 3-izmenska dežurstva v gasilskem domu in v 5 dneh izvedli posredovanja na več kot 60 lokacijah, kjer so bila bodisi podrti ali nevarno nagnjena drevesa na cestišče, vozila, hiše ali druga kabelska infrastruktura. Posredovali smo tudi v ZOO, kjer smo sanirali podrtu drevesa preko ograj, se prebijali čez podrtu drevje in na vrh Rožnika, prav tako pa smo dali v uporabo naše agregate za zagotavljanje električne energije.

Posebna zahvala gre vsem delodajalcem, ki ste omogočili našim članom posredovanje in razumeli željo ter potrebo po pomoči sočloveku. S tem ste pokazali, da ima gasilstvo podporo tudi v vas, kar je v tem času izjemna lastnost pozitivnih ljudi.

Občankam in občanom, ki ste nas s svojimi spodbudnimi besedami podpirali in spodbujali, nas krepčali z donirano hrano ter pijačo in nam pomagali, da smo lahko izvajali operativne aktivnosti, se iz srca zahvaljujemo ter vam sporočamo, da bomo tudi v prihodnje tukaj za vas, dan in noč, na pomoč! Posebna zahvala gre gostilni Žabar in gospodu Milanu Robežniku ter gospe Maji Rainer, ki sta poskrbela, da smo imeli vedno na voljo toplo prehrano, ki nam je dajala dodatno moč in voljo za delo.

JAVNA GASILSKA SLUŽBA V LETU 2013

Javna gasilska služba je v letu 2013 posredovala v 1.918 primerih, od tega Gasilska brigada Ljubljana v 1.611 primerih in prostovoljna gasilska društva v 307 primerih.

Na območju Mestne občine Ljubljana sta bil dve večji intervenciji: ● 22. maja 2013 je prišlo do izpusta utekočinjenega naftnega plina ob Tržaški cesti. Evakuiranih je bilo 230 oseb. ● 29. julija 2013 je neurje prizadelo celotno območje MOL. Javna gasilska služba je v samo 7 urah posredovala v 128 primerih. Od tega je bilo treba na 55 objektih odstraniti poškodovano kritino in strehe prekriti, v 66 primerih pa je bilo treba odstraniti podrti drevesa. Neurje je prizadelo tudi dva objekta v lasti MOL, in sicer OŠ Kašelj, kjer je veter odkril 15 m² strešne kritine iz pločevine, in Pionirski dom, kjer je odkrilo 500 m² strehe. Pri reševanju je sodelovalo 270 gasilcev iz prostovoljnih gasilskih enot in Gasilske brigade Ljubljana in 3 zaposleni na OZRCO.

Javna gasilska služba je 12. avgusta na zahtevo Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje v skladu z državnim načrtom zaščite in reševanja in z odobritvijo župana MOL sodelovala pri iskanju in gašenju žarišč požara na pobočju Trstelja na Krasu. Pomoč je obsegala tretjino moštva in sredstev Javne gasilske službe MOL. Pri pomoči so sodelovali: poveljnik JGS MOL Cveto Šumec, ki je intervencijo vodil, enota MOL za podporo vodenju, delavka OZRCO, logistika s prvo pomočjo za lastne potrebe in operativa, sestavljena iz članov gasilskih društev Bizovik, Brdo, Črnuče, Ježica, Ljubljana mesto, Kašelj, Medno, Podgorica-Šentjakob, Rudnik, Sneberje, Šentvid, Tacen, Zgornja Šiška in Zadobrova, skupaj 85 pripadnikov enot z 21 vozili. Gasilci so ves dan pregledovali pogorišče (okrog 50 hektarjev površine), iskali žarišča, jih prekopavali in gasili z vodo. Okrog požarišča so očistili do dva metra velik požarni rob, da v primeru poslabšanja vremenskih razmer ne bi prišlo do ponovnega vžiga. Poškodbo gasilcev ni bilo. Stroške posredovanja je pokrila država.

Posredovanje gasilcev je bilo potrebno tudi ob požarih v stanovanjskih hišah na Malovi, Veršičevi, Vodnikovi, Gospodinjski in Grablovičevi ulici. Stanovalcem so po potrebi priskrbeli interventno nastanitev.

V okviru protipoplavnih ukrepov je bila izvedena preventivna sečnja rastlinja ob strugi Gradaščice od brvi na Mokrški ulici do izliva v Ljubljano. Izvedeno je bilo tudi čiščenje kanalov na Ljubljanskem barju, Ilovici in Rakovi Jelši. Velik del prizadevanj za poplavno varnost Ljubljane je bil namenjen pogovorom med Vlado RS in Mestno občino Ljubljana glede sprejetja in izvedbe Državnega prostorskega načrta za povečanje poplavne varnosti na področju Ljubljane, Dobrove in Polhovega Gradca.

Zahvale za požrtvovalno in sočutno plemenitost

Priznanja na področju varstva pred naravnimi

Foto: Nik Rovar

Župan Zoran Jankovič je 28. februarja ob dnevu Civilne zaščite v Mestnem muzeju podelil letošnja priznanja posameznikom in organizaciji na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Na fotografiji od leve proti desni: mag. Robert Kus, Drago Omahen, Anita Caruso z vnukinjo Hano, župan Zoran Jankovič, Ana Jager, Ana Čok (partnerica nagrajenega Viktorja Kosca, ki se po februarjski ujmi zdravi v bolnišnici) in Andrej Ribič.

Župan Zoran Jankovič je 28. februarja v Mestnem muzeju podelil priznanja Mestne občine Ljubljana posameznikom in organizacijam na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. V komisiji za podelitev priznanj so bili podžupan Aleš Čerin, predsednik, mag. Robert Kus in Tomaž Kučič. Podelitev, ki je potekala že trinajsto leto, je spremljal kulturni program, v katerem so sodelovali učenci Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana, povezovala pa jo je študentka AGRFT Lena Hribar. Zahvalne listine, ki jih Mestna občina Ljubljana podeljuje kot priznanje posameznikom, skupinam in pravnim osebam za posebne zasluge in izjemne dosežke pri delu na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v preteklem letu oziroma krajšem časovnem obdobju, so letos prejeli: Ana Jager, občanka Dobrunj, Viktor Kosec, član Prostovoljnega gasilskega društva Rašica, in Elektro Ljubljana. Plaketo, ki se podeljuje kot priznanje posameznikom, skupinam in pravnim osebam za dolgoletno in uspešno delo pri razvijanju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in pri krepitvi organiziranosti, usposobljenosti in pripravljenosti sil za zaščito, reševanje in pomoč, pa sta prejela: Anita Caruso, Rdeči križ Slovenije, in Drago Omahen, Gasilska brigada Ljubljana.

PLAKETI

Anita Caruso

je bila ob svojem dolgoletnem delu na Rdečem križu Slovenije ves čas tudi pripadnica civilne zaščite tako poklicno kot tudi prostovoljka. Skrb za ljudi, sočutje, humanost in prostovoljstvo so vrednote, ki jih živel in izkazovala predvsem z dejanji, in ne le z besedami. Odlikujeta jo požrtvovalnost in odločnost, s katero je vedno zagovarjala načelo, da je zanjo največja vrednota skrb za soljudi. Njen občutek za odgovornost v dobrobit skupnosti, s katero in v kateri je živela in delala, je bila in ostaja zgled vsem, ki so imeli srečo, da so bili njeni sodelavci in so njeni prijatelji. Spoštovanja vredna je bila njena odločnost in vnema, s katero je ščitila in se borila za pravice delavcev, najsi bkejših in socialno najbolj ogroženih. Njena pripravljenost, da pomaga, je bila mnogokrat skoraj na robu racionalnega. Nikoli ni v ospredje postavljala sebe in svojih potreb. Vedno je zagovarjala načela pravičnosti, solidarnosti in tovarištva. Svoje profesionalno delo je obogatila s srčnostjo in predanostjo temeljnimi načelom Rdečega križa in načelom humanitarnega dela. Vedno je bila tam, kjer so jo potrebovali ljudje v stiski. Vedno se je odzvala na klic na pomoč. Vedno je udeležena in poosebljala vrednote solidarnosti.

Predlagatelj: Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Ljubljana

Drago Omahen

Delo gasilca je pri Dragu Omahnu enako njegovemu osebnemu poslanstvu. Z močjo volje in bogatega znanja, ki ga je pridobil s strokovnim usposabljanjem in nenehnim izpopolnjevanjem pridobljenega znanja, je bistveno prispeval k uresničevanju koncepta javne gasilske službe v Mestni občini Ljubljana kot sestavnega dela zaščite in reševanja v občini. Uveljavljanje danes delujočega koncepta javne gasilske službe je začel s posamičnimi skupnimi strokovnimi vajami in prenosom strokovnih vsebin in znanja najprej v Prostovoljnem gasilskem društvu Trnovo. V to dejavnost je vključil tudi svoje ožje sodelavce in člane Prostovoljnega gasilskega društva Trnovo in kmalu je to postalo redna praksa v Gasilski brigadi Ljubljana. Tako tudi ni bilo daleč do uveljavitve današnjega delujočega koncepta Javne Gasilske službe kot nosilne službe v okviru sistema zaščite in reševanja Mestne občine Ljubljana. V letih med 2004 do 2005 je eno leto sodeloval v slovenski mirovni misiji ISAF v Afganistanu na letališču v Kabulu. Na tej misiji je opravljal zahtevno delo koordinatorja gasilske preventivne dejavnosti za vojaški del kampa. Njegova vsestranska zavzetost in interesno področje je tudi heraldika (grboslovje) in veksikologija (veda o zastavah). Prav s tega področja delovanja so nastali predlogi in izdelki, katerih avtor ali soavtor je Drago Omahen: znak poklicnega gasilca, znak združenja slovenskih poklicnih gasilcev, čini in oznake poklicnih gasilcev in gasilcev Gasilske brigade Ljubljana ter celostna podoba slovesne uniforme.

Predlagateljica: Gasilska brigada Ljubljana

junaštvo

in drugimi nesrečami

ZAHVALNE LISTINE

Ana Jager

se je nekega dne v mesecu marcu kot vsak dan pozno popoldan vračala domov iz Lipoglava, ko je na poti opazila vozilo, prevrnjeno v potok Reko. V njem je opazila voznika, ki je obvisel z glavo v vodi. Brez oklevanja in ne da bi pomislila na svojo varnost, se je podala v mrzlo vodo. S svojim požrtvovalnim in pogumnim posredovanjem je rešila človeško življenje, življenje moža, očeta in dedka. Njeno dejanje je vzbudilo spoštovanje in hvaležnost ne samo družine rešenega, ampak tudi vseh krajanov naselja Lipoglav.

Predlagatelj: Poveljnik prostovoljnega gasilskega društva Lipoglav Alojz Levičnik

Viktor Kosec

je član Prostovoljnega gasilskega društva Rašica, društva, ki deluje na severozahodnem hribovitem delu Mestne občine Ljubljana. Še pred 26. rojstnim dnevom je prevzel funkcijo poveljnika in se soočil s kadrovskimi in organizacijskimi težavami: izseljevanjem mladih domačinov, pomanjkanjem motivacije za delo v prostovoljnem gasilskem društvu. Z majhnimi koraki, doseženimi manjšimi uspehi in izkazano skrbjo za varnost kraja je dosegel vključevanje odrasajoče mladine, usposabljanje le-te za operativno delo. Z aktivnim vključevanjem operativne enote v gašenje in reševanje na požarnem območju društva je uspel ustvariti maloštevilno, a sposobno jedro operativne enote, ki jo je vodil pri gašenju in reševanju v Železnikih, na Krasu in na področju Mestne občine Ljubljana v času katastrofalnih poplav.

V obdobju žleda, ki je februarja 2014 oklenil velik del Slovenije, je tudi vas Rašica ostala brez elektrike. Z veliko osebnostjo je Viktor Kosec v sodelovanju z Oddelkom za zaščito, reševanje in civilno obrambo poskrbel za nujno, vendar komaj zadostno oskrbo, po zagotovitvi zmogljivejšega agregata pa je pomagal pri premiku manjšega 60 kW-agregata na področje Janč in Ravnega Brda. Nalogo sta opravljala skupaj z Dušanom Brajerjem iz Prostovoljnega gasilskega društva Bizovik. Na cesti proti Ravnemu Brdu se je odlomil poledeneli vrh bukke in tovariša Viktorja hudo poškodoval. V dnevih, ki jih je preživel v bolnišnici, kljub skrbi za družino in eksistenco v njegovih besedah in dejanjih ni bilo slabe volje, zagrenjenosti, ampak zgolj optimizem, načrtovanje, sprejemanje tveganj, ki jih naloge zaščite in reševanja prinašajo s seboj, pa se jih vsi skupaj včasih premalo zavedamo.

Predlagatelj: Oddelek za zaščito, reševanje in civilno obrambo MOL

Elektro Ljubljana

Elektru Ljubljana oziroma zaposlenim v njem in njegovih distribucijskih enotah Ljubljana mesto in Ljubljana okolica podelujemo zahvalno listino za požrtvovalno in učinkovito delo pri odpravljanju katastrofalnega stanja na električnem omrežju zaradi žleda. V kritičnih dneh je bilo opravljenih 130 intervencij v 8.040 urah dela, pri katerih je sodelovalo 95 zaposlenih. Ti podatki o opravljenem delu v omenjenem časovnem okviru že sami po sebi govorijo o obsegu intervencij, ki so jih delavci na terenu opravljali v zelo težkih in življenjsko nevarnih okoliščinah. Njihovo požrtvovalno delo, ki so ga opravljali tako rekoč noč in dan, je omogočilo, da so prizadetim občankam in občanom Mestne občine Ljubljana kar se le da hitro olajšali tegobe, ki jim jih je povzročila vremenska ujma.

Predlagatelj: Oddelek za zaščito, reševanje in civilno obrambo MOL

ZA DEŽJEM VEDNO POSIJE SONCE ALI KAKO GASILCI VEDNO POMAGAMO

Tomaz Kavcic, poveljnik PGD Ljubljana Trnovo

Foto: arhiv PDG Trnovo

Trnovski gasilci odstranjujejo nevarno podrtó dreve.

Tudi glavnemu mestu februarska naravna nesreča v obliki žleda in s tem podrtih dreves ter kopice poškodovanih objektov, vozil in gospodinjstev brez električne energije ni prizanesla. Neumorni gasilci in za to pristojne mestne službe smo opravili vsa nujna potrebna dela, da se je življenje v prestolnici odvijalo naprej. Število intervencij, količina opravljenih delovnih ur in s tem nastalih stroškov posredovanj ter neposredne materialne škode je ogromno. Pomembneje pa se je spomniti tistih, ki so pomoč potrebovali, je bili deležni, in tistih, ki so pomoč nudili, kar ni vedno samoumevno.

Pri nudenju pomoči se prostovoljni in poklicni ljubljanski gasilci vedno znova srečujemo z ljudmi, ki so bili tako ali drugače prizadeti oz. oškodovani v nesreči. Oboji svoje delo opravljamo z vso svojo zavzetostjo, profesionalnostjo in z največjim čutom za pomoč sočloveku. Če uporabim misel gasilca Jureta Petača, je naš največji humanitarni vložek čas, vloženi v prostovoljno delo in s tem neposredno pomoč. Gasilci za nudeno pomoč ne pričakujemo plačila ali drugih materialnih dobrin. Za nas je neprecenljiv občutek, da smo opravili dobro delo, in vsak trenutek, ko ti človek, ki si mu pomagal, stisne roko, te pogleda v oči in se ti zahvali za rešeno življenje ali obvarovanje toplote zavetja doma.

Pomoči potrebnim se ob čakanju na pomoč sekunde zdijo minute in minute ure. Nekateri pa preprosto vzamejo v roke motorno žago in druge pripomočke in pred lastnim in bližnjim pragom odstranijo lažje in manjše veje. V enem od primerov nastalih posledic žleda je predsednik hišnega sveta omogočil prost pretok vozil vsem stanovalcem v okolici. Spet drugje je predsednica odbora lastnikov sama koordinirala potrebne akcije, kjer je bila v njihovi soseski potrebna pomoč, obveščala in usmerjala gasilce, za kar smo ji hvaležni. Oglasilo se je veliko drugih ljudi, ki so bili pripravljene prostovoljno pomagati. Poklicala nas je zdravnica, ki je ponudila svojo pomoč, če bi jo potrebovali. Ne smemo pozabiti tudi na vse gospodinje, ki so nam na terenu skuhalo čaj ali kavo, pripravile in prinesle okusne domače sendviče,

spekle pecivo in še toplo prinesle v prostore gasilskega doma. Mirno lahko zapišem, da je pomagal skoraj vsak po svojih močeh in zmožnostih. Zato verjamem, da obstajajo ljudje, ki jim je mar za sočloveka in splošno blaginjo in varnost v mestu, v katerem živimo in delamo velik del svojega življenja.

Preprosto pa ne moremo mimo tistih, ki ne premorejo kančka solidarnosti, strpnosti, samoorganiziranosti in samopomoči. Tako smo pri odstranjevanju nevarno nagnjenih dreves razrešili marsikateri medsosedski spor, ki se je vlekel že leta. Za več občanov je bilo samoumevno, da bomo odstranjeno nevarnost tudi odpeljali na deponijo, a smo morali ta dela zaradi obilice drugih opravil odkloniti. Imajo pa občani seveda za to na voljo druge službe. Ponekod smo bili deležni kritike, kje hodimo tako dolgo, saj da upognjene veje nevarno visijo čez vodnike in bi lahko ostali brez elektrike. Spet drugje so veje ovirale parkiranje na parkirnih mestih, ki jih v mestu kronično primanjkuje, ko so nas na drugem koncu mesta potrebovali, da odstranimo več ton težka debla dreves, ki so se podrla na streho hiš in jih močno poškodovale. Še dobro, da se ni nikomur nič zgodilo in da debla pod seboj niso ukleščila kakšnega človeka.

Iz nedavne naravne nesreče tako lahko povzamemo nekaj poučnih ugotovitev. V nesreči nikoli ne ostanemo sami, gasilci vedno pridejo in pomagajo in jih nič ne preseneti. Za dežjem pa vedno posije sonce! Akcija na temo NNNP – Nič nas ne sme presenetiti, naj NE velja samo za reševalne službe, ki se usposablja in opremlja za vse vrste nesreč in situacij. Tudi doma imejmo baterijski radio, opremimo se z baterijskimi in drugimi svetilkami, založimo se z zadostno količino ustekleničene pitne vode in živili z dolgim rokom uporabe, da se vnaprej pripravimo na take in drugačne situacije, ki se, kot kaže zadnja naravna nesreča, lahko pripetijo tudi glavnemu mestu. Ne dovolimo si, da nas preseneti! Spomnimo se poplave, ki nas je doletela leta 2010. In ko nesreča pride, pomagajmo sebi in sosedom po lastni sposobnosti in opremljenosti. Vendar nikoli ne pozabimo na lastno varnost in telefonsko številko 112.

Nezaustavljivi razvojni cikel

Foto: Dunja Wedam

Parkirišče Tivoli in ureditev Jakopičevega drevoreda sta bila končana marca 2013.

Sredi lanskega leta je mestno vodstvo napovedalo 132 projektov, ki prinašajo novosti in izboljšave bivalnega okolja v vseh 17 četrtnih skupnostih. V nekaterih primerih je prišlo do krajših ali daljših zamud, redki projekti so v spletu okoliščin izpadli ali čakajo na javno-zasebna partnerstva ali evropska sredstva, nekaj deset, natančno 47, pa je v tokratni napovedi novih. To so tisti novi projekti, kjer obsežna dokumentacija, potrebna za izvedbo vsakega projekta posebej, omogoča napoved roka izvedbe in je povsem jasna tudi njegova finančna konstrukcija. Za vsemi 179 projekti, ki so bodisi zaključeni bodisi v izvajanju ali pred opredeljenim datumom začetka izvajanja pa se vrstijo tudi že začrtani prvi postopki za izvedbo novih sto in več za nadaljnja leta, kot jih je zastavila prostorska vizija Ljubljana 2025 in kot jih sproti sprožajo nove potrebe in investicijske možnosti. Ob tem velja povedati, da kljub neustavljivemu investicijskemu zagonu lanskoletni mestni proračun izkazuje znatno zmanjšanje dolga, občina pa se tudi ni več na novo zadolžila. Javni holding Ljubljana med svojimi podjetji skoraj nima več izgub in zgledno črpa evropska sredstva. Preobražanje mestne podobe je v zadnjih letih postalo že tako samoumevno, da si življenja v Ljubljani brez teh nenehnih izboljšav ni več mogoče zamisliti. Toliko je še vizij, idej, pobud, možnosti, potreb, ob vsem pa tudi nekaj obvezujočih evropskih direktiv, da je najmanj do leta 2025 pri tem pospešku v razvoju glavnega mesta nujno nadaljevati. Vodstvena ekipa in velika mestna družina ostajata v tem zagonu enako zavzeti kot na začetku tega živega procesa, ki navdaja z optimizmom meščanke in meščane ter vedno znova občudujoče obiskovalce Ljubljane, središča in ogledala Slovenije.

Foto: Mirjana Ribič

Maja 2014 bo končana gradnja Vrtca Šentvid, enote Mravljincek.

Urša Otoničar, vodinja Oddelka za finance in računovodstvo:

LANSKI DOLG SE JE ZNATNO ZMANJŠAL, OBČINA SE NI DODATNO ZADOLŽILA

Ljubljana je bila tudi lani izjemno investicijsko aktivna. Ali to pomeni, da se je zato zelo povečala njena zadolženost?

Prav nasprotno, lanska bilanca kaže, da se je dolg Mestne občine Ljubljana kar precej zmanjšal: od 130.159.556 € na začetku leta do 120.853.325 € ob koncu leta.

Koliko dolga je občina odplačala v lanskem letu?

MOL je v lanskem letu odplačala 9,3 mio € dolga in se ni dodatno zadolžila.

Kolikšni so bili v letu 2013 prihodki in kolikšni odhodki in koliko evropskih sredstev je Ljubljana pridobila?

Prihodki proračuna MOL so leta 2013 znašali 251.287.855 €, odhodki pa so znašali 242.826.367 €, kar pomeni, da je MOL imela presežek prihodkov nad odhodki v višini 8.461.488 €, ki je bil porabljen za odplačilo dolga (skupaj s prenosom iz preteklega leta).

Foto: Mirjana Ribič

Na Cesti 30. avgusta v Vevčah je bila komunalna infrastruktura zgrajena septembra 2013.

	2011	2012	2013
Prenos sredstev iz preteklega leta	986.726	657.695	983.357
Prihodki proračuna	291.233.163	262.840.478	251.287.855
Odhodki proračuna	296.278.149	262.344.037	242.826.367
Presežek/primanjkljaj	-5.044.986	496.441	8.461.488
Zadolževanje proračuna	12.259.326	8.042.864	0
Odplačila dolga	7.561.371	8.213.644	9.300.423
Prejeta EU sredstva v proračun MOL	6.012.612	1.058.452	5.250.567
Stanje zadolženosti MOL na 31. 12.	130.320.844	130.159.556	120.853.325

Ljubljane se nadaljuje

Foto: Mirjana Ribič

Na POŠ Janče je bilo decembra 2013 za potrebe vaše učne točke in vrtca Pedenjped, enote Janče, obnovljeno podstrešje.

Foto: Mirjana Ribič

Parkirišče P+R na Studencu je bilo zgrajeno januarja 2013.

Zdenka Grozde, direktorica Javnega holdinga Ljubljana:

DRUŽBE V SKUPINI JAVNEGA HOLDINGA SO V LETU 2013 V INVESTICIJSKE PROJEKTE VLOŽILE 32,7 MIO € LASTNIH SREDSTEV

Investicijski razvojni cikel se tudi v letu 2013 ni zmanjšal. Kako pa je to vplivalo na zadolženost Javnega holdinga Ljubljana in mestnih javnih podjetij?

Zadolženost družb v skupini Javnega holdinga po stanju 31. 12. 2013 znaša 43 mio €, po stanju 31. 12. 2012 pa je zadolženost znašala 45,9 € (oba zneska vključujeta tudi interno zadolženost znotraj skupine Javnega holdinga).

Koliko javnih podjetij je lani poslovalo pozitivno?

Leto 2013 so s pozitivnim rezultatom zaključile vse družbe v skupini, razen hčerinskega podjetja družbe Energetika Ljubljana, družbe TE-TOL.

Koliko sredstev ste vložili v investicije?

Družbe v skupini Javnega holdinga so v letu 2013 v investicijske projekte vložile 32,7 mio € lastnih sredstev, pri čemer se glavnina nanaša na gradnje ali obnove infrastrukture.

Koliko pa ste pridobili evropskih sredstev?

Največji kohezijski projekt v skupini je projekt RCERO, za katerega je bilo pridobljenih 77,5 mio €.

V okviru Regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije (RRA LUR) se od leta 2007 vodijo projekti, ki so sofinancirani s strani EU. Pri teh projektih sodelujejo Snaga, VOKA, LPP in ŽALE. Skupna vrednost sredstev iz EU znaša 87 mio €, pri čemer glavnino predstavljajo sredstva za projekt RCERO.

Število zaposlenih, prihodek in kapital po javnih podjetjih v Javnem holdingu Ljubljana in v javnih podjetjih Žale in LPT na dan 31. 12. 2013

	Število zaposlenih	Prihodek	Kapital
1. JHL	229	10 mio	170,7 mio
2. LPP	869	45 mio	12,1 mio
3. JPE	330	111 mio	177,1 mio
4. Snaga	426	34 mio	17,8 mio
5. VO-KA	355	40 mio	151,7 mio
6. TE-TOL	258	69 mio	73,8 mio
7. Žale	88	8 mio	15,2 mio
8. LPT	150	13 mio	14,1 mio
Skupaj	2.705	330 mio*	632,5 mio

* nekonsolidiran

Foto: Mirjana Ribič

Aprila 2014 bo celovito prenovljena Pot na Golovec.

Foto: Mirjana Ribič

Decembra lani je bila asfaltirana cesta Mali vrh od h. št. 1 do št. 44.

Uresničevanje napovedanih

I. NAPOVEDANI PROJEKTI, KONČANI V LETU 2013

ČS Bežigrad

● obnova toplotne postaje v OŠ Savsko naselje	november	106.975 €
● energetska sanacija Vrtca Ciciban, enote Lenka *	november	341.360 €

ČS Center

● obnova nadhoda čez železniško progo v podaljšku Streliške ulice na Hrdeckega ceste	junij	962.513 €
● prenova Novega trga	avgust	814.811 €
● prenova Petkovškovega nabrežja	september	1.757.283 €
● obnova toplotne postaje v OŠ Majde Vrhovnik	september	68.886 €
● prenova trakta E1 na Ljubljanskem gradu	september	247.058 €
● obnova parnega in vročevodnega kolektorja na Partizanski cesti	oktober	375.193 €
● prenova z obnovo vodovoda in kanalizacije po Čopovi ulici	oktober	1.426.472 €
● prenova Parka Tabor	oktober	82.816 €
● obnova komunalne infrastrukture na Maistrovi ulici	november	2.223.132 €
● energetska sanacija Ljubljanskega gradu, obnova kotlovnice	december	522.711 €

ČS Črnuče

● obnova ZDL, enote Bežigrad, PE Črnuče, preureditev prostorov in dograditev dvigala	september	1.515.252 €
● obnova kotlovnice v OŠ Maksa Pečarja	november	101.163 €
● obnova kotlovnice v vrtcu Črnuče, enoti Ostržek	november	68.602 €

ČS Dravlje

● ureditev varnega dostopa in intervencijske poti v Vrtec Mojca, enoto Kekec	september	53.968 €
● energetska sanacija Vrtca Mojca, enote Muca *	november	348.884 €
● obnova toplotne postaje v vrtcu Mojca, enoti Tinkara	november	69.355 €

ČS Jarše

● ureditev varnega dostopa in intervencijske poti v Vrtec Miškolin, enoto Sneberje, I. faza	avgust	56.717 €
● obnova vročevoda po Šmartinski cesti in Ulici Gradnikove brigade	september	480.145 €
● energetska sanacija Vrtca Jarše, enote Mojca *	november	451.541 €

ČS Moste

● izgradnja P+R Studenec (Hofer)	januar	796.400 €
● ZDL Enota Moste-Polje, preureditev dela prostorov	maj	351.773 €
● obnova toplotne postaje v Vrtcu Zelena jama, enoti Zmajček	september	63.222 €
● energetska sanacija Vrtca Zelena jama, enote Zmajček *	september	303.415 €
● obnova vročevoda Ob sotočju-Kajuhova	oktober	628.804 €

ČS Polje

● izgradnja komunalne infrastrukture (plinovoda) na Cesti 30. avgusta v Vevčah	september	695.013 €
● ureditev parkirišča pred lekarno v Vevčah	oktober	60.000 €
● prenova centralne kuhinje in energetska sanacija Vrtca Miškolin, enote Novo Polje, I. faza	november	472.029 €
● energetska sanacija in izgradnja požarnega stopnišča v Vrtcu Pedenjped, enoti Vevče *	november	774.726 €
● Lekarna Ljubljana, Lekarna Polje, prenova obstoječih in dozidava novih prostorov	november	330.000 €
● ZDL, enota Moste-Polje, PE Polje, umestitev - izgradnja dvigala	december	66.429 €

ČS Posavje

● asfaltiranje ceste in javne razsvetljave na Bratov Kunovarjev ulici	september	63.889 €
● asfaltiranje Bratov Čebuljev ulice	oktober	65.323 €
● sanacija nekdanjega vojaškega odpada na vodovarstvenem območju in ureditev dodatnih vrtilčkov	december	165.832 €

ČS Rudnik

● izgradnja kolesarske steze ob Dolenjski cesti	maj	350.000 €
● energetska sanacija OŠ Oskarja Kovačiča *	november	409.952 €
● izgradnja komunalne infrastrukture Rudnik, III. faza: Pot na Orle, Rudnik II in Rudnik III	december	1.698.145 €

ČS Sostro

● obnova podstrešja POŠ Janče za potrebe vaške učne točke in vrtca Pedenjped, enote Janče **	december	905.444 €
● asfaltiranje ceste Mali vrh od h. št. 1 do h. št. 44	december	161.318 €

ČS Šentvid

● prenova kotlovnice v Vrtcu Šentvid, enotah Mravljincek in Sapramiška	november	110.192 €
--	----------	-----------

Foto: Dunja Wedam

Čopova ulica ima od oktobra 2013 obnovljeno komunalno infrastrukturo, novo tlakovanje, brezo, klopce in v tlaku vpisane verze Prešernove Zdravljice.

Foto: Dunja Wedam

Prenova Novega trga je bila končana avgusta 2013.

Foto: Dunja Wedam

Prenova Petkovškovega nabrežja, ki ga krasijo skulpture kiparja Jakova Brdarja, je bila končana septembra 2013.

mestnih projektov

ČS Šiška

● ureditev parkirišča Tivoli in Jakopičevega drevoreda	marec	890.881 €
● obnova toplotne postaje in kotlovnice v OŠ Valentina Vodnika	september	76.831 €
● obnova toplotne postaje in kotlovnice v Vrtcu Hansa Cristiana Andersena, enoti Marjetica	september	74.776 €
● energetska sanacija Vrtca Najdihojca, enote Palček *	november	291.176 €

ČS Šmarna gora

● sanacija gradbene jame in jarka ob delu glavne ceste na Rašico	avgust	1.648 €
● popravilo ceste in čiščenje jarkov na Gustinčičevi ulici	september	3.359 €
● izgradnja kanalizacije stranskega kraka Spodnje Gameljne 26–27 b	oktober	75.000 €
● asfaltiranje ceste v Zg. Gameljnah in postavitvev dveh luči javne razsvetljave, parc. št. 75/7 in 75/8, Zg. Gameljne h. št. 8, 10 in 10 a	oktober	18.292 €
● asfaltiranje podaljška Ingličeve ulice	november	41.984 €
● Spodnje Gameljne, ureditev pločnika	november	43.290 €
● asfaltiranje in javna razsvetljava stranskega kraka Spodnje Gameljne 29 in 29 c	november	13.336 €

ČS Trnovo

● ureditev dela Ceste dveh cesarjev	oktober	319.315 €
-------------------------------------	---------	-----------

II. PROJEKTI, KI SO SE ZAČELI V LETU 2013 IN BODO ZAKLJUČENI V LETU 2014 ZAKLJUČEK

ČS Bežigrad

● prenova stavbe in izgradnja bivalnih enot na podstrešju na Belokranjski 2	julij
---	-------

ČS Center

● prenova poročnih dvoran na Ljubljanskem gradu	marec
● celovita obnova komunalne infrastrukture na Poti na Golovec	april
● II. faza izgradnje Parkirne hiše Kozolec	september

ČS Črnuče

● prenova I. nadstropja in komunalne infrastrukture v stavbi Cesta 24. junija 32	december
--	----------

ČS Jarše

● II. faza ureditve varnega dostopa z razširitvijo dostopa in intervencijske poti v Vrtec Miškolin, enoto Sneberje	oktober
--	---------

ČS Moste

● prenova oken in steklenih delov fasade KUD Španski borci	marec
--	-------

ČS Polje

● energetska sanacija in dozidava Vrtca Pedenjped, enote Kašelj *	marec
● gradnja komunalne infrastrukture na območju Vevče–Slape	april
● gradnja komunalne infrastrukture na Rjavi cesti	april
● izgradnja stanovanjske soseske Polje III (do strehe: konec maja 2014)	april 2015
● prenova obstoječega naselja na Cesti španskih borcev (16 stavb)	december
● gradnja komunalne infrastrukture v Novem Polju (po cestah XVII, XVIII, XIX in XXI)	maj

ČS Posavje

● II. faza ureditve kolesarske in pešpoti med Tomačevim in Črnuškim mostom v okviru projekta Sava – reka, ki povezuje *	september
---	-----------

ČS Rožnik

● gradnja komunalne infrastrukture na Cesti na Brdo	april
● izgradnja ceste in komunalne infrastrukture na območju VS 3/5 in VP 3/2 Brdo jug (povezovalna cesta med Cesto na Vrhovce in Cesto na Brdo)	april
● ureditev hodnika za pešce ob cesti Dolomitskega odreda	junij

ČS Rudnik

● sanacija ceste Ob dolenjski železnici	april
● zacevitev jarkov ob Ižanski cesti na odseku od križišča za Črno vas do odcepa za Mateno	julij

ČS Sostro

● izgradnja komunalne infrastrukture na Ravnem Brdu	marec
● izgradnja vodovoda na Selah pri Pancah	maj

ČS Šentvid

● izgradnja Vrtca Šentvid, enote Mravljincek	maj
● Mladinski golf center Stanežiče	junij

ČS Trnovo

● izgradnja komunalne infrastrukture v stranskih ulicah Rakove Jelše (I. etapa september 2014), II. etapa	avgust 2015
---	-------------

ČS Vič

● izgradnja ceste Za progo na Dolgem mostu	maj
--	-----

Območje več ČS

● Bike intermodal	marec
-------------------	-------

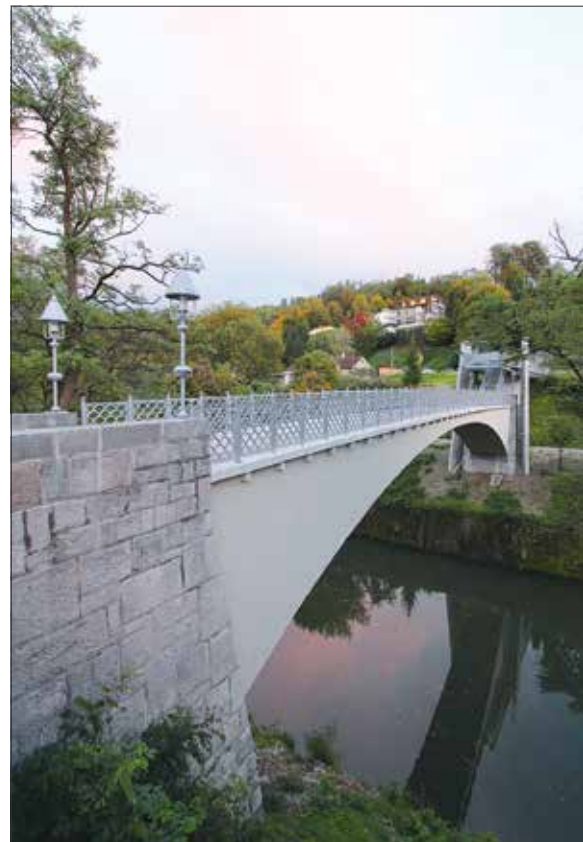

Foto: Jurij Kobe

Obnova nadhoda nad železniško progo v podaljšku Streliške ulice na Hrdeckega cesti je bila končana junija 2013.

Foto: arhiv ČS Center

Prenovljeni in pretlakovani Park tabor je bil končan oktobra 2013.

Foto: arhiv ČS Rudnik

Kolesarska pot ob Dolenjski cesti je bila zgrajena maja 2013.

Foto: Nik Rován

Mostiček na Poti spominov in tovarištva.

Foto Nika Curk

OŠ Poljane imajo od novembra 2013 prenovljeno igrišče in telovadnico.

Foto: Nik Rován

Na OŠ Fužine imajo od novembra 2013 obnovljeno kuhinjo.

III. PROJEKTI, KI SE BODO ZAČELI V LETU 2014

ZAČETEK

ČS Bežigrad

● prenova Dunajske ceste	maj
● obnova ZDL, enote Bežigrad – glavna stavba *	junij
● ureditev podhoda na Vilharjevi	julij
● obnova kuhinje na OŠ dr. Vita Kraigherja	julij
● izgradnja kolesarske steze ob Vojkovi cesti	oktober

ČS Center

● muzej in prezentacija lutk na Ljubljanskem gradu	januar
● prenova Trga republike ***	marec
● prestavitev začasne brvi z lokacije Mrtvaškega mostu na lokacijo v podaljšku Potočnikove ulice	marec
● sanacija Šanc	marec
● WC v Kellerjevem podhodu	marec
● prenova Slovenske ceste	april
● prenova Cankarjevega nabrežja in Ribjega trga ***	april
● obnova Robbovega vodnjaka	april
● postavitve nove Ribje brvi	april
● podzemne zbiralnice odpadkov (Slovenska cesta 55 a, Špica, Grudново nabrežje 7, Prule 17, Trubarjeva 69, Dalmatinova cesta 15, Podhod Ajdovščina pri Slovenski cesti, Slovenska cesta 27)	maj
● prenova objekta za Izobraževalni center za strokovne delavce Mestne občine Ljubljana in Centra Janeza Levca Ljubljana na OŠ Poljane (prej Ulica stare pravde)	maj
● Vrtec Pod gradom, enota Zemljemerska, energetska sanacija objekta	julij
● ureditev meteornih voda ob čolnarni Tivoli	julij
● rušitev objekta na Bohoričevi	avgust

ČS Črnuče

● kolombarij Črnuče	april
● obnova mostu čez Savo v Črnučah	junij
● Vrtec Črnuče, enota Gmajna, energetska sanacija	julij
● Vrtec Črnuče, enota Ostržek, energetska sanacija	julij

ČS Dravlje

● asfaltiranje Zapuške ceste	april
● izgradnja komunalne infrastrukture na Toškem čelu	maj
● podaljšanje vodovoda v Podutiku	maj
● komunalna infrastruktura Dolnice–Glince in Cesta Andreja Bitenca	junij
● gradnja oskrbovanih stanovanj Šiška	junij

ČS Golovec

● novogradnja Vrtca Otona Župančiča, enote Čebelica *	marec
● izgradnja komunalne infrastrukture Hrušica in Litijska cesta	junij

ČS Jarše

● protipotresna sanacija, energetska sanacija in dozidava prizidka OŠ Vide Pregarc *	marec
● obnova toplotne postaje v Vrtcu Jarše, enoti Rožle	julij
● obnova regulatorskih postaj, II. faza	julij
● Vrtec Jarše, enota Rožle, prenova in energetska sanacija	julij
● Vrtec Jarše, enota Kekec, prenova in energetska sanacija	julij
● zamenjava parovoda TE-TOL Julon	december

ČS Moste

● prenova Vile Urška na Poljanski 97 za potrebe Zavoda za oskrbo na domu	maj
● obnova toplotne postaje v Vrtcu Zelena jama, enoti Vrba	maj
● obnova kuhinje na OŠ Martina Krpana	julij
● gradnja plinsko-parne enote Toplarne Ljubljana	december

ČS Polje

● gradnja plinovodnega omrežja po Sneberski cesti	maj
● gradnja priključka Zaloške ceste na AC na odseku od Rjave ceste do Zadobrovske	junij
● obnova kuhinje v OŠ Zadobrova	julij
● energetska sanacija Vrtca Miškolin, enote Novo Polje, II. faza	julij
● izgradnja industrijske ceste v Zalogu	november

ČS Rožnik

● vrtec v Tehnološkem parku Ljubljana	julij
● izgradnja stanovanjske stavbe Hiše Sonček na Vinčarjevi ulici	oktober
● izgradnja zavetišča za živali v Živalskem vrtu Ljubljana	november

ČS Rudnik

● izgradnja komunalne infrastrukture na Gornjem Rudniku in Londonu (vključno s sanacijo plazu London)	maj
● PST, prenova mostička na Jurčkovi cesti	maj

ČS Sostro

● gradnja povezovalnega cevovoda od črpališča Trebeljevo do vodohrana Prežganje	april
● asfaltiranje ceste Mali vrh pri Prežganju	april
● izgradnja plinovodnega omrežja za območje Zadvor, Sostro, Dobrunje, IV. faza A	april

ČS Šiška	
● sanacija stopnišča pod Tivolskim gradom	april
● ureditev zelene površine na igrišču ob Vodnikovi cesti	april
● obnova plinovodnega omrežja v Kosezah, III. faza	junij
● OŠ Koseze – prizidek za nove učilnice	junij
● energetska sanacija Vrtca Mojca, enote Mojca	julij
● povečanje zmogljivosti CNG polnilnice ob Cesti Ljubljanske brigade	november

ČS Šmarna gora	
● asfaltiranje ceste in ureditev pločnika na ulici Angele Ljubič	julij

ČS Trnovo	
● OŠ Kolezija – prizidek za nove učilnice	julij
● OŠ Livada – prizidek za nove učilnice	julij
● PST – izgradnja brvi na Malem grabnu	september
● obnova Plečnikove hiše	september

ČS Vič	
● nadgradnja regijskega centra za ravnanje z odpadki Ljubljana – RCERO Ljubljana *	april
● Kopalnice Kolezija	junij
● izgradnja 30 stanovanj na Dolgem mostu	julij

Območje več ČS	
● petletni program zamenjave 50 težkih vozil Snage z vozili na metan	
● sprememba LPP-linije 12 (Dragomelj)	
● sprememba LPP-linije 27 (Vevče)	
● sprememba LPP-linije 8 (P+R Ježica)	
● sprememba LPP-linije 11 (P+R Ježica)	
● sprememba LPP-linije 13 (Dimičeva - Kranjčeva)	
● sprememba LPP-linije 18 (Večna pot)	
● sprememba LPP-linije 21 (Gameljne)	

IV. PROJEKTI, FINANCIRANI S SREDSTVI EU ALI JAVNO-ZASEBNEGA PARTNERSTVA

ČS Bežigrad	
● revitalizacija športnega parka Savsko naselje (JZP)	

ČS Center	
● ureditev brežin Gruberjevega kanala s postavitvijo pristanov (Ljubljana za zeleno mobilnost)	
● obnova Hotela Tivoli – Švicarija	

ČS Črnuče	
● dvorana za športe na mivki v Športnem parku Črnuče (JZP)	

ČS Golovec	
● dvorana za mali nogomet v Štepanjskem naselju (JZP)	

ČS Jarše	
● Staro letališče Moste (JZP)	

ČS Polje	
● Poslovno-upravni center Zalog (JZP)	
● Izgradnja III. faze CČN Ljubljana *	

ČS Šentvid, Posavje, Bežigrad, Jarše, Polje	
● izgradnja povezovalnega kanala C0 v Mestni občini Ljubljana *	

ČS Trnovo	
● izgradnja P+R Barje *	

ČS Vič	
● gimnastična dvorana Cerar–Pegan–Petkovšek	
● izgradnja P+R Dolgi most *	

ČS Vič, Trnovo, Rudnik	
● odvajanje in čiščenje odpadne vode v porečju Ljubljanice - Krajinški park Ljubljansko barje *	

ČS Golovec, Polje, Rudnik, Sostro, Šmarna gora, ...	
● dograditev javne kanalizacije v aglomeracijah Mestne občine Ljubljana, večjih od 2000 PE *	

Območje več ČS	
● nakup 75 avtobusov, ki uporabljajo eno od alternativnih goriv – avtobusi 110+ *	
● nakup CNG avtobusov (10 avtobusov: 18 m in 8 avtobusov: 13 m) *	
● nakup CNG avtobusov (10 avtobusov: 12 m) *	

Legenda: * sofinancirano iz Kohezijskega sklada EU
 ** sofinancirano iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja
 *** sofinancirano iz Evropskega sklada za regionalni razvoj

Opomba: Začetek izvedbe navedenih projektov je odvisen od pridobitve sredstev EU oz. od pridobitve zasebnega partnerja pri projektih javno-zasebnega partnerstva (JZP).

Foto: Nik Rovani

Oktober 2013 je bila končana prenova Zdravstvenega doma Ljubljana, enote Bežigrad, PE Črnuče.

Foto: Nik Rovani

Lekarna Polje ima od novembra 2013 prenovljene prostore in dozidane nove.

Foto: Dunja Wedam

Oktober 2013 je dobila nov asfalt in javno razsvetljavo Bratov Čebuljev ulica.

Stanovanjska ponudba

Aina Šmid

Fotografije: Robert Ribič

Stanovanjsko-poslovni kompleks Situla na Vilharjevi cesti ponuja 226 stanovanj luksuzne zasnove v velikosti od 45 m² do 235 m², doslej so jih prodali sedem.

Najbolj cenjeno območje za nakup stanovanja je še vedno center Ljubljane, kjer stanovanja ohranjajo tržno vrednost. Na fotografiji: Ravnikarjevi Ferantovi bloki.

V naselju Atrium ob Šmartinski cesti so naprodaj še 119 stanovanj.

Po podatkih državnega statističnega urada so se cene novih stanovanj v Sloveniji v tretjem četrtletju leta 2013 občutno znižale, v primerjavi z drugim četrtletjem za več kot 15 odstotkov, kar je najnižja raven po letu 2007. Na padec cen v tem obdobju je odločilno vplivala prodaja stanovanj iz stečajne mase v Ljubljani (Celovski dvori idr.). V 3. četrtletju leta 2013 so gospodinjstva na trgu kupila 165 novih stanovanj, kar je nekoliko več od povprečja v zadnjem času. Po številu prodanih stanovanj v tem obdobju izstopa Osrednjeslovenska regija, kjer je bilo prodanih 68 % vseh novih stanovanj, od tega polovica v Mestni občini Ljubljana. Cene novih hiš še naprej postopno upadajo, od leta od leta 2008 so se pocenile kar za 27,8 odstotka, v 3. četrtletju pa je bilo v Sloveniji prodanih le 11 novih hiš, vse v Osrednjeslovenski regiji. Cene novozgrajenih stanovanj in družinskih hiš so se po statističnih podatkih za to obdobje znižale za povprečno 12,5 %, medtem ko so cene rabljenih stanovanj v Sloveniji, kjer je prodaja sicer tudi padla, ostale bolj ali manj nespremenjene. Nekoliko drugačna pa je slika na tem področju za Ljubljano, kjer so se cene rabljenih stanovanj znižale že peto zaporedno četrtletje, in sicer za 3,6 %, kar pomeni, da so padle na raven iz začetka leta 2006. V 3. četrtletju 2013 je bilo opravljenih v Ljubljani 125 transakcij rabljenih stanovanj. Razliko med gibanjem cen rabljenih stanovanj v Ljubljani in gibanjem cen v preostali Sloveniji si lahko razlagamo predvsem s precej večjo ponudbo novih stanovanj v Ljubljani, kar pomeni, da presežna ponudba novogradenj v Ljubljani niža cene rabljenim stanovanjem. Toliko za predstavu. Kakšna sta trenutna ponudba in povpraševanje na recesijsko še vedno razmajanem in podhranjenem trgu nepremičnin v prestolnici in predvsem, kakšen trend se kaže v bližnji prihodnosti, smo skušali poizvedeti od tistih, ki so neposredno povezani s to problematiko. In ne nazadnje tudi, kako omenjena situacija vpliva na kvaliteto življenja v Ljubljani.

Katera stanovanja so danes v Ljubljani najbolj zaželeni

Alen Komič iz agencije ABC nepremičnine je povedal, da povpraševanje po stanovanjih v Ljubljani ni nikoli povsem zamrlo, tudi ne v najbolj kritičnih časih krize, ki se je začela kazati že leta 2008. »Prometa je seveda bistveno manj kot pred krizo, vendar je aktivnosti na trgu kar nekaj, saj je Ljubljana glavno mesto z dobro infrastrukturo, službami, univerzo itd. V tem času je največ povpraševanja, okoli 80 %, po stanovanjih do vrednosti 150.000 evrov, za vse, kar sega višje, pa je zanimanja precej manj, še posebej za nadstandardna, luksuzna in večja stanovanja. Kupna moč in dostopnost do kreditov sta se zelo zmanjšali in posledično tako tudi povpraševanje.«

In katera stanovanja so danes v Ljubljani najbolj zaželeni? Zagotovo so med najbolj iskanimi vzdrževana ali obnovljena stanovanja v starejših blokih (iz sedemdesetih, osemdesetih in devetdesetih let), ki so se že izkazali kot dobra gradnja in kjer ni bojazni, da bi bila pri gradnji narejena kakšna večja napaka. »Ljudje seveda cenijo novogradnje, vendar so te, vsaj tiste na dobrih lokacijah in kvalitetno grajene, cenovno razmeroma nedostopne širšim slojem kupcev. Poseben status pa imajo atrijska stanovanja, ki so nekakšna vmesna možnost med stanovanjem in hišo in zato za kupce vedno zelo zanimiva. Stanovanja v hišah pa za kupce niso bila nikoli posebej zanimiva, predvsem zaradi morebitnih težav pri obnovah hiše in usklajevanja s sosedi oziroma drugimi stanovalci v hiši. Bloki imajo bistveno prednost pred hišami,

saj v njih urejajo zadeve upravniki, ki skrbijo za določen red in tako razbremenijo same stanovalce.«

Najbolj zanimive lokacije za nakup stanovanj

Po izkušnjah nepremičninskih agencij so za kupce v Ljubljani najbolj zanimive lokacije znotraj širšega mestnega območja: Bežigrad, Šiška, Vič, Rudnik, najbolj cenjene pa ostajajo: Center, Trnovo, Prule, Murgle in Rožna dolina. Kar zadeva okolico Ljubljane, pa so to Domžale, Medvode, Grosuplje, Brezovica in drugi bolj ali manj enako zanimivi kraji, odvisno od tega, s katerega območja so kupci, kje imajo službe, sorodnike itd. Glavni dejavnik pri izboru nepremičnine v okolici Ljubljane je zagotovo cena stanovanjske površine, vendarle pa so kupci v Ljubljani vseeno pripravljeni odšteti nekaj več denarja za lokacijo, ki jim je posebno pri srcu. Največ povpraševanja po stanovanjih je med mladimi družinami in ljudmi, starimi med 25 in 40 let.

Nadstandardna stanovanja

Luksuzna in nadstandardna gradnja je trenutno dostopna le peščici. »V Ljubljani se trenutno prodaja ogromno velikih hiš od 200 do 300 m² stanovanjske površine, ki pa so za sedanje razmere in z vidika energetske učinkovitosti za kupce precej nepriljavne nepremičnine. V trenutni ponudbi primanjkuje predvsem manjših hiš v velikosti do 120 m² z manjšo zelenico ali atrijem, ki bi bile energetske bolj potratne in cenovno dostopnejše.«

Več zanimanja za stanovanja kot za hiše

Zaradi manjše kupne moči je danes precej večje zanimanje za nakup stanovanj kot pa za nakup hiše, saj je veliko starejših hiš neurejenih in slabo vzdrževanih, posebej fasade in stopnišča. »Ljudje, ki so hiše odkupili po Jazbinškovem zakonu, so pogosto starejši in teh hiš niso sposobni vzdrževati, morda tudi niso tako zainteresirani, kot bi bili mlajši stanovalci oziroma lastniki. Cene stanovanj v Ljubljani so po letu 2008 padle za več kot 30 %, različno glede na lokacijo. Stanovanja na Glinškovi ploščadi, Bratovševi ploščadi in BS3 iz sedemdesetih in osemdesetih let so danes dostopna že za 105 tisoč evrov, medtem ko je imelo enako stanovanje pred leti ceno okoli 130 ali 140 tisoč evrov. Manj drastično pa so padle na primer cene stanovanj v Ferantovem vrtu, saj je število stanovanj v centru vendarle omejeno.« nam je povedal Predrag Todić iz agencije Ljubljana nepremičnine.

Kakšen je trend v bližnji prihodnosti

»Mladi rastejo. In v prihodnosti ne bodo želeli kupovati le stanovanj iz šestdesetih, sedemdesetih in osemdesetih let ali staromeščanskih stanovanj, ki seveda imajo svojo dušo in patino. Za trg je pomembno predvsem, da se odprejo tudi banke, da se povrne zaupanje in spet vzpostavi normalen način trženja. Cene se bodo v treh, štirih letih spet dvignile in na trgu ne bodo prevladovala le potrebe po obstoječih stanovanjih, ampak tudi po novih gradnjah, novih materialih, sveži energiji.«

v Ljubljani

stanovanja velika od 24 m² do 120 m². Od 301 stanovanjske enote je

Je nepremičninski trg pokazatelj, v kakšni kondiciji je družba?

»Predvidevam, da se bo v prihodnje, preden bodo začeli graditi večje objekte oziroma komplekse, pripravili primerno analizo trga, kaj trg resnično potrebuje. Ne tako, kot je bilo pred krizo, ko se je gradilo na veliko in šele nato ugotavljalo potrebe. Za vsak projekt bo treba raziskati povpraševanje in zanimanje, da bo tudi banka dobila realno oceno interesa za določen projekt in lokacijo. Danes se tega lotevajo v glavnem manjše skupine ljudi, ki delujejo kot nekakšna zadruga. Sofinancirajo in gradijo objekt z največ 7 enotami, manjši blok, vila-blok, ki ima lastnike že vsaj za tri stanovanja, druga pa so naprodaj. Vse skupaj deluje na bolj varnih in za današnje čase bolj realnih temeljih. Stanovanjskih sosesk z nekaj sto stanovanji v tem trenutku trg ni sposoben ne financirati ne prodati. Realni objekti so do deset ali petnajst stanovanj. To so zdravi objekti.«

Gradbene jame

V samem centru mesta ali njegovi neposredni bližini je zaradi stečajev investitorjev v zadnjih letih nastalo veliko gradbenih ran, nedokončanih projektov, ki s svojo podobo in gradbišči močno degradirajo okolje mestnega središča. Za območje Šumija, kjer je investitor sprva poleg stanovanj, pisarn in trgovske dejavnosti načrtoval še kompleks kinodvoran, se je Mestna občina Ljubljana lotila načrtovanih sprememb po etapah, ki bi spodbudile zastalo gradnjo. S končanim kvalitetnim objektom bi zagotovo zelo pridobila vsa okolica Kongresnega trga. Na princa, ki jo bo zbudil iz dolgoletnega spanja, čaka tudi Devetka na Čopovi, še eden od ambiciozno načrtovanih luksuznih poslovno-stanovanjskih kompleksov, ki že več kot deset let kazijo podobo v samem središču mesta. Gradnja nadstandardnega stanovanjsko-poslovnega kompleksa Tribuna ob Karlovski cesti, tudi ena od velikopoteznih nedokončanih gradenj v Ljubljani (gradil jo je propadli Kraški zidar), s predvidenimi 76 stanovanji še čaka na dokončanje in na kupce.

Večji stanovanjski kompleksi oziroma soseske v Ljubljani in bližnji okolici, ki naj bi bili končani v bližnji prihodnosti, in na tiste, ki so bile končane pred leti, a še premorejo precejšen fond novih stanovanj

Stanovanjska soseska Zelene gaj na Brdu, investitor

Stanovanjski sklad RS: Stanovanjska soseska stoji v četrtni skupnosti Rožnik na lokaciji nekdanje Opekarne na Vrhovcih. Na površini na 62.000 m² velikem zemljišču bo v končni ponudbi predvidoma skupno 650 stanovanj v velikosti od 31,46 m² do 110,77 m², umeščenih v več stanovanjskih območjih. Posameznim območjem

LJUBLJANA SEDMIČ NA MEDNARODNEM NEPREMIČNINSKEM SEJMU MIPIM 2014

Mednarodni investicijski nepremičninski sejem v Cannesu MIPIM 2014, ki se ga Mestna občina Ljubljana udeležuje že sedmo leto zapored, je letos potekal od 11. do 14. marca. Mestno delegacijo je vodil podžupan prof. Janez Koželj, v delegaciji pa so bili še vodinja Oddelka za ravnanje z nepremičninami MU MOL Simona Remih, vodja Oddelka za urejanje prostora mag. Miran Gajšek in direktor Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana Sašo Rink. Ljubljana se je tokrat predstavila pod naslovom Stanovanja in delovna mesta (Housing & Jobs).

Sejem MIPIM spada med največje nepremičninske sejme, kjer so vsako leto predstavljeni najnovejši nepremičninski trendi in ključni svetovni investicijski projekti. Je stičišče, kjer se predstavniki mest srečujejo z investitorji z vsega sveta. Za Mestno občino Ljubljana sejem MIPIM pomeni priložnost, da se v mednarodnem okolju predstavi z izbranimi projekti in hkrati potencialnim investitorjem predstavi investicijsko okolje in priložnosti slovenske prestolnice.

Letošnjega sejma se je Mestna občina Ljubljana udeležila skupaj z javno agencijo SPIRIT Slovenija ter partnerji - Javnim stanovanjskim skladom Mestne občine Ljubljana, Stanovanjskim skladom Republike Slovenije, Slovenskimi železnicami ter družbo BTC. Predstavljeni so bili predvsem projekti socialne stanovanjske gradnje, ki jih bosta v prihodnjih letih v Ljubljani gradila Javni stanovanjski sklad MOL in Stanovanjski sklad RS ter projekt Intermodalnega Logističnega Terminala Ljubljana, ki je plod sodelovanja med Slovenskimi železnicami in družbo BTC.

Vodja oddelka za urejanje prostora mag. Miran Gajšek je tudi letos sodeloval na strokovni razpravi županov in predstavnikov mest (Mayors Think Tank), ki je na temo *Avtonomna mesta: Iskanje novih virov, iz utopije v realnost. Kako povečati uporabo razpoložljivih virov?* potekal v okviru obsejmskih dejavnosti.

Foto: Jernej Vidmar

Živahno dogajanje na letošnjem nepremičninskem sejmu MIPIM.

Foto: Robert Ribič

V stanovanjski soseski Zeleni gaj na Brdu bo v končni ponudbi predvidoma 650 stanovanj v velikosti od 31,46 m² do 110,77 m². Interes za nakup stanovanj za primerno ceno je velik, pravijo o poteku prodaje na Stanovanjskem skladu RS.

Stanovanjski kompleks Polje III gradi Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana. Tu bo za neprofitni najem na voljo 148 stanovanjskih enot, 96 neprofitnih stanovanj in 52 bivalnih enot.

pripadajo večje zelene površine in igrišča, med seboj povezana z mrežo pešpoti. Posamezno območje bo tvorilo od štiri do osem nizkih večstanovanjskih objektov s podzemno garažno hišo za stanovalce. Stanovanja na objektih sklopov F4 in F5 – 1. etapa, bodo predvidoma končana v letošnjem letu.

Na Stanovanjskem skladu RS so nam povedali, »da je zanimanje in povpraševanje zainteresiranih prosilcev za stanovanja na lokaciji Zeleni gaj na Brdu veliko, saj dnevno prejemamo klice in različna pisna vprašanja, ki se nanašajo na navedeni projekt. Rezultati ankete, ki jo je Sklad objavil na svoji spletni strani in s katero je želel ugotoviti interes za nakup stanovanj na lokaciji Zeleni gaj na Brdu, pa so prav tako pokazali, da je interes za nakup stanovanj za primerno ceno v Ljubljani velik.«

Stanovanjska soseska Polje III, investitor Javni

stanovanjski sklad MOL: Soseska večstanovanjskih stavb z zunanjo ureditvijo v Polju bo imela skupaj 148 stanovanjskih enot. V šestih blokih je predviden prostor za 96 (neprofitnih najemnih) stanovanj in 52 bivalnih enot. Gre za dvo- in dvoipolsobna stanovanja s površino med 52 in 65 m² in s 124 pokritimi parkirnimi prostori v garaži ter 89 na dveh zunanjih parkiriščih. Gradnja soseske Polje III naj bi se končala predvidoma aprila leta 2015, prvi stanovalci pa vselili maja 2015. JSS MOL načrtuje v letošnjem letu tudi začetek gradnje 30 neprofitnih stanovanj **na Dolgem mostu**, ob ulici Za progo, in gradnjo projekta **Hiša Sonček z 12 stanovanjskimi enotami na Vinčarjevi ulici** v Ljubljani. Stavba bo namenjena stanovanjski skupnosti obolenih za cerebralno paralizo.

Tobačna mesto, investitor Imos:

Veliko večnamensko poslovno, kulturno in stanovanjsko središče na lokaciji nekdanje Tobačne tovarne v Ljubljani obsega približno 67.000 m² poslovnih površin s spremljajočo javno in storitveno ponudbo, poleg poslovno-storitvene dejavnosti pa načrtujejo tudi gradnjo večstanovanjskih objektov različnih višin s približno 565 stanovanji. Celotno območje novega dela Tobačne mesta bo v podzemnem delu povezano s kletnimi etažami za parkiranje stanovalcev in drugim programom. V prvi etapi naj bilo na voljo 90 stanovanjskih enot, vseljivih predvidoma v letu 2016.

Stanovanjska soseska Črnuški bajer, investitor Imos:

Skupno 250 stanovanj družinskega tipa, od tega 30 oskrbovanih stanovanj. Za predvideno število stanovanj bo na voljo ustrezno število parkirnih mest v dveh podzemnih kletnih etažah in delno na terenu. Gradnja teče v dveh etapah, projekt je trenutno v prvi etapi gradnje. Prva stanovanja naj bi bila predvidoma vseljiva v letu 2016.

Stanovanjsko-poslovni kompleks Situla na Vilharjevi

cesti, investitor Tridana: Gre za več tipov stanovanj luksuzne zasnove, skupaj za 226 stanovanj v velikosti od 45 m² do dveh 235 m² velikih stanovanj. Cene stanovanj se gibljejo od 2.500 do 3.500 evrov za kvadratni meter. Kompleks ima skupaj 856 parkirnih mest, vsakemu stanovanju pripada najmanj eno parkirno mesto v podzemni garaži, največja stanovanja imajo po tri.

Situla ima pridobljeno pravomočno uporabno dovoljenje, prvi kupci so stanovanja že prevzeli. Doslej je bilo prodanih 7 stanovanj.

Naselje Atrium, Zelena jama, investitor Iprojekt: Lokacija na Šmartinski cesti. Naselje je zasnovano v dveh sklopih, z daljšim objektom ob Šmartinski cesti, kjer je v stanovanjskem delu skupaj 175 stanovanj v velikosti od 24 do 120 m². Drugi del naselja sestavlja 6 vila blokov nižje gradnje, v vsakem je 19 stanovanj v velikosti od 41 do 120 m². Od skupno 301 stanovanjske enote se prodaja še 119 stanovanj. Cena stanovanja za m² se giblje od 2.456 evrov naprej.

Stanovanjsko naselje Knezov štrardon, investitor

Art posest: Naselje vila blokov na območju Rudnika med Jurčkovo cesto in Knezovim štrardonom sestavlja 6 objektov, vsak s po 13 stanovanjskimi enotami različnih površin. V Jurčkovih vilah je trenutno naprodaj še 14 stanovanj. Cena stanovanja za m² znaša od 1.850 do 2.000 evrov.

Poslovno-stanovanjski kompleks Celovski dvori

Kompleks 6 stanovanjskih lamel na lokaciji ob Celovski cesti v Šiški s skupno 833 stanovanjskimi enotami v velikosti od 22 m² do 130 m² je poseben primer, ki je močno razburkal javnost. Zaradi nizkih cen, v povprečju 1500 evrov na kvadratni meter, je bilo zanimanje kupcev zelo veliko. Družba za upravljanje terjatev bank se je odločila za začasno prekinitve prodaje stanovanj. Okoli 240 stanovanj še nima novih lastnikov.

Neprofitna najemna stanovanja JSS MOL: Na zadnji razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj **Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana (JSS MOL)**, ki je bil zaključen januarja letos, je prispelo za razpisano okvirno število 350 stanovanj (povečano še za dodatnih 40 stanovanj) 4.028 vlog. 735 udeležencev je bilo izločenih zaradi neizpolnjevanja razpisnih pogojev. Po javni objavi prednostne liste, na katero se je uvrstilo 3.293 upravičencev, in po rešitvi vloženih pritožb je bil 11. januarja 2014 objavljen seznam 391 upravičencev do dodelitve neprofitnega stanovanja v najem.

»Kot je razvidno iz naštetega, so potrebe po neprofitnih najemnih stanovanjih vsaj desetkrat večje od ponudbe teh stanovanj,« nam je povedal direktor JSS MOL **Sašo Rink**. »Križa je bolj kot na našo ponudbo vplivala na našo investicijsko zmožnost. Sredstva, ki jih Mestna občina Ljubljana pridobiva iz naslova davščin, se zmanjšujejo in posledično tudi transferni prihodki JSS MOL, ki so namenjeni za gradnjo neprofitnih najemnih stanovanj. To pomeni, da se investicijski cikel zaradi krize zmanjšuje, po drugi strani pa se potrebe po neprofitnih najemnih stanovanjih večajo s socialno krizo. Ponudba se nikakor ne more korektno prilagajati povpraševanju, v tem trenutku je torej vsakemu desetemu prosilcu dodeljeno neprofitno stanovanje, ne glede na to, da bi bilo približno 80 % upravičeno do možnosti najema neprofitnega stanovanja. JSS MOL razpolaga z okvirno 4000 stanovanj, v doseganem tempu zagotavljanja okoli 100 novih stanovanj letno, čemur pa bomo v prihodnje zelo težko sledili, bomo za odpravo

sedanjega primanjkljaja potrebovali vsaj 40 let. JSS torej le lajša in blaži najhujše primere socialne stiske na tem področju, nikakor pa ne rešuje splošnega stanja, kjer bi bile na državni ravni potrebne precejšnje spremembe v politiki socialne nastanitve.«

Neplačniki neprofitnih najemnin

In kakšna je politika mestnega stanovanjskega sklada do tistih, ki ne zmorejo plačevati najemnine za svoja neprofitna stanovanja?

»Zagotovo se je odstotek neplačnikov oz. zamudnikov pri plačevanju najemnin zaradi krize povečal. Ker vemo, da je socialna stiska velika, dajemo najemnikom tudi možnost obročnega odplačevanja, sproti jih opozarjamo na odplačevanje obveznosti in tudi z odlaganjem izvršbe skušamo vsaj malo pomagati najemnikom. Glede na stanovanjski fond, s katerim razpolagamo, in številom deložacij (v lanskem letu 8), imamo v primerjavi z drugimi skladi po Sloveniji nekoliko mehkejšo politiko. Pri tem nam zelo veliko pomagajo različne nevladne organizacije in drugi deležniki.«

Poleg neprofitnih stanovanj tudi drugi razpisi JSS MOL

JSS MOL poleg razpisa za neprofitna najemna stanovanja objavlja tudi **Javni razpis za oskrbovana stanovanja**, za oddajo oskrbovanih stanovanj v najem, na katerem lahko kandidirajo občani MOL, ki so stari najmanj 65 let. **Bivalne enote** Sklad dodeljuje za določen čas osebam, ki se znašle v težki socialni in finančni situaciji in izpolnjujejo pogoje.

Na podlagi stanovanjskega programa MOL pa so vpeljali tudi posebne stanovanjske produkte, za katere JSS MOL objavlja letne razpise: ● **Javni razpisi za nakup stanovanj po modelu deljenega lastništva kot javno-zasebnega partnerstva** je namenjen interesantom, ki izpolnjujejo razpisne pogoje in lahko pri nakupu lastnega stanovanja na prostem trgu vstopijo v javno-zasebno partnerstvo po modelu deljenega lastništva. V okviru razpisa lahko prosilci skupno z JSS MOL kupijo stanovanja, ki izpolnjujejo razpisne pogoje, v razmerju 60 % prosilec, 40 % JSS MOL. Prosilec nato v roku 15 let od JSS MOL odkupi preostali delež stanovanja, v vmesnem času pa plačuje za uporabo solastniškega deleža JSS MOL mesečno nadomestilo.

● **Javna povabila za nakup stanovanj z ustanovitvijo dosmrtnih služnosti stanovanja in izplačilom doživljenjske mesečne rente.** Poziv je namenjen prosilcem, stari vsaj 65 let, ki so stanovanje pripravljeno prodati JSS MOL zaradi pomoči pri vzdrževanju stanovanja. Ob prodaji stanovanja se v korist prodajalca ustanovi odplačna neprenosljiva dosmrtna služnost stanovanja, na podlagi katere prodajalec stanovanje uporablja do smrti. Kupnina se izroči zavarovalnici, ki prodajalcu izplačuje mesečno rento, zmanjšano za nadomestilo za nadaljnjo uporabo stanovanja. ● **Javni razpis za stanovanjska posojila za rekonstrukcijo in vzdrževalna dela na stanovanjskih hišah:** Na podlagi razpisa lahko pridobijo namensko posojilo prosilci, ki izboljšujejo ali razrešujejo stanovanjsko vprašanje z rekonstrukcijo, rednimi vzdrževalnimi deli ali investicijskimi vzdrževalnimi deli v večstanovanjski ali družinski stanovanjski stavbi, ki je starejša od 20 let.

Odvajanje padavinske odpadne vode je izkaz urejenosti mesta

Dr. Brigita Jamnik in Blaž Horvat, JP VO-KA

Naši dedki in babice se še spomnijo, da so se ceste in ulice, ko je deževalo, vedno spremenile v globoko blato, ki je grozilo, da ti bo sezulo čevlje. Danes se v mestu jezimo na blatne športne čevlje le, ko se vrnemo z Rožnika, Golovca in Šmarne gore, sicer smo na to pozabili. Kaj se je v zadnjem stoletju spremenilo, da se padavine ne zadržujejo v mestu? K sodobni podobi mesta poleg urejenega odvajanja komunalne odpadne vode spada tudi odvajanje padavinske odpadne vode. Odvajanje in čiščenje padavinske odpadne vode je strošek. Do tu nam je uporabnikom kanalizacijskega sistema vse jasno. Količina padavinske odpadne vode, ki odteče v kanalizacijo, je odvisna od intenzitete padavin, na kar ne moremo vplivati, in od površine naše strehe in drugih površin, s katerih se stekajo padavinske vode. Od tu naprej pa se porajajo pomisleki. Poglejmo, zakaj se upravljavci kanalizacijskih sistemov v zadnjem letu tako poglobljeno ukvarjamo s padavinsko odpadno vodo in kaj to pomeni za uporabnike.

Mešan in ločen kanalizacijski sistem - kaj je to

Kanalizacijsko omrežje Ljubljane, ki zbira in odvaja odpadno vodo na Centralno čistilno napravo Ljubljana, je zgrajeno pretežno v mešanem sistemu, kar pomeni, da odvaja tako komunalno kot tudi padavinsko odpadno vodo v času deževja. Predvsem na obrobju mesta pa je kanalizacija zgrajena v ločenem sistemu, kar pomeni, da se na čistilno napravo odvaja le komunalna odpadna voda, padavinska odpadna voda pa se po ločenem cevovodu odvaja v vodotok ali ponika, če predpisi in teren to dovoljujejo.

Zakonodaja zahteva ločen obračun odvajanja in čiščenja padavinske vode s streh

Sprememba zakonodaje v zadnjem obdobju povzroča precejšnje spremembe v načinu obračuna naših storitev. Cene storitev je namreč treba oblikovati tako, da se bo ločeno od drugih storitev obračunalo odvajanje in čiščenje padavinske odpadne vode s streh. Ta storitev se bo uporabnikom obračunavala glede na količino padavin, ki pade na tlorisno površino strehe, s katere se padavinska odpadna voda odvaja v javno kanalizacijo. Strošek odvajanja in čiščenja odpadne padavinske vode s streh smo uporabniki kanalizacijskega sistema deloma že plačevali tudi doslej, vendar je bil vključen v strošek odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode. Z novim načinom obračuna, ki ga predpisuje zakonodaja, pa se bo strošek odvajanja odpadnih voda obračunal glede na dejansko povzročene stroške.

Zakonodaja sledi načelu »plača povzročitelj obremenitve«, ki je eno od mednarodnih načel varstva okolja, ki zagotavljajo t. i. trajnostni razvoj. Kako? Odgovor je tu: ● Uporabniki, ki padavinske odpadne vode ne odvajate v javno kanalizacijo, storitve ne boste plačevali. ● Uporabniki, ki padavinsko vodo odvajate v javno kanalizacijo za padavinsko vodo, boste plačevali le storitev odvajanja, čiščenja pa ne, ker se padavinska voda ne čisti na komunalni čistilni napravi,

ampak odvaja v vodotok ali ponika. ● Uporabniki, ki padavinsko vodo odvajate v mešan kanalizacijski sistem, pa boste plačevali obe storitvi, odvajanje in čiščenje padavinske odpadne vode.

Padavinska voda v kanalizaciji ni zaželena

Padavinska voda hidravlično obremenjuje kanalizacijsko omrežje ter komunalno čistilno napravo, moti proces čiščenja odpadne vode in zato v kanalizacijskem sistemu ni zaželena.

Cilj zakonodaje je spodbuditi uporabnike, da padavinsko vodo zadržijo za poznejšo uporabo, na primer za namakanje, in jo vrnejo v okolje na kraju nastanka, če je to mogoče. Ponikanja padavinske vode namreč vedno ni mogoče izvesti, kot na primer, če vaš objekt stoji na slabo prepustnih tleh. Predpisi določajo tudi posebne zahteve za vodovarstvena območja, kjer je ponikanje sicer malo onesnažene padavinske odpadne vode s streh mogoče le nad gladino podzemne vode. Zato se tudi ponikanja padavinske vode s streh ne smemo lotiti na pamet, brez temeljitega premisleka in posveta s strokovnjakom.

Pravilni podatki so osnova za pravičen obračun storitve

Konec septembra 2013 ste uporabniki kanalizacijskega sistema, priključeni na mešani ali ločeni padavinski sistem, prejeli pisno informacijo, da preverjamo evidenco površin streh in število stanovanjskih ter poslovnih enot v oskrbovanih objektih. Zavedamo se namreč, da je za potrebe obračuna treba uporabiti podatke, ki ustrezajo dejanskemu stanju na terenu. Evidence Geodetske uprave RS smo uskladili z aktualnimi ortofotoposnetki in pripravili grafične izrisse, iz katerih je bilo razvidno, katere površine in v kakšni velikosti bodo upoštewane kot streha. Prosili smo vas, da podatke iz naših evidenc skrbno preverite in nam morebitne

Foto: arhiv JP Vo-Ka

Nov način obračunavanja storitve odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske vode bo v Ljubljani stopil v veljavo po potrditvi pristojnih organov predvidoma aprila 2014.

spremembe vrnete na predpisanem in podpisanim obrazcu.

Poslanih je bilo 34.000 anket z navodilom, da jih v primeru, če so podatki točni, ni treba vrniti. Če živite v večstanovanjskem objektu, je anketo za vas izpolnil upravnik. Vrnili ste 12.200 anket, večinoma pa so bile spremembe minimalne. Uporabnikom smo bili na voljo v klicnem centru, ki je v prvih dneh prejel čez 600 telefonskih klicev dnevno, nato pa se je število opravljenih pogovorov gibalo okoli 200. Okoli 300 uporabnikov se je zgledilo na sedežu družbe, kjer smo problematiko reševali osebno.

Za količino padavinske odpadne vode se šteje povprečna letna količina padavin v obdobju zadnjih petih let, ki je izmerjena pri meritvah državne mreže meteoroloških postaj, preračunana na tlorisno površino strehe, s katere se padavinska odpadna voda odvaja v javno kanalizacijo ali čisti na čistilni napravi. Za Ljubljano je trenutna povprečna letna količina za zadnjih pet let okoli 1.400 mm ali litrov na m². Letno količino padavinske odpadne vode dobite, če pomnožite tlorisno površino strehe s povprečno letno količino padavin. S 100 m² velike strehe odteče letno 140 m³ padavinske odpadne vode.

Kako naprej

Nov način obračunavanja storitve odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode bo v Ljubljani stopil v veljavo po potrditvi pristojnih organov predvidoma aprila 2014, torej bodo računi, ki jih boste prejeli v začetku maja, izdelani po novem. Spremenjen bo tudi način obračunavanja omrežnine, ki se ga v prispevku nismo dotaknili, morda prihodnjič. Za vsa morebitna vprašanja, tudi v zvezi s spremembami načina odvajanja padavinske odpadne vode, ki bi lahko vplivali na obračun, pa nam pišite na e-naslov voka@vo-ka.si. Dogovorili se bomo za terenski ogled in po zabeležki o ugotovljeni spremembi stanja spremenili tudi obračun.

* Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur. l. RS, št. 87/12 in 109/12)

POVZETEK LETNEGA POROČILA O SKLADNOSTI PITNE VODE NA VODOVODNIH SISTEMIH V MESTNI OBČINI LJUBLJANA V UPRAVLJANJU JP VODOVOD-KANALIZACIJA ZA LETO 2013

VODOVODNI SISTEM	MIKROBIOLOŠKA PRESKUŠANJA				FIZIKALNO-KEMIJSKA PRESKUŠANJA			
	Št. vzorcev		Št. neskladnih vzorcev		Št. vzorcev		Št. neskladnih vzorcev	
	Redno preskušanje	Občasno preskušanje	Redno preskušanje	Občasno preskušanje	Redno preskušanje	Občasno preskušanje	Redno preskušanje	Občasno preskušanje
CENTRALNI VODOVODNI SISTEM LJUBLJANA	2204	34	49	1	427	34	0	0
LIPOGLAV	40	1	3	0	39	1	0	0
MALI VRH	27	1	0	0	27	1	0	0
PREŽGANJE	63	1	1	0	63	1	6	0
ŠMARNNA GORA	47	1	10	1	39	1	0	0

Legenda: Redno preskušanje: ozek nabor parametrov; občasno preskušanje: več kot 150 preskušanih parametrov.

450 let klasično-humanističnega pouka v Ljubljani

Aina Šmid

Foto: Dunja Wedam

Profesorica Aleksandra Pirkmajer Slokan in učenci pri pouku latinščine na OŠ Prežihov Voranc.

Zgodovina klasično-humanističnega izobraževanja na slovenskih tleh se je začela s protestanti, s Primožem Trubarjem in Adamom Bohoričem, in sicer daljnega leta 1563, ko je bila v Ljubljani na Trubarjevo pobudo ustanovljena prva javna (latinska) šola na Slovenskem. Šola je bila stanovska, kar pomeni, da ni bila niti cerkvena niti državna, vzdrževali in nadzirali so jo deželni stanovi, plemiči in meščani torej, ki so bili tedaj večinoma protestantske veroizpovedi. Šola je domovala na različnih lokacijah, med drugim tudi na Stritarjevi ulici, na mestu današnje Kresije, kjer lahko danes gledamo doprsni kip Adama Bohoriča, ki je bil dolga leta njen rektor. Protestanti so v svojem času po naših deželah ustanovili okoli 40 šol z namenom, da bi v skladu s svojim prepričanjem o dostopnosti verskega nauka v domačem jeziku izobrazili tudi preprosto kmečko prebivalstvo, Trubar pa je postavil celo zahtevo, da je potrebno izobraževati tudi deklice. O pomenu latinščine in klasično humanistične vzgoje pri nas nekoč in danes smo se pogovarjali s predsednico Društva klasikov, Bogdanko Pirc Marjanovič, sicer dr. medicine, spec. internistko, o pouku latinščine na OŠ Prežihov Voranc pa s profesorico Aleksandro Pirkmajer Slokan, učiteljico latinščine in angleščine, avtorico več učbenikov za latinski jezik, in štirimi mladimi latinisti Antonom Jakšem, Stello Baričič, Ulo Talijo Pollak in Vesno Markič.

Bogdanka Pirc Marjanovič, predsednica Društva klasikov

Kakšna je vloga Društva klasikov in kdo so njegovi člani?

Društvo klasikov smo leta 2000 ustanovili nekdanji dijaki Klasične gimnazije v Ljubljani ob proslavi stote obletnice zgradbe, kjer je šola domovala. Klasična gimnazija v Ljubljani je kot osemrazredna gimnazija s poukom latinščine in stare grščine delovala nepretrgoma od leta 1849 do 1958, od leta 1899 dalje v novi zgradbi na Prežihovi ulici pri Narodni galeriji. Stavba je bila zgrajena po ljubljanskem potresu, po tedaj najodobnejših načelih gradnje šol in v skoraj nespremenjeni podobi deluje še danes. Društvo združuje stalne člane, nekdanje dijake klasične gimnazije in tudi tiste, ki so se učili klasičnih jezikov na drugih šolah najmanj štiri leta. Pridruženi člani pa so vsi tisti, ki cenijo humanistično izobrazbo, njene vrednote in vrline na temeljih antične kulture in humanizma. Društvo skrbi za nadaljnje izobraževanje svojih članov, organizira mesečna predavanja uglednih strokovnjakov z različnih področij, izlete z izobraževalnim programom, pohodništvo z ogledom zgodovinskih in kulturnih znamenitosti ter občasna družabna srečanja s kulturnim programom. Od ustanovitve je v njem okrog 240 članov. Za svojo najpomembnejšo nalogo smo si zadali prizadevanje za ohranitev pouka antičnih jezikov v javnem šolstvu.

Nedavno ste v Cankarjevem domu obeležili 450-letnico klasično-humanističnega izobraževanja na Slovenskem.

Nosilec te častitljive obletnice je prav mesto Ljubljana (1563–2013). Ob že omenjeni proslavi stote obletnice zgradbe Klasične gimnazije v Ljubljani (1999) smo nekdanji dijaki raziskali njeno preteklost in podatke objavili v zborniku

Ljubljanski klasiki 1563–1965, ki je izšel istega leta. V zborniku je na 725 straneh predstavljenih veliko zgodovinskih podatkov o obdobjih teh latinskih šol, o njihovih dijakih in profesorjih. Če naštejemo po obdobjih: v dobi renesanse je delovala protestantska šola (1563–1598), v dobi baroka jezuitska gimnazija (1597–1773), v dobi razsvetljenstva terezijanska gimnazija (1773–1849), v dobi nacionalnih držav osemrazredna državna gimnazija (1849–1958) ter v času Jugoslavije in Slovenije (od 1958 dalje) osemletka in devetletka. Vsi gimnazijski programi so bili enaki kot drugod v habsburški monarhiji. Kvaliteta izobrazbe je bila zelo visoka. Zbornik je v digitalni obliki pripravil za svojo spletno stran Inštitut novejšje zgodovine in v njem si lahko ogledate različne zanimive podatke, v kazalih pa imena vseh dijakov od leta 1600 dalje. Med njimi boste našli imena številnih dijakov, ki so pozneje pomembno prispevali k napredku našega naroda na različnih področjih, morda pa najdete med njimi tudi ime svojega prednika ali sorodnika.

In kakšna je prihodnost latinščine v sodobni družbi?

Zelo je odvisna od politike in politikov, saj ti s svojimi idejami krojijo sistem in kvaliteto izobraževanja. Latinščina, ki je bila v preteklosti pogovorni jezik obsežnega rimskega imperija, nato jezik katoliške cerkve in izobražencev, postaja danes sredstvo za učni program in razumevanje kulturno-civilizacijskih dogajanj na evropskih tleh in ne sodi več v konkurenco s poukom danes živih jezikov. Zgodnje učenje latinščine je izjemno pomembno za mladostnike. Analitično in kritično razmišljanje iz otroške dobe ostane odraslemu za vse življenje, spoznavanje antične kulture in njenih vrednot pa mu širi obzorja in razumevanje lastne kulture in kulture drugih

narodov. V zadnjem času je v evropskih šolah opaziti vedno večje zanimanje za klasično-humanistično izobraževanje in učenje antičnih jezikov. Prepričana sem, da se bo razširilo tudi k nam in spodbudilo starše, da svojemu otroku nudijo kvalitetno izobrazbo. Država pa naj v javnem šolstvu poskrbi za nekaj osnovnošolskih regijskih centrov, ki bodo omogočili pouk latinščine kot obveznega, popolnega (štiriletnega) izbirnega predmeta, z možnostjo nadaljevanja na ustreznih gimnazijah in univerzi.

Aleksandra Pirkmajer Slokan, učiteljica latinščine in angleščine, avtorica več učbenikov za latinski jezik

»Colonia Iulia Emona, Julijsko mesto Emona je bilo ustanovljeno okoli leta 30 pr. n. št. in je bilo prvo pravo, samostojno mesto na področju današnje Slovenije. In zakaj 2000-letnice Emone nismo praznovali že leta 1970? Zato, ker najstarejši zapis, najden v Emoni, sega v leto 14, ko je umrl cesar Avgust, ustanovitelj mesta Julije Emone...« Takole se začne ena od šolskih ur latinščine na osnovni šoli Prežihovega Voranca s profesorico **Aleksandro Pirkmajer Slokan**, učiteljico latinščine in angleščine, avtorico več učbenikov za latinski jezik.

V stavbi OŠ Prežihovega Voranca je nekoč domovala znamenita ljubljanska klasična gimnazija, ki so jo obiskovale mnoge generacije znanih medicincev, pravnikov ter drugih intelektualcev in humanistov. Po njeni ukinitvi leta 1958 je z uvedbo enotne osemletne osnovne šole postala šola Prežihovega Voranca naslednica nekdanje klasične gimnazije. »V naši šoli nam je nekako uspelo, da smo skozi vseh petdeset let nekdanje

osemletke ohranjali štiri letno fakultativno učenje latinščine. V sistemu novega devetletnega šolanja pa so nam, ker poteka učenje v triadah, odvzeli šesti razred, torej eno celo leto pouka. Tako se je učenje latinščine okrnilo le na sedmi, osmi in deveti razred. Latinščina je edini jezik, ki je z devetletko izgubil kar četrtino fonda ur. Še pred začetkom devetletke smo opozarjali ministrstvo za šolstvo, da bi bilo potrebno ohraniti začetek učenja latinščine pri enajstih letih, torej v šestem razredu, saj gre za preizkušeno pristop, ki se ga drži večina evropskih držav.« je povedala prof. Pirkmajer Slokanova. Za mlajše otroke je latinščina v začetku zanimiva predvsem kot spoznavanje sveta z izjemno bogato mitologijo, ki se je otroci učijo prek zgodb, enajst let pa je po mnenju pedagogov tista primerna meja, ko naj bi se otroci začeli spoznavati tudi z jezikom in njegovo slovnico. »V tujini je bolj ali manj povsod takšna praksa. Pri enajstih so otroci zelo dojemljivi za učenje, pomnjenje, ponavljanje. Jezik tedaj osvajajo z lahkoto, pri petnajstih letih in pozneje pa je čas za prevajanje, razmišljanje in povezovanje, ne pa za učenje osnov. V Sloveniji nekako podcenjujemo osnovno šolo. Če bi se primerjali s šolskim sistemom po Evropi in glede na velikost, bi morali imeti v Sloveniji deset do dvanajst osnovnih šol, kjer bi se lahko učili latinščine, pri nas pa ta pouk v zadnjem času kontinuirano gojita le škofijska osnovna šola Alojzija Šuštarja, od javnih šol pa edino le še šola Prežihovega Voranca.«

Za latinsko interesno dejavnosti v šestem razredu je vedno zelo veliko zanimanja, vsako leto se vpiše več kot trideset učencev, toda kasneje, ko morajo v sedmem razredu izbirati med nemščino in latinščino in drugimi izbirnimi predmeti, ki so morda lažji in bolj privlačni, se to zanimanje za latinščino prepolovi. »Pouka latinščine ne bi smeli enačiti z izbirnimi živimi tujimi jeziki, ampak bi ga morali obravnavati kot klasično-humanistični izobraževalni program in mu dodeliti poseben status,« pravi prof. Pirkmajer Slokanova. Letošnje leto se v okviru interesne dejavnosti uči latinščine 33 šestošolcev, v tretji triadi pa je vseh skupaj prav tako 33. V tem obdobju se za latinščino praviloma odločajo boljši, bolj vedoželjni učenci, ki jim gre šola laže od rok. Prav zaradi usmeritve v zadnji triadi je učenje v šestem razredu za učenca zelo pomembno. Tu se spoznava z mitologijo, zgodovino in kulturo antičnega sveta in tako postopoma prepoznava tudi svoj interes za jezik. Medtem ko postaja učenje angleščine na ravni osnovne šole vedno bolj intenzivno, pa se splošna jezikovna razgledanost zmanjšuje. Naši otroci ne vedo več, da ogromno besed, ki jih danes uporabljajo, med njimi na primer imena šolskih predmetov, ne izvira iz angleščine, ampak iz latinščine, od koder bogato črpa tudi angleški jezik.

Po končani osnovni šoli danes v Sloveniji ni možnosti nadaljevanja učenja latinščine na srednješolski stopnji. Obstajajo pa na srečo klasične gimnazije z začetno latinščino, v Ljubljani na primer Gimnazija Poljane in Škofijska klasična gimnazija, ki svojim dijakom omogočajo klasično-humanistično izobraževanje na srednješolski stopnji. »Drugod v Evropi se zavedajo, da je latinščina naša skupna dediščina in zato jezik posebnega pomena, pravzaprav edini skupni jezik Evrope. Tudi odbor za kulturo in izobraževanje Evropskega parlamenta je vključil v poročilo o večjezičnosti poseben člen, kjer je zapisano, da je treba učenje latinščine in

grščine posebej spodbujati. V Sloveniji pa se je zgodilo, da je enotna osnovna šola počasi uničila pouk klasičnih jezikov. Še leta 2002, torej tik preden smo začeli uvajati devetletko, je bilo v Murski Soboti, Mariboru in Ljubljani skupaj okoli 750 učencev, leta 2008, ki je bilo prvo leto popolne devetletke, pa je to število padlo le na 61 učencev. Vsak predmet potrebuje ustrezne delovne pogoje, tudi mi bi potrebovali normalen urnik in smiselno konkurenco predmetov. Predvsem ni prav, da v zadnji triadi silimo učence, da morajo izbirati med latinščino in živim tujim jezikom ali med latinščino in športom, na primer. Prav bi bilo, da bi se vsakdo, ki bi si tega želel, lahko učil nemščine ali francoščine poleg latinščine, in ne namesto nje, kot se to dogaja zdaj.«

Anton Jakša, absolvent latinskega in grškega jezika na Filozofski fakulteti UL

Z latinščino sem začel šele na fakulteti, če bi imel možnost, bi se seveda učil jezika že prej. Sicer pa bi rekel, da ne gre obupati. So nove možnosti in nove poti. *Viribus unitis possumus multa facere*, s skupnimi močmi lahko veliko naredimo! Važno je, da tradicija ne zamre. Če enkrat zamre, ne bomo več del Evrope, ampak bomo postali barbari. Tega se na primer dobro zavedajo na Finskem, kjer pouk načrtno gojijo. S tem, ko so se vpisali na zemljevid latinščine, so postali evropski narod in del kulture, iz katere izhajamo tudi mi. Nesmiselno je zapravljati tradicijo, treba je graditi na njej, drugače bomo zares postali barbari, če to že nismo postali.

Stella Baričič,

učenka 9. razreda OŠ Prežihov Voranc

Latinščina je zelo uporabna tudi za prihodnje šolanje in za različne poklice, recimo za pravo ali medicino. Že vnaprej sem vedela, da se bom prijavila na učenje latinskega jezika. Latinščina je tudi zabavna, ima veliko pogojev, ki so zelo uporabni. Zdaj se je učim že četrto leto.

Ula Talija Pollak,

učenka 8. razreda OŠ Prežihov Voranc

Latinščina ni težka, če se je učiš sproti. Veliko ti pomaga pri drugih jezikih, z njo se naučiš logično misliti. Meni zelo pomaga tudi pri slovenščini, ko je treba analizirati stavke. S pomočjo latinščine mi gre vse precej hitreje. Nameravam študirati medicino in se bom po vsej verjetnosti učila latinščine še naprej.

Vesna Markič,

učenka 8. razreda OŠ Prežihov Voranc

Latinščine se učim že tretje leto. Je zanimiva in z njo je lažje razumeti druge romanske jezike, pa tudi angleščino, kjer je veliko besed iz latinščine. Vsako leto gremo tudi na latinski tabor, ponavadi v začetku leta ali spomladi, kjer se učimo in raziskujemo, kaj vse je povezano z latinščino. Zadnja leta smo bili na Goričkem, v Radencih, Piranu. Nastopila pa sem tudi v predstavi, ki smo jo učenci latinščine pripravili v komediji, ki je govorila o Marku Tuliju Ciceronu, kjer sem igrala njegovo drugo ženo, in vsi so nas navdušeno gledali. Letos pa pripravljamo tragedijo Rim ≠ miR. Obe igri je napisala moja sestra Katja, ki je tudi hodila na to šolo. Igralci govorimo v slovenščini z latinskimi vložki, tako da je igra razumljiva za vse občinstvo.

Mozaik moje Ljubljane

Opazujem, se spomnim, pogledam v knjigo in na medmrežje, vprašam, poznam.

Foto: Joco Žnidaršič

Biba leze, bivol ni;
tovor nese, osel ni;
roge ima, kozel ni;
kaj je neki, kaj se t' zdi?

Avtor uganke nam kaže hrbet in ga je prekril sneg.
Rešitev uganke in ime pesnika?

Odgovor na zastavljeno vprašanje pošlji s pripisom »Natečaj Mozaik moje Ljubljane«, s svojim naslovom in razredom ljubljanske osnovne šole, ki jo obiskuješ, najpozneje do 28. marca na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si ali na naslov: Mestna občina Ljubljana, Glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana.

Med pravnimi odgovori bo izžrebanec prejel dve brezplačni veliki kombinirani vstopnici za Ljubljanski grad.

Odgovor na vprašanje iz prejšnje številke glasila

Foto: Joco Žnidaršič

Ob izsuševanju Barja konec 18. stoletja je bil izkopen tudi Gruberjev prekop in zgrajen stari **Karlovski most**, čez katerega je vodila cesta na Dolenjsko in naprej v hrvaški Karlovac. Danes ob njem stoji novi široki cestni most.

Vstopnici za Ljubljanski grad je dobil **Luka Korošič**, učenec 7. razreda OŠ Zalog. Iskrene čestitke!

Rubriko pripravlja Dušan Muc.

NAGRADNI NATEČAJ ZA LJUBLJANSKE OSNOVNOŠOLCE

Če hodiš v ljubljansko osnovno šolo, si povabljen, da bolje spoznaš Ljubljano. Pravilno odgovori na zastavljeno vprašanje v rubriki Mozaik moje Ljubljane, dopiši, kateri razred in katero osnovno šolo v Ljubljani obiskuješ, in mogoče bo žreb izbral prav tebe, da se boš brezplačno popeljal na Ljubljanski grad z vzpenjačo, se povzpel na Razgledni stolp, si ogledal Virtualni grad in stalno razstavo slovenske zgodovine. Čakata te dve veliki kombinirani vstopnici, ki ti ju podarja Javni zavod Ljubljanski grad, da boš na Grad povabil tudi svojega spremljevalca.

Brezplačno učenje z mentorjem v Mestni knjižnici Ljubljana

Mateja Lesar

Fotografije: arhiv MKL

Delavnice brezplačnega učenja z mentorjem v Mestni knjižnici Ljubljana.

Gospa Mojca se je pred kratkim upokojila in si omisllala digitalni fotoaparati. Rada fotografira in svoje fotografije je želela pokazati svoji družini in prijateljem. Ker ni imela izkušenj z računalnikom, se je tako kot mnogo njenih vrstnikov bala, da bi kaj pokvarila ali da bi fotografije izginile. Njeni otroci in vnuki se ji zdijo nepotrpežljivi in nimajo časa, da bi ji kaj pokazali. Slišala je, da imamo v knjižnici v bližini njenega doma Točko vseživljenjskega učenja, kjer ji bo mentorica pomagala in svetovala pri učenju. Naročila se je za prvo srečanje, kjer je izvedela, da ji je mentorica na voljo brezplačno in da bo čas in vsebino svetovanja prilagodila njenim potrebam. Pokazala ji je priročnike, ki jih lahko uporablja, in dogovorili sta se za nadaljnja srečanja.

Vključevanje v vseživljenjsko učenje

Mojca je bila prepričana, da je za »lepe« fotografije potrebna zelo draga oprema in ogromno znanja. Ko je videla, kako preprosto lahko fotografije uredi na računalniku (izboljša barve in kontrast, sliko poravnava, obreže in popravi rdeče oči), pa je bila navdušena. Z veseljem je urejala svoje fotografije in tako dobro utrdila svoje znanje. O svoji dobri izkušnji je povedala tudi prijateljem in nekaj se jih je odločilo preveriti, kaj v knjižnici počnemo.

Eden od namenov splošnih knjižnic je tudi vključevanje v vseživljenjsko učenje. Mestna knjižnica Ljubljana (MKL) je sodelovala v projektu Center vseživljenjskega učenja ljubljanske urbane regije (CVŽU LUR), da bi v neformalno učenje vključili vse prebivalce regije, predvsem mlade, brezposelne, zaposlene in starejše. Približati smo se želeli prebivalcem iz okolij z neustrezno oziroma nezadostno ponudbo učenja ter geografsko in socialno odmaknjenim. Informirali smo jih o možnostih in prednostih učenja. Promovirali smo vseživljenjsko učenje in povezovali ponudbo s povpraševanjem.

Na osmih Točkah vseživljenjskega učenja (TVŽU) smo v MKL izvajali dejavnost mentorstva pri samostojnem učenju, organizacijo izobraževanj in koordinacijo delovanja Točk v štirih knjižnicah v mreži MKL: Knjižnica Šiška, Knjižnica Bežigrad, Knjižnica Rudnik, Knjižnica Jožeta Mazovca in v štirih knjižnicah regije: Knjižnica Domžale, Cankarjeva knjižnica Vrhnika, Knjižnica Litija, Matična knjižnica Kamnik. Projekt se je začel 1. septembra 2008 in zaključil 31. avgusta 2013.

Točke v knjižnicah so kotički, posebej namenjeni samostojnemu učenju, opremljeni z računalnikom z dostopom do spleta in učnimi gradivi

Delo na Točkah je potekalo tako, da smo ob prvem obisku posameznim udeležencem predstavili vseživljenjsko učenje,

spletno učenje in gradiva, primerna za samostojno učenje. Opravili smo uvodni svetovalni pogovor, v katerem smo se pogovorili o njihovih željah in pričakovanjih, skupaj smo postavili cilje in ocenili stopnjo znanja. Spremljali smo njihov napredek in jih spodbujali pri doseganju zastavljenih ciljev. Največja prednost takega izobraževanja je prav individualni pristop k učenju, ki nam je omogočil, da smo se lahko prilagajali željam in potrebam posameznikov.

K nam pa so prihajali tudi tisti, ki jim zaradi pomanjkljivega znanja ne ustreza skupinsko izobraževanje ali pa so imeli le posamezna vprašanja. Udeleženci so računalnike na Točkah uporabljali tudi za pisanje seminarskih in diplomskih nalog, iskanje informacij o karieri in zaposlovanju. Za učenje tujih jezikov so uporabljali interaktivne računalniške programe.

Organizirali smo najrazličnejša skupinska izobraževanja, na njih smo udeležence povabili, da utrdijo in poglobijo znanje z nadaljnjim samostojnim učenjem na Točkah in tako smo še dodatno promovirali vseživljenjsko učenje. Tudi mentorji so izvajali skupinska izobraževanja za udeležence.

Največ potreb po pridobivanju znanj s področja uporabe računalnika

Pri mentorstvu je bilo največ potreb po pridobivanju znanj s področja uporabe računalnika. Večina udeležencev pri mentorstvu je bilo upokojevcem in brezposelnih. Na začetku projekta so se učile predvsem ženske, postopno pa so se za učenje odločili tudi moški (še vedno v manjšini). Pri nas se je skupno učilo približno trikrat več ljudi, kot smo načrtovali.

V sklopu izobraževanja odraslih (Borza dela, Borza znanja, Središče za samostojno učenje) v MKL tudi po zaključku projekta CVŽU LUR nadaljujemo z mentorstvom na vseh štirih Točkah v knjižnicah v naši mreži. Organiziramo različna računalniška in jezikovna izobraževanja, ustvarjalne delavnice in predavanja, ki so za uporabnike brezplačni. Več informacij o tem je dostopnih v naših knjižnicah in na naši spletni strani www.mklj.si.

EMONA 2000: MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA Dogodki v mesecu marcu

Strokovno predavanje (Emona 2000)

Emonske zgodbe – dr. Marjeta Šašel Kos

17. marec ob 19.00 Trubarjeva hiša literature

Dr. Marjeta Šašel Kos je pripravila predavanje o tem, kaj nam o življenju v Emoni lahko povejo rimski spomeniki, najdeni na območju današnje Ljubljane in okolice. Predavanje torej postreže z odgovori na vprašanje, kako so v času Rimljanov živeli na področju, kjer živimo danes.

Predstavitve knjige (Emona 2000)

Zadnji keltski poglavar in Usodna emonska lepota – mag. Ivan Sivec

25. marca ob 18.00 Knjižnica Prežihov Voranc

Pisatelj Ivan Sivec bo predstavil dva izmed štirih romanov zbirke *Slovenska zgodovina*, napisane ob 2000. obletnici mesta Emone, ki jo praznujemo v letošnjem letu. V ospredje je postavil v Ljubljanski kotlini živeče Tavriskce in prastaro jantarsko pot med Baltikom in severnim Jadranom, ki je vodila tudi mimo keltskih naselbin na območju Ljubljane in Vrhnike. V drugi knjigi pričara romantičen zaplet na emonskih tleh, predstavi pa tudi navade in družbene konvencije časa.

Strokovno predavanje (Emona 2000)

Emona – Ljubljana. Antično mesto in njegove mitološke korenine v Schönlebnovi interpretaciji – dr. Igor Škamperle

25. marec ob 19.00 Slovenska knjižnica, dvorana

Slovenska knjižnica pripravlja ob 2000-letnici Emone cikel treh strokovnih predavanj s skupnim naslovom *Zakaj smo vsi (še) Rimljani?* Spraševali se bomo o dediščini, ki so nam jo zapustili stari Rimljani: ali še vpliva na naša življenja, koliko nas morda nevede obremenjuje, koliko pa nam je še vedno v navdih in spodbudo. Predavatelj dr. Igor Škamperle je sociolog kulture in komparativist, profesor na ljubljanski Filozofski fakulteti. Na večeru, posvečenem Emoni in Ljubljancu Janezu Ludviku Schönlebnu (1618–1681), se bomo spraševali, kako je naš prvi zgodovinar raziskal in razumel antično Emono. Valvasorjev sodobnik in učitelj namreč velja med Slovenci za prvega pomembnega zgodovinarja, kronista, rodoslovca in historiografa naše dežele. Mestu se je posvečal tudi z raziskovanjem njegovih rimskih korenin. Leta 1672 je izdal knjigo o Emoni (*Aemona vindicata*), l. 1681 pa je izšla njegova najobsežnejša knjiga o zgodovini Kranjske do l. 800 (*Carniolia antiqua et nova sive Annales sacroprophani*).

Strokovno predavanje (EMONA 2000)

Incident v Emoni leta 316 in prva državljanska vojna med Konstantinom in Licinijem – dr. Rajko Bratož

26. marec ob 18.00 Knjižnica Otona Župančiča, 3.

nadstropje
V rimskem cesarstvu sta leta 313 vladala dva cesarja: Konstantin na celotnem zahodu in Licinij na Balkanu ter celotnem Vzhodu. Njuno zavezništvo se je začelo po dveh letih krhati in se je spreobrnilo v nepomirljivo sovražstvo. Povod za vojno, ki je izbruhnila jeseni 316, je bilo rušenje Konstantinovih kipov v Emoni, tedaj obmejnem mestu med obema vladarjema.

ZA OTROKE

Jezikovno-zgodovinska ura pravljic Dream in English (EMONA)

Jason, the Argonauts and the Golden Fleece – Špela Podkorenitnik Mokorel

27. marec ob 17.30 Knjižnica Rudnik

Razstava risb

Od Emone do Ljubljane – Vrtec Mladi rod (EMONA)

1.–31. marec Knjižnica Jožeta Mazovca

Dr. Aleksander Doplihar

Nada Breznik

Pogovarjati se z dr. Aleksandrom Dopliharjem je še najmanj pogovor o njem samem, odgovore na takšna vprašanja skrajša in se vsakič znova vrne k svojim pacientom v ambulanti PRO BONO in stanju v našem zdravstvu. Še ko sva govorila o prireditvi v Termah Čatež, na kateri je bil po izboru časnika Nedeljski dnevnik razglašen za Slovence leta 2013, ni pozabil omeniti drugih nagrajencev in slavlencev. On sam pa da v prostem času rešuje sudoku in križanke, bere in posluša lahko glasbo, žal pa ne more več delati na vrtu, tudi hoditi ne more več, medtem ko mu je plavanje prepovedano zaradi težav s srcem. Z vzdihom pove, da bi moral malo shujšati in telovaditi, a žal za kaj takega ni preveč dosleden, kar jezi njegovo soprogo. Običajen upokojenec bi rekli, če ga ne bi demantiralo njegovo nesebično delo, ki ga 85-leten prostovoljno opravlja že 22 let. Njegove izklesane poteze imajo v sebi nekaj antičnega, nekaj večnega. Je lik modreca, ki že s svojim videzom zbuja zaupanje. Za umirjenim tonom pogovora zadržuje ogorčenje, ki v njem vre ob vprašanjih o zdravstvenem sistemu in nepravilnem odnosu do ljudi, ki so se največkrat ne po svoji krivdi znašli na robu družbe.

Čprav ste že od začetka delovanja ambulante PRO BONO vajeni pozornosti javnosti, se je medijski pritisk na vas po imenovanju za Slovence leta 2013 še povečal. Kako to sprejemate?

Pozornost je obremenjujoča, vendar je bila prireditelj, na kateri so mi podelili naziv, prijetna, užival sem v nastopih sodelujočih. Zavedam se, da želijo snovalci takšnih in podobnih nazivov obelodaniti in promovirati naše delo in nam izraziti spoštovanje, hvaležnost in obenem izreči priznanje. A po pravici povedano, bi moralo biti delo v ambulanti PRO BONO že zdavnaj končano. Preiti bi morali na takšno ureditev zdravstvenega zavarovanja, s katero bi vsi imeli dostop v redne zdravstvene ustanove.

Ali so imeli vaši pozivi v številnih člankih in intervjujih, predvsem mislim na vaš odkrito kritičen odnos do razmer, ki so pripeljale do potrebe po ustanovitvi ambulante PRO BONO, kakšen vpliv na izboljšanje razmer v zdravstvu?

Lahko rečem, da je na pripombe in kritike, izrečene v trinajstih letih, politika zelo malo reagirala, odgovorni ministri s področij zdravstva, dela, družine in socialnih zadev tem problemom niso posvetili potrebne pozornosti. V preteklosti sta bila velika podpornika našemu delu Štefka in Milan Kučan, prav tako tudi predsednik Danilo Türk in njegova soproga Barbara, zamenjava na oblasti pa je prinesla prekinitve pomoči. Že dvakrat so nam prepovedali pisanje napotnic za specialistične preglede in posege, a žal moramo tudi naše paciente pogosto napotiti k specialistom. Zdaj moramo k napotnicam priložiti še dodatno obrazložitev socialne delavke.

V ambulanti si prizadevamo, da bi za naše paciente po operacijah ali za tiste, ki so sami in potrebni nege in zdravljenja, ustanovili azil in jim tako zagotovili človeka dostojno življenje. Žal do neke konkretne rešitve še ni prišlo, pomagajo pa nam nepolitične organizacije, nastanijo jih tudi v domove, pri čemer pomagajo sponzorji, ki takšno namestitve financirajo, veliko tudi žene tujih veleposlanikov, združene v društvu SILA.

Delo v ambulanti z ljudmi, ki so izgubili osnovne človekove pravice in dostojanstvo, gotovo pušča posledice tudi na vašem razpoloženju in počutju. Kako se s tem spopadate, kako se razbremenite in razvedrite?

Ko človek posluša ljudi, ki so vse izgubili zaradi nemarnosti države, zaradi plačilne nediscipline, zaradi izogibanja odgovornostim, zaradi prikrievanja problemov, zgodbe ljudi, ki so zboleli in nimajo več niti pravice do zdravljenja, je takšne probleme težko odložiti, najhujše pa je, ko ni nobene rešitve. Sicer pa si sprostitev najdem v krogu družine. Imam pet vnukov, tri v Kamniku, dva na Havajih, kjer živi sin z družino. Enkrat na leto nas obiščejo, redno smo v stikih po skypu in po telefonu. Rad spremljam šport, z ženo greva pogosto v Mozirje, kjer imava počitniško hišo.

Aktivist izbrisanih Aleksander Todorovič je storil samomor. Izbrisani so bili vaši pacienti. Kako komentirate to tragedijo?

Celoten problem izbrisanih je velika črna pika, velik madež, ki priča o tem, kako ksenofobni smo se Slovenci predstavili, ko smo ljudem odvzeli vse pravice, možnost za življenje, ljudem, ki so tukaj v večini opravljali najslabša dela. Njih in njihove družine smo kompletno onemogočili, škode, ki smo jo storili, se z denarjem ne da poplačati. Dočakali niso niti opravičila ali priznanja krivde. Naša ksenofobija je bila usmerjena le k ljudem z juga, ki so v Sloveniji dolga leta delali in ji pomagali pri njenem razvoju, vsi drugi so svoj status ohranili. Izbris smo prepustili v domeno uradnikom, zadnjim v vrsti odločanja, ki pa so imeli moč uničiti ljudem dokumente, brez pravega zavedanja, kakšne posledice bodo iz tega nastale. Ljudje so ostali brez vsakršne zaščite, izgubili so državljske pravice, postali so brezpravna raja. Aleksander Todorovič si je zelo gnal k srcu, da so trpeli njegovi domači, bil je obupan, ne smemo pa pozabiti, da je bil borec, ki je izbrisane zastopal tudi v Strasburgu. Samomor je storilo kar 170 izbrisanih, še veliko jih je pomrlo, saj so poleg psihičnih težav, situacijske psihoze, imeli diagnosticirane še najmanj tri bolezni, želodčne težave, telesno izčrpanost, veliko je bilo tudi alkoholizma.

V ambulanto občansko prihajajo tudi študentje medicine, česa se naučijo pri vas?

S katedre za družinsko medicino pošiljajo v našo ambulanto študente, da dobijo osnovne napotke glede socialnega pristopa do pacienta. (V ambulanti je bil na dan najnovejši pogovora navzoč študent medicine, ki ga je tja napotila dr. Kopčaverjeva). Sama fakulteta temu pristupu in odnosu med zdravnikom in bolnikom ne posveča dovolj pozornosti, študenti ne dobijo dovolj napotkov. Preobremenjujejo jih s podatki, ki so jim na voljo v strokovni literaturi. Večkrat v toku študija bi jim morali prebrati Hipokratovo prisego. Zato ljudje bežijo v alternativo. Klasična medicina zavrača alternativno, ker tako sama pridobiva na veljavi, ne naredi pa ničesar za odnos do ljudi. Odnos zdravilec-pacient, v zaupanju dana beseda ima namreč veliko boljši učinek kot vsa zdravila. Referenčne ambulante sicer razbremenjujejo zdravnike, prekinjejo pa stik med bolnikom in zdravnikom in bolniki ostajajo sami z zdravili. Manjka socialni vpliv zdravnika zaupnika in pacienta, ki potrebuje človeški pristop. V naši ambulanti potrebujejo naši pacienti, Slovenci, 10 do 15 minut, da v veliki zadregi razložijo, kako in kaj jih je privedlo v situacijo, da so ostali brez zdravstvenega zavarovanja. Šele, ko dobijo občutek, da so to pojasnili, in ko jih še sam spodbudim, spregovorijo o svojih zdravstvenih težavah. Zato je delo v naši ambulanti občutljivo.

Foto: Nik Rovar

Aleksander Doplihar, dr. med., ni le dolgoletni vodja, ampak v pravem pomenu srce Ambulante Pro Bono.

Foto: Matjaž Rušč/siol.net

Dr. Doplihar s pacienti v ordinaciji Ambulante Pro Bono.

Motnje hranjenja

Foto: arhiv Lekarna Ljubljana

Osebe, ki živijo z motnjo hranjenja potrebujejo za okrevanje, tudi podporo in razumevanje bližnjih, njihove širše socialne mreže ter družbe nasploh. Ozaveščanje zainteresiranih javnosti o problematiki motenj hranjenja ter razbijanje tabujev o tem, kaj motnje hranjenja so, je zato nujen del podpore in pomoči osebam, ki z motnjo hranjenja živijo. (Dogodek na sliki: brezplačno predavanje za laično javnost v sodelovanju Centra za krepitev jaz.za in Lekarne Ljubljana.)

Motnje hranjenja uvrščamo med duševne motnje, pri katerih hrana postane središče človekovih misli, bojev in slabe vesti. Izgubo nadzora ali pretiran nadzor nad lastnim prehranjevanjem pogosto spremljajo globoke duševne in čustvene stiske, zavračanje lastnega telesa in samega sebe. Na problematiko motenj hranjenja vplivajo različni dejavniki tveganja, med njimi tudi socialno-kulturni, zlasti vrednote o vitkem telesu kot popolnem, idealnem telesu ter množični medijski pritisk in potrošništvo. Pojavljajo se v vseh slojih družbe, z večanjem števila moških z motnjami hranjenja pa je vse bolj načeta tudi ustaljena predstava o njihovi razširjenosti predvsem med žensko populacijo.

Prek javnega razpisa *Ljubljana – zdravo mesto* so v sofinanciranje s sredstvi Mestne občine Ljubljana v letu 2014 vključeni trije socialnovarstveni programi za reševanje stisk in težav, ki jih povzročajo motnje hranjenja:

Center za krepitev jaz.za
 Naziv programa: **Zaživeti brez motenj hranjenja**
 Naslov izvajanja programa: **Stegne 3, 1000 Ljubljana**
 T: 031/ 248 641
 E: centerjaz.za@gmail.com
 W: www.centerjaz-za.si

Društvo za ustvarjanje in kvaliteto življenja MUZA
 Naziv programa: **Svetovalnica za motnje hranjenja MUZA**
 Naslov izvajanja programa: **Kongresni trg 1, 1000 Ljubljana**
 T: 01/ 425 03 38
 E: svetovalnica.muza@volja.net
 W: www.svetovalnicamuza.si

Društvo Ženska svetovalnica
 Naziv programa: **Pomoč pri motnjah hranjenja**
 Naslov izvajanja programa: **Langusova 21, 1000 Ljubljana**
 T: 01/ 251 16 02
 E: zenska@svetovalnica.org
 W: www.drustvo-zenska-svetovalnica.si/motnje-hranjenja

Oddelek za zdravje in socialno varstvo Mestne uprave Mestne občine Ljubljana

Preventivni in socialnovarstveni programi Mestne občine Ljubljana

Motnje hranjenja so posledica velike notranje stiske

»Motnje hranjenja se pogosto napačno uvršča med zasvojenosti, ker naj bi sprožale enake vedenjske vzorce, kot jih sproža zasvojenost z nedovoljenimi ali dovoljenimi drogami (to so na primer ukvarjanje s hrano, stalno razmišljanje o hrani, načrtovanje obrokov in ritualov, prisilna potreba, da se izvede ritual in znotraj njega uporabi določeno hrano/snovi, izguba kontrole). Ključno ločnico med pojavoma motenj hranjenja in zasvojenostjo predstavlja potreba po hrani, ki je naravna in nujno potrebna za življenje. Obstajajo pa tudi druge razlike. Motnje hranjenja so posledica velike notranje stiske in predstavljajo način samopomoči v brezizhodni situaciji, zato jih sodobna stroka opredeljuje kot duševne motnje. Kažejo pa tudi številne druge specifične značilnosti, ki jih pri zasvojenostih ne najdemo, kot so na primer izrazito nizka telesna samopodoba in specifične osebnostne lastnosti: perfekcionizem, storilnostna naravnost, močna potreba po nadzoru, povezava z rituali oziroma epizode prenehanja, bruhanja, stradanja, ki pomenijo zadovoljitev potrebe po varnosti in sprejetosti. Vse to je izraz zadržanih čutenj. Poleg tega pri osebah z motnjami hranjenja ni medsebojnega druženja in težnje po izvajanju skupinskih ritualov, kar lahko opazimo pri zasvojenih z alkoholom ali z nedovoljenimi drogami. Osebe z motnjami hranjenja večinoma izpolnjujejo družbena pričakovanja ter ostajajo vpete v socialne, profesionalne in študijske mreže, kljub temu da imajo težave v globljih medosebnih odnosih in doživljajo hudo stisko.« (Modrin Švab in Šolar v: Strategija razvoja socialnega varstva v Mestni občini Ljubljana za obdobje od 2013 do 2020, str. 44, www.ljubljana.si/si/mol/mestna-uprava/oddelki/zdravje-socialno-varstvo/)

Pomoč in obravnava oseb z motnjami hranjenja poteka v javnem zdravstvenem sistemu in v specializiranih socialnovarstvenih programih nevladnih organizacij.

Več o oblikah pomoči in podpore v okviru medicinske obravnave lahko preberete v nadaljevanju tega prispevka, v kratkem intervjuju z asist. dr. Karin Serneč, dr. med., vodinjo enote za motnje hranjenja pri Centru za mentalno zdravje Psihiatrične klinike Ljubljana, socialnovarstveni programi za pomoč osebam z motnjami hranjenja in njihovim bližnjim, ki jih izvajajo nevladne organizacije, pa ponujajo naslednje oblike pomoči:

- pogovore/ laično svetovanje,
- strokovno psihosocialno svetovanje,
- psihoterapevtsko pomoč,
- telefonsko svetovanje,
- svetovanje po elektronski pošti in prek spletnih forumov,
- skupinske oblike dela (vodene delavnice, skupine za samopomoč, terapevtske skupine ...),
- informiranje o problematiki motenj hranjenja, o vzrokih, posledicah, možnih poteh okrevanja in o razpoložljivih oblikah pomoči,
- organizirano družabništvo in pristočasne aktivnosti za uporabnice in uporabnike,
- splošne preventivne akcije in akcije za ozaveščanje javnosti o problematiki motenj hranjenja,
- usposabljanje prostovoljk in prostovoljcev za delo z uporabnicami in uporabniki.

Sodobni vidiki motenj hranjenja in obravnava v enoti za motnje hranjenja

Foto: osebni arhiv

Asis. dr. Karin Sernec, dr. med., psihiatrinja in psihoterapevtka, vodinja Enote za motnje hranjenja Psihiatrične klinike Ljubljana

Kaj so motnje hranjenja in kako pogosto se pojavljajo?

Motnje hranjenja (MH) uvrščamo med duševne motnje, ki danes predstavljajo pomemben javnozdravstveni problem (oboli 2 do 12 odstotkov žensk med 15. in 35. letom starosti po podatkih tujih zdravstvenih registrov je vsako leto na novo odkritih 7 primerov anoreksije in 14 primerov bulimije nervoze na 100.000 prebivalcev). Delimo jih na anoreksijo nervozo, bulimijo nervozo ter kompulzivno prenašanje. Zadnja leta se pojavljajo tudi nove oblike MH, kot sta ortoreksija nervoza (hranjenje z izključno »zdravo«, biološko neoporečno hrano) in bigoreksija nervoza (obsedenost z mišičastim telesom), pogosto so povezane tudi s psihiatrično sooblevnostjo (depresija, tesnoba, odvisnost od psihoaktivnih snovi) in resnimi telesnimi zapleti.

Kakšni so znaki motenj hranjenja, na kaj moramo biti pozorni (npr. starši pri otrocih)?

Motnje hranjenja so izraz globoke duševne in čustvene vznemirjenosti ter nesprejemanja sebe, kar se kaže z zunanji, telesni znaki, kot so prenašanje, bruhanje, stradanje, zloraba odvajal in diuretikov, pretirana telesna aktivnost. Oseba, ki trpi zaradi motenj hranjenja, izraža svoje čustvene težave s spremenjenim odnosom do hrane in hranjenja. Navidezni problem s hrano v globini skriva trpljenje, ki je nastalo zaradi cele vrste različnih razlogov. Hranjenje ali odklanjanje hrane postane izraz osvoboditve notranjih, bolečih in neprepoznanih čustev. Spremembe v prehranjevalnih, spalnih in socialnih vedenjskih vzorcih

pri naših otrocih so alarmi, ki sporočajo, da se nekaj dogaja, da moramo biti pozorni, povprašati, se pogovoriti. Motnje hranjenja v osnovi niso *motnje v hranjenju*, ampak *motnje v sprejemanju samega sebe*. Osebe z motnjami hranjenja se doživljajo kot grde, nesposobne, neuspešne. Nikoli niso zadovoljne same s seboj, pa čeprav določeno zadano si nalogo še tako dobro opravijo. Ker niso zadovoljne same s seboj, so nesamozavestne, se ne spoštujejo in imajo slabo samopodobo.

Kdaj se po vaših izkušnjah osebe z motnjami hranjenja odločijo za pomoč?

Povprečno mine od 5 do 6 let, da se obolela oseba odloči in poišče strokovno pomoč. Od tega trenutka dalje terapija ne služi le vzdrževanju življenja (pomoč pri hranjenju in nadzor nad hranjenjem, infuzije, nazogastrična sonda; izvaja se na internih oddelkih slovenskih bolnišnic) in izvajanju motivacijskega procesa (redni ambulantni pogovori in motiviranje za intenzivnejše zdravljenje), pač pa zdravljenju. Najpomembnejši predpogoj za uspešno zdravljenje motenj hranjenja je lastna motivacija, dokler se posameznik sam ne odloči, da želi spremeniti svoje življenje, ga nihče ne more k temu prisiliti.

Kako poteka zdravljenje motenj hranjenja v Enoti za motnje hranjenja Psihiatrične bolnišnice Ljubljana?

Za sprejem v Enoto za motnje hranjenja (EMH) v Ljubljani se mora posameznik prijaviti sam. Čakalna doba za sprejem niha med štirimi in osmimi meseci, v vmesnem času pa oseba redno obiskuje ustrezno psihiatrično ambulanto, skupino za samopomoč in/ali katerega od programov nevladnih organizacij, kjer ob strokovni pomoči utrjuje in krepi lastno motivacijo za spremembo. Pomemben element zdravljenja je vključitev svojcev (za kar je potrebna privolitev bolnika/ bolnice), sploh pri mlajših, ki se po končanem zdravljenju vrnejo v primarno družino. Na zdravljenje v EMH sprejemamo osebe, starejše od 17 let (otroke z motnjami hranjenja obravnavajo na Pedopsihiatričnem oddelku Pediatrične klinike v Ljubljani in Mariboru, mladostnike, stare od 15 do 17 let, pa v Enoti za adolescentno psihiatrijo Psihiatrične klinike v Ljubljani), z izraženo klinično sliko anoreksije, bulimije nervoze in kompulzivnega prenašanja ter ortoreksije in bigoreksije nervoze (v EMH debelosti ne obravnavamo oziroma ne zdravimo, razen, če je vzrok kompulzivno prenašanje). V EMH je na voljo 12 postelj, 8 za ženske in 4 za moške.

Bolnišnično zdravljenje v EMH traja povprečno od tri do štiri mesece, obsega pa simptomatsko fazo (ob terapevtski pomoči vzpostavitev odnosa ustreznega odnosa do hrane, pijače in telesne teže ter prek tega do samega sebe in svoje samopodobe), psihodinamsko fazo (ob pomoči skupinske in individualne psihoterapije prepoznavanje odnosa do sebe ter dinamskega ozadja motnje) in reintegracijsko oziroma socialno fazo (načrtovanje prihodnosti in sprememb, ki jih posameznik želi okrepiti v okviru svojega ožjega in širšega socialnega okolja).

Pogoji za zdravljenje v EMH so redno hranjenje v družbi preostalih sopacientov, aktivno sodelovanje pri vseh psihoterapevtskih dejavnostih ter ohranjanje (pri bulimiji nervoze) oziroma pridobivanje telesne teže (pri anoreksiji nervoze). Po odpustu iz EMH se osebe vključujejo še v dnevno oskrbo, nato pa v psihoterapevtsko skupino, ki poteka enkrat tedensko, in v ambulantno zdravljenje.

Kako lahko sami prispevamo k preprečevanju nastanka težav z motnjami hranjenja?

Predvsem se moramo zavedati, da od svojih otrok ne moremo pričakovati vedenja in odzivov, ki jih tudi sami starši nimamo. S čim širšim razponom čustvenih odzivov: od jeze in žalosti do veselja in sreče, od sramu in krivde do obžalovanja in sprejemanja, od tega, da kaj naredimo narobe, do tega, da znamo in si upamo to popraviti, ki jih v vsakodnevnem življenju pokažemo in živimo, damo tudi našim otrokom dovoljenje, da jih izražajo, da povedo. Na ta način je mnogo manj možnosti, da bodo boleče občutke potlačevali in jih nezavedno pretvarjali v neustrezne vedenjske vzorce, kot so: prenašanje, stradanje, bruhanje, samopoškodovanje, zloraba psihoaktivnih snovi in še kaj.

So motnje hranjenja ozdravljive?

Motnje hranjenja so ozdravljive, potrebno pa je veliko volje, vztrajnosti in truda. Ozdravljenost ne pomeni le izginotja simptomov, temveč tudi ustrezno psihosocialno funkcioniranje v ožjem (družinskem) in širšem (šola, služba, prijatelji ...) pomenu ter posledično občutek zadovoljstva s svojim življenjem. Pot je sicer dolgotrajna in naporna, vendar zelo pogosto uspešna. Ozdravljene osebe vedo povedati, da jim je izkušnja motenj hranjenja tudi nekaj dala: bolj se cenijo, pridobile so veliko pomembnih spoznanj tako o sebi kot tudi o življenju nasploh in zato bolj kvalitetno živijo.

Foto: Katja Vučko, vir: Društvo Ženska svetovalnica

Utrinek iz Prešernovega trga, pogovor z mimoidočim gospodom o dietah in motnjah hranjenja.

Foto: Rok Tomšič, vir: Društvo Ženska svetovalnica

Primer promocijskega materiala Društva Ženska svetovalnica ob mednarodnem dnevu brez diete 6. maja.

**Enota
za motnje hranjenja
Psihiatrične klinike
Ljubljana**

Zaloška 29, 1000 Ljubljana

T: 01 587 49 00

E: karin.sernec@psih-klinika.si

W: <http://www.psih-klinika.si/strokovne-enote/enota-za-motnje-hranjenja/>

Foto: zasebni arhiv

Mojmir Marko Šiftar, predsednik Kluba mladih kuharjev.

Mojmir Šiftar, kulinarični mojster športnega duha

Nada Breznik

Mojmir Šiftar je ob pridobitvi štipendije za nadarjene kot dijak Srednje šole za gostinstvo in turizem izstopal med kandidati, povečini gimnazijci. Izstopal je po uspehu, interesih, aktivnostih in dosežkih. V času šolanja so se njegovi dosežki le še množili in stopnjevali. Od leta 2009 do lanskega leta je osvojil 11 medalj, 2 prvi mesti in nekaj priznanj, med katerimi je tudi srebrno priznanje za raziskovalno nalogo *Vključevanje prekmurskih jedi v gostinsko ponudbo po Sloveniji*, osvojeno leta 2010 na Srečanju mladih raziskovalcev Slovenije. Svojo prvo zlato medaljo je osvojil na Gostinsko turističnem zboru v tekmovanju iz strežbe, naslednje leto je na istem tekmovanju prejel zlato medaljo za pripravo kave in postal Barista champion po mednarodnih pravilih. Leto pozneje je prav tam pridobil bronasto medaljo na kulinarični razstavi in za pripravo glavne jedi. Oktobra 2012 osvoji z mladinsko ekipo dve bronasti medalji na kuharski olimpijadi v Erfurtu v Nemčiji, poleg teh pa še eno v ljubljanskem Unionu v okviru tradicionalne slanikove pojedine na kulinarični razstavi. Lansko leto zaznamuje kar s petimi osvojenimi medaljami, eno srebrno na Gostinskem turističnem zboru, februarja zlato na slanikovi pojedini, aprila zlato na Mednarodnem kuharskem prvenstvu v Budvi, novembra dve srebrni medalji na Svetovnem prvenstvu mladinskih kuharskih ekip v Seulu v Južni Koreji. Mojmir Šiftar je kapetan mladinske nacionalne kuharske ekipe Slovenije. Je tudi predsednik Kluba mladih kuharjev in član Društva kuharjev in slaščičarjev Slovenije. Decembra lani je z odliko diplomiral na Biotehniškem izobraževalnem centru Višje strokovne šole v Ljubljani. Glavnina diplomskega dela Mojmirja Marka Šiftarja je slavnostni meni s podrobnimi recepti in navodili za pripravo, naslovljen *Jedi s čaji*, ki je tiskan v obliki zloženke, obsega pa hladno predjed, juho, toplo predjed, glavno jed in sladico, ki jih vse povezujejo dodatki eksotičnih čajev iz Palais des thes. Lepo oblikovana zloženka je opremljena z barvnimi fotografijami jedi z menija. Jedilniki, ki jih sestavlja, jedi, ki jih pripravlja, so gastronomske umetnine, ki s svojim videzom, okusom in sestavinami sledijo smernicam zdrave, uravnotežene prehrane in svetovnim trendom na področju kulinarike. Mojmir bo marca dopolnil 22 let.

Ali je bila izbira Srednje šole za gostinstvo in turizem že zavestna odločitev, sprejeta na podlagi veselja do kuharskega poklica in odkritega talenta, ali zgolj naključje?

Vsekakor je bila odločitev zavestna in nikakor ne naključna, kar pomeni, da sem se v šolo vpisal iz veselja do kuhanja in gostinskega poklica, in ne zaradi družbe oziroma kakšnega drugega razloga. To veselje sem navsezadnje potrdil s tetovažo Chef for Life. Sicer sem pa prvotno veselje do kuharstva dobil, ko sem gledal mamo, ki je vsak dan poleg službe pripravljala kosilo in večerjo za celo družino. Še posebej mi je bilo všeč, ko je pripravljala kakšne stare prekmurske recepte. Naša družina namreč prihaja iz Prekmurja.

Prvo medaljo si dobil na tekmovanju iz strežbe. Ali se znotraj gostinskega programa dijaki še ne opredeljujejo za eno ali drugo smer izobraževanja?

Res je, da se mora vsak dijak oziroma človek v gostinskem poklicu odločiti, v katero smer bo šel, saj je izredno težko opravljati več poklicev hkrati. Tudi sam sem bil v takšni dilemi, ko sem se še odločal, v katero smer bom zavil. A na koncu je s pomočjo mentorjev in kolegov prevladala meni ljubša stran, kuharstvo, v katerem neizmerno uživam, še posebej, ko vidim, da v tem uživajo tudi gostje, za katere kuham.

Po vpisu na Biotehniški izobraževalni center si bil stalni udeleženec domačih in mednarodnih kulinaričnih tekmovanj, kuharske olimpijade in svetovnega prvenstva. Kako poteka predizbor za tekmovanja, kdo o tem odloča?

Prvi vrhunec mojih tekmovanj je bila kuharska olimpijada v Erfurtu, na katero smo odšli manj pripravljeni, kot bi si želeli. Bili smo ekipa petih mladih fantov z najboljšim možnim trenerjem Borutom Jakičem. Vključno z njim so nas starejši člani in člani odbora Društva kuharjev in slaščičarjev Slovenije izbrali na podlagi dotedanjih dosežkov in tekmovanj.

Na svetovnem prvenstvu mladinskih kuharskih ekip v Seulu v Južni Koreji, s katerega ste se vrnili z dvema srebrnima medaljama in skupno osvojenim petim mestom, si bil tudi kapetan ekipe. Kako poteka takšno tekmovanje?

To je bilo prvo takšno tekmovanje na svetu, kjer so tekmovale izključno mladinske ekipe iz vsega sveta. Sama organizacija in priprave so tako obsežne, da bi o tem lahko napisal knjigo.

Bilo je veliko odrekaj in veliko pregaranih dni, da smo skupaj dosegli, kar smo. Sicer pa smo z ekipo morali pripraviti 3-hodni meni za 65 oseb in pa hladni program, ki zajema svečano ploščo za 8 oseb, 3 tople predjedi, 5-hodni svečani meni in 4 restavracijske sladice. V hladnem programu mora biti vse obdelano in zaščiten tako, da je na ogled občinstvu ves dan, ne da bi se spremenila struktura in videz jedi.

Lani novembra si dosegel svoj doslej največji uspeh, decembra si z odliko diplomiral, zdaj si zaposlen v kuhinji enega najuglednejših hotelov v Rogški Slatini, hotela Aleksander. Koliko si lahko v takšni kuhinji kreativen? Kaj si še želiš doseči, ali ti Michellinove zvezdice kaj pomenijo?

V takšni kuhinji ni meja. Združevati zdravo hrano, svetovne trende in svoje neomejene ideje je nekaj neverjetnega. Človek spozna, da je idej preveč za čas, ki ga imamo na voljo za pripravo jedi. Domišljija res ne pozna meja. V življenju si seveda želim še veliko kuharskih uspehov, mogoče tudi kakšno zvezdico, ki pa ni največje priznanje, saj je znano, da prav te zvezdice včasih uničujejo življenja zaradi nenehnih pritiskov. Predvsem si vedno želim ob sebi imeti ljudi, ki me podpirajo in mi stojijo ob strani, ko je najhuje. To sem že dosegel, saj imam poleg družine in kolegov tudi najboljšo zaročenko, ki me spodbuja, ko je najteže, in s katero sem bom letos tudi poročil.

Za svetovno prvenstvo za mlade v Koreji, je bila izdana lična dvojezična brošura CHEFS OF SLOVENIA, majhna dežela neskončnih okusov, ki z odličnimi fotografijami članov ekipe, jedi ter naših biserov, Blejskega jezera, Postojnske jame, Izole s pristaniščem in Sečoveljskih solin, promovira našo deželo in našo ekipo mladih kuharjev. Brošuri je priložen tudi CD s predstavitvenim videom.

»Skodelica čaja je ogledalo duše, čas za pitje čaja pa pogled v dušo«

Podjetje TEA TIME, član Univerzitetnega inkubatorja Ljubljana

Mirjana Ribič

Foto: Aleksander Lilik

Pogled v trgovino TEA Time.

TEA TIME je podjetje, ki neguje kulturo pitja čajev in se tako kot večina slovenskih mladih podjetij spopada tudi s številnimi objektivnimi okoliščinami. Njihovo poslanstvo je ponuditi potrošnikom vrhunske čaje in skodelice. O zdravilnih lastnostih čajev je veliko napisanega, velja pa omeniti rek, da za vsako bolezen rožica rase, in te rožice so tudi v čajih podjetja Tea Time, ki ima franšizo podjetja Jasmin čaji d.o.o. Tea Time je član Univerzitetnega inkubatorja Ljubljana. Majhna in lepo urejena trgovina s čaji, ki je tudi stičišče tematskih čajank, ima prostor na Beethovnovi ulici 12 v Ljubljani. Prostor je v lasti Mestne občine Ljubljana. Z lastnico trgovine Lauro Jamšek smo se pogovarjali o poslovanju podjetja, vlogi čajank, čajih in kulturi pitja čajev.

Kdaj ste se prijavili na razpis Ljubljanskega univerzitetnega inkubatorja in kako ste se prebili med konkurenco podjetij, ki šele nastajajo?

Na razpis LUI sem se prijavila lani in lahko povem, da sem zelo vesela, ker sem tam spoznala nekaj zelo pozitivnih ljudi. Prav v čast mi je bilo sodelovati z njimi. Podpora, ki jo dobimo na LUI, ni v denarni obliki, temveč v obliki izobraževanj. Tako sem dobila mentorja. Poleg tega pa je zelo dobrodošla možnost za *networking*. Svetovanje se vrednoti v višini 3.500 evrov. Vesela sem, ker so me izbrali med veliko kandidati, ki predstavijo svojo poslovno idejo.

Vaše podjetje Tea Time je navidez prodajalna vrhunskih čajev, obiskovalci pa so nam namignili, da je nekaj več kot to. Kaj bi vi povedali?

Trgovina ali čajni butik Tea Time, kot jo sama imenujem, je prostor s konceptom, z vizijo. Naš namen ni le prodati čaj ali pribor za čaj, ponujamo tudi nasvete, dobro voljo, nasmeh in druženje. Za majhne skupine, ki imajo skupne interese, po naročilu organiziramo čajanke s predavanji o čaju, včasih na splošno, včasih o zelo specifičnih čajih. Prav tako smo, na pobudo strank, letos začeli s tematskimi čajankami, ki se odvijajo vsak zadnji petek v mesecu z začetkom ob 19.00 uri in trajajo tja do 20.30 ure. Prijaviti se je mogoče tudi na naši spletni strani: www.teatime.si/cajanke.html.

Katere čaje bi posebej predstavili in zakaj jih priporočate?

Seveda je vsak čaj poseben in ima svojo zgodbo, če pa že moram izpostaviti enega, naj bo to Yunnan – divji popki. Ta čaj, ti popki so plod divjega grma, ki raste nad 2500 metrih nadmorske višine. Popki so samo posušeni. Prvi preliv čaja je zelo nežen, tako po okusu kot vonju in barvi. Šele drug preliv ali tretji dobi barvo.

Ljubljana ima veliko izbiro različnih čajev, pa tudi gostince, ki ponujajo čaje. Kako pa vi razmišljate o kulturi pitja čaja?

Zdi se mi, da se tudi v Sloveniji zavedamo, da je zdravje na prvem mestu. Poleg tega Slovenci veliko potujemo in odkrivamo kulture, kjer čaj srečamo na vsakem koraku in se pije pri vsakem obroku. V Etnografskem muzeju v Ljubljani se odvija tečaj Chado (ceremonial pitja čaja na japonski način), ki ga redno obiskujem. Tu se učimo, kako Japonci pripravijo in pijejo čaj. Zanimanje je zelo veliko. Lani se je na tečaj prijavilo toliko Slovencev, da jih je veliko moralo ostati na čakalni listi, saj so bile skupine takoj polne.

Britanska kultura pitja čaja prihaja z Vzhoda, le da je prilagojena zahodnemu načinu življenja. Sredi 18. stoletja so se začele gospe srečevati na čajankah, kar je v tistem obdobju pomenilo tudi delček poti do ženske samostojnosti, saj se do takrat v družbi niso smele pojavljati brez moškega. Ceremonial pitja čaja na japonski način nas zelo umirja in je kombinacija z meditacijo žen. Japonci se veliko posvečajo duši, meditaciji, glavi brez misli, doživljanju trenutka s samim seboj. Mislim, da je najteže, da si človek »očisti glavo«, da nima nobene misli. Sama v tem vidim velik izziv, vživeti se v trenutek.

Katere čaje iz daljnih držav, kot je denimo Japonska, priporočate kupcem in kako se pijejo ti čaji?

Med čistimi zelenimi čaji imam zelo rada Matcha čaj. To je edini čaj, ki je v prahu (videti je kot zelena moka) in ga Japonci uporabljajo pri ceremonialu pitja čaja. Poleg tega imamo v trgovini tudi japonske Sencho, Bancho, Gyokuro. Med zeleni aromatizirani čaji bi priporočala Japonske dragocenosti. Je kombinacija najboljših zelenih čajev Sencha, Bancha, Genmaicha, Kukicha, Gyokura, dodane ima še jagode ter rdeči ribez. Seveda imamo v ponudbi tudi indijske čaje, kot so Darjeeling, Assam, kitajske Sencha, China Yunnan, pa tudi bele čaje, Oolong, Mate, Rooibos ... Na izbiro imamo okoli 150 vrst čajev.

Prodajate tudi vrhunsko posodo za pitje čaja. Kaj pomeni imeti primerno skodelico, čajnik in preostali pribor za pitje čaja?

V trgovini imamo skodelice in čajnike britanske blagovne znamke Dunoon, nemški stekleni pribor iz slovitega jenskega stekla in japonske čajnike Kyusu, pa tudi drugih blagovnih znamk. Poleg tega imamo seveda tudi cedila, termometre, pečene urice, filter vrečke in trsni ter kandiran sladkor. Star japonski rek pravi, da je skodelica ogledalo duše. Ko si privoščimo dober čaj, ki je dober za telo, si občutke dopolnimo s temu primerno lepo skodelico, lepim čajnikom.

Kako se Slovenci odzivajo na pitje čaja, oziroma na uporabo čajev tudi za dobro počutje?

Odprtje trgovine je bila sicer moja želja že od nekdaj, dodatno pa me je spodbudilo tudi dejstvo, da se kultura pitja čaja v Sloveniji in posebej v Ljubljani zelo dviguje. Vedno več je ljudi, ki se, primerljivo z evropskimi deželami severno od nas, zelo dobro spozna na pomen, delovanje in okus posameznega čaja. Da je to bolj izraženo v Ljubljani, je posledica tega, da v Ljubljani velik del populacije predstavljajo študentje, ki so zelo dobri poznavalci čajev.

Ste zadovoljni s poslovanjem v lanskem letu in kako širite svojo dejavnost. Imate samo trgovino na Beethovnovi ali še kje drugje?

Tea Time je sicer franšiza blejskega podjetja Jasmin čaji, ki ima trgovine na Bledu in v Kranju ter čajnico na Bledu. Od odprtja naše trgovine je minilo dobro leto. Seveda je vsak začetek težak in zahteva več kot celega človeka. S svojim čajnim butikom Tea Time želim sporočiti ljudem, naj si vzamejo čas zase, naj se zavedajo svojega poslanstva in pomena svojega obstoja, saj živimo v nemogočem tempu, ko pozabljamo nase, na svojo družino, na svoje prijatelje in na svoje konjičke. Vsi ti dejavniki, kot so recesija, pritisk v službi, negativno okolje, nas oddaljujejo od občutenja tega, kar smo v resnici. Prav iz tega izhaja tudi naš slogan »Čas za čaj, čas zase«. Vzemite si torej čas za čaj, vzemite si čas zase!

»Kupci so nam zvesti že vrsto let, ker prisluhujemo njihovim željam« Trgovina Barlič

Foto: Robert Ribič

Mojca Barlič, lastnica družinskega podjetja Barlič, v svoji trgovini na Mestnem trgu 8.

Družinsko podjetje Barlič, ki ga je leta 1954 ustanovil Viktor Barlič, je Ljubljankam znano po oblikovanju in izdelavi usnjenih damskih torbic. Blagovna znamka Viktor Barlič od leta 1954 domuje na Mestnem trgu 8 v Stari Ljubljani. V teh prostorih že tretjo generacijo ustvarjajo izdelke po tradicionalnih metodah ročne obrti. Ženske torbice in torbe za vsako priložnost so plod znanja družine Barlič, sledijo pa najvišjim standardom, ki jih narekujejo najnovejši svetovni modni trendi. Za razvajanje kupcev so leta 2000 razširili ponudbo tudi na žensko obutev izjemno kvalitetnih italijanskih, francoskih in nemških proizvajalcev. Kljub veliki konkurenci iz uvoza blagovna znamka Viktor Barlič kljubuje času in konkurenci, za kar je zaslužna družinska pripadnost. Blagovna znamka je sinonim kakovosti in izvirnosti izdelkov. Gospa Mojca Barlič je pred nekaj leti vodenje trgovine prepustila hčerki Tini Barlič-Brecelj, vendar hčerki še vedno pomaga in je z veseljem pozirala v trgovini. V delavnici upokojenega mojstra Viktorja Barliča sodelujejo vsi družinski člani. Gospod Viktor ima tehnično znanje, ki ga še danes prenaša na družinske člane. Vsi so zelo močno povezani z poslom, tudi družina Tine Barlič-Brecelj.

Majhna podjetja imajo danes prednost

Člani družine Barlič pravijo, da je majhnost podjetja danes velika prednost. Tina o tem pove: »Ker sva v trgovini stalno navzoči jaz in moja mama, ki še vedno z velikim veseljem do lepih stvari opravlja svoje delo, je mogoče vsak dan sproti prilagajati program v delavnici. Prav tako osebni stik s kupci zelo olajša nabavo že gotovih izdelkov, torej obutve, čeprav se pri naročanju novih kolekcij na koncu odločava na podlagi lastne intuicije in okusa. Pogosto se zgodi, da me posamezen model takoj spomni na točno določeno stranko. Lahko rečem, da smo si skozi leta spletli mrežo kupcev, s katerimi nam je skupen ali pa vsaj precej podoben okus. To velja tudi za kreiranje torbic.«

Skrivnost izdelave torbic

»Sama zase lahko trdim, da je vedno najlepše delati in pozneje prodajati stvari, ki so ti všeč,« nam zaupa skrivnost izdelave torbic Tina Barlič-Brecelj. Vsaka torbica, ki pride iz naše delavnice, je taka, ki bi jo z veseljem nosila sama. Ker po izobrazbi nisem ne galanteristka ne oblikovalka, so naše metode nekoliko drugačne od klasičnih delavnic. Seveda pri sami proizvodnji ni mogoče improvizirati. Če hočeš narediti visoko kakovosten izdelek, so postopki jasni. Druga stvar pa so potem detajli. Tem posvečamo veliko časa in energije, z njimi se je tudi mogoče poigrati, da se dosežemo unikatnost. Tudi oblikovanje se v naši delavnici ne začne nujno na papirju. Včasih najprej nastane forma v materialu, ki jo pilimo do končne podobe. Sama obožujem zanimive obdelave in strukture usnja, ker se da včasih z isto barvo povedati toliko različnih zgodb. Modo imamo radi in z veseljem sledimo svetovnim trendom, ampak po pameti. Naša filozofija je, da mora biti ženska urejena in zadovoljna s svojim videzom vsak

dan. To pa pomeni, da morajo biti izdelki uporabni vsak dan. Nujno je razumeti, kakšne so kupne navade strank, navdihi potem pridejo največkrat sami, v vseh možnih situacijah, ob najrazličnejših trenutkih, včasih tudi poniknejo, pa se potem spet pojavijo.«

Zvesti kupci tudi v času krize

Tako kot večina mestnih trgovcev in proizvajalcev unikatnih izdelkov se tudi družina Barlič sooča s krizo, ki po njihovem mnenju traja predolgo. Kljub padcu kupne moči jih razveseljuje dejstvo, da se ljudje srednjega sloja niso množično usmerili na cenene izdelke, ampak so še vedno pripravljene odšteti več denarja, čeprav se za nakup odločijo redkeje. Velika večina njihovih kupcev so stalne stranke, ki so jim zveste že vrsto let. To je zanje tudi največja nagrada! »Zaradi njih se je vedno vredno potruditi še bolj,« pravi Tina in dodaja: »V čast nam je, da se veliko naključnih kupcev vrača. Torej je vsak kupec potencialna stalna stranka, če posluješ na dolgi rok.«

Za vse mestne trgovce so prav tako pomembni tuji turisti kot potencialni kupci. Mojca Barlič in njena hči Tina o tem pravita: »Omeniti velja tudi tujce, torej turiste, ki zadnja leta prihajajo v našo prelepo prestolnico. Všeč nam je, ker se je z leti zelo spremenila struktura turističnih obiskovalcev. Prihajajo ljudje, ki jih zelo zanimajo slovenski proizvodi, z veseljem si jih ogledajo in kupijo. Navdušeni so nad našo ponudbo in pestrostjo. Lahko se pohvalimo, da imamo že stalne kupce iz Italije, Avstrije pa tudi iz drugih evropskih držav. Tudi zaradi njih, posebej pa zaradi Ljubljancanov in Ljubljancank imamo trgovino odprto ob sobotah do 17. ure ter ob nedeljah 10. do 15. ure. Z veseljem pa sporočamo, da so na svoj račun končno prišli tudi gospodje z moško kolekcijo obutve.

OBJAVLJEN PRVI JAVNI RAZPIS ZA FINANČNE SPODBUDE V VEČJO ENERGIJSKO UČINKOVITOST V LETU 2014

Patricjo Božič, energetski svetovalec

Energetika Ljubljana je že konec lanskega leta, v Ur. l. RS, št. 107/2013 z dne 20. 12. 2013, objavila »Javni razpis za nepovratne finančne spodbude za ukrepe v večjo energijsko učinkovitost v gospodinjstvih in javnem sektorju v letu 2014«. Skupna višina razpoložljivih nepovratnih sredstev znaša 603.491,54 evra.

Gospodinjstva lahko kandidirajo za sofinanciranje naslednjih ukrepov učinkovite rabe energije v obstoječih stavbah: ● Vgradnja novega kotla na zemeljski plin z visokim izkoristkom (ob prvi priključitvi obstoječe stavbe/stanovanja na sistem distribucije ZP ali ob obnovi kotlovnice). ● Vgradnja nove toplotne postaje za ogrevanje in/ali pripravo tople sanitarne vode (ob prvi priključitvi obstoječe stavbe/stanovanja na sistem daljinskega ogrevanja ali ob obnovi toplotne postaje). ● Vgradnja plinske kompresorske toplotne črpalke na zemeljski plin.

Sredstva lahko pridobi vsaka fizična oseba oz. gospodinjstvo, ki je investitor in lastnik nepremičnine, stanovanjske stavbe ali stanovanjske enote v večstanovanjski stavbi, kjer bodo izvedeni ukrepi, ki so predmet poziva, ali solastnik s pisnim soglasjem preostalih solastnikov, ali imetnik stavbne pravice na nepremičnini, kjer bo naložba izvedena. Investitor je s soglasjem lastnika lahko tudi ožji družinski član lastnika (zakonec, zunajzakonski partner, otroci oziroma posvojenci, starši ali posvojitelji) ali najemnik stanovanjske stavbe ali stanovanjske enote v večstanovanjski stavbi.

Vlogo na javni razpis za večstanovanjsko stavbo lahko vložijo upravnik, ki upravlja stavbo v skladu z določili Stanovanjskega zakona, ali posamezna upravičena oseba, in sicer po pridobitvi pooblastila in soglasja preostalih upravičenih oseb v skladu s Pravilnikom o upravljanju večstanovanjskih stavb. V večstanovanjski stavbi lahko posamezne fizične osebe vložijo vlogo za subvencijo le za tiste ukrepe, ki so predmet razpisa in jih je mogoče izvesti v posamezni stanovanjski enoti ter niso namenjeni celotni večstanovanjski stavbi.

Nepovratna sredstva so namenjena za nove, še ne izvedene naložbe, v ukrepe učinkovite rabe energije, na geografskem območju Mestne občine Ljubljana, Občine Brezovica, Občine Dobrova – Polhov Gradec, Občine Dol pri Ljubljani, Občine Ig, Občine Medvode, Občine Škofljica in Občine Log – Dragomer.

Nepovratna finančna spodbuda ne more biti dodeljena za novogradnje oziroma za stavbe, za katere je bilo gradbeno dovoljenje izdano po 1. januarju 2003. Vlagatelji se lahko prijavijo na javni razpis do objave zaključka javnega razpisa v Uradnem listu RS oziroma najkasneje do 17. junija 2014.

Brezplačne neodvisne strokovne nasvete o toplotni zaščiti, ogrevalnih sistemih, rabi obnovljivih virov, finančnih spodbudah ali znižanju stroškov, poiščite v energetsko svetovalni pisarni ENSVET v Ljubljani, Dalmatinova 1, ali na spletni strani www.ensvet.si. Svetovanje je vsak torek in četrtek od 16:30 do 19:30. Prijavite se lahko vsak delavnik od 8:00 do 12:00 na tel. 01/306 11 44.

»Všeč mi je, da Ljubljana ni samo reka, ampak je ob njej tudi slikovito življenje«

Staša Cafuta Trček

Fotografije: Staša Cafuta Trček

Abul Mosur

Lais Morimoto

Kayasar Ahmed

Syed Nahas Pasha

Masahiro Iwai Sota

Gyórfy Zoltán

Cindy Marie Christine Fernandez

Julio Frangen

Na letošnji predstavitvi slovenskega turizma na svetovni turistični borzi ITB, ki je v Berlinu potekala od 5. do 9. marca, je bila nosilna tema Turizma Ljubljana Emona 2000. Slovenija se je predstavila s stojnico in animacijo Emone 2000, z rimskimi vojščaki in predstavniki gledališča Ane Monroe, ki so poskrbeli za živahno dogajanje. Obiskovalci so lahko okusili slovensko kulinariko, organizatorji pa so pripravili tudi jazzovski nastop, v katerem so sodelovali tudi solisti iz Slovenije iz zasedbe Fake Orchestra. Tako Turizem Ljubljana iz leta v leto ustvarja privlačno silo, ki vsako leto v Ljubljano privabi več turistov, vselej brez izjeme navdušenih nad lepoto in živim utripom našega mesta.

Abul Mosur, kuharski šef, Kent, Velika Britanija

Prvič sem v Sloveniji. Nisem vedel, kam grem in kaj naj tukaj pričakujem. Zelo pozitivno sem presenečen. Navdušen sem nad snegom in zasneženimi drevesi. Ljubljano človek hitro sprejme za svojo. Je prijazna, ljudje so pripravljeni pomagati in tujca zelo dobro ogovorijo v angleškem jeziku. Ob ogledu mesta se mi je vtisnila v spomin bogato založena tržnica z domačo pridelano zelenjavo.

Lais Morimoto, študentka, Sao Paulo, Brazilija

Študiram v Budimpešti, pred časom pa sem spoznala Slovenca iz Kranja, ki me je povabil na obisk. Nad Evropo sem navdušena, ker ima štiri letne čase. Vaša dežela ima izredno lepoto. Ljudje so zelo komunikativni in radi pomagajo. Ko sem pozno ponoči prispela z vlakom v Ljubljano in se sprva nisem znašla, sta mi nemudoma priskočila na pomoč dva domačina, ki sta me celo pospremila do hostla. V Budimpešti se mi kaj takega ne bi zgodilo, pa še v angleščini so zelo slabi. Jutri grem v Kranj, kjer me čaka kolega, se že zelo veselim srečanja.

Kayasar Ahmed, vodja Indijske restavracije, London, Velika Britanija

V Ljubljani sem že tretje leto zapored. Kot kuhar sodelujem na Festivalu britanskega curryja. Gostje se vsako leto vračajo, prihajajo pa tudi novi ljubitelji jedi in tako je curry

v Ljubljani postal zelo priljubljen, kar nas izredno veseli. Rad bi pohvalil gostitelja – Park hotel, ki nas je zelo lepo sprejel. Imel sem tudi nekaj časa za odkrivanje kotičkov v Ljubljani. Navdušen sem nad pogledom na zasnežene gore, nad trgovinami, ki tujca pritegnejo k nakupu, ter na mogočen kamniti grad.

Syed Nahas Pasha, urednik revije, London, Velika Britanija

Slovenija je za nas nekaj posebnega, saj jo zmeraj obiščem pozimi, ko je pri vas polno snega. To je za nas prava eksotika, bi pa želel videti Slovenijo poleti, ko je zelene barve. Poleg Ljubljane sem si ogledal še Bled in ko smo se peljali proti Bohinju in Voglu, me je vodič opozoril, da se peljemo mimo nekdanje Titove rezidence. Moram priznati, da mi je kar zaigralo srce, saj je zame Tito heroj takratnega časa.

Masahiro Iwai Sota, sommelier, Tokio, Japonska

V Slovenijo sem prišel z namenom, da od blizu spoznam slovenska vina. Vinske regije, vinarje, tradicijo, vinske sorte ter vina, da bom doma v Tokiu, kjer imamo vinski bar, našim kupcem znal povedati več kot le to, kar piše na steklenici. Naši gostje so zelo vedoželjni in prepričan sem, da je poznavanje vina in vinske kulture dežele dodana vrednost ponudbe. Moram priznati, da sem se po šestih mesecih tako navadil na življenje tukaj, da mi je težko oditi nazaj. Pri nas na Japonskem je vse v znamenju delo-delo-delo. V Sloveniji pa niste tako neumni, da bi življenje zapravili samo z delom. Znete tudi živeti, in to je zelo pomembno.

Gyórfy Zoltán,

urednik revije Pécsi Borozó, Pécs, Madžarska
Že večkrat sem obiskal Ljubljano. Kot novinar in pa tudi kot turist z družino. Ljubljana je lepa, čeprav vem, da si vsega še nisem ogledal. Predvsem mi je všeč, da ste reko Ljubljano zelo dobro izkoristili, da ni samo reka, ki teče mimo, temveč je ob njej slikovito življenje. Stara Ljubljana ima zelo lepo atmosfero. Iznad starih, romantičnih ulic pa je kot pika na i grad, ki premore zame eno izmed najboljših restavracij – Gostilno na gradu. Zmeraj se rad vračam, saj vsakič poleg že znanih kotičkov spoznam kaj novega.

Cindy Marie Christine Fernandez, fotografinja, Cebu, Filipini

Šarmantno, mirno, a živahno hkrati. Majhno mesto, v katerem se turist popolnoma sprosti. Je zelo lepo ohranjeno in brez naglice in živčnosti si lahko v miru ogledaš vse znamenitosti, ki so zelo lepo obnovljene. Med drugim me je navdušil nočni pogled z lučmi osvetljenega mesta z gradu. Ljubljana je nedvomno mesto, ki ga človek mora doživeti.

Julio Frangen, fotograf, Zagreb, Hrvaška

Že od nekdaj sem se vozili mimo malega glavnega mesta sosednje Slovenije na poti proti Italiji, Nemčiji oziroma proti kateri drugi destinaciji, vse dokler se nismo nekoč, ko smo se vračali s smučanja na Kravcu, za malo dalj časa zaustavili v centru mesta. Od takrat pa vse do danes, se vračam v mesto ob Ljubljani, če je le priložnost. Stari del mesta ob Tromostovju je vzbudil v meni željo po hedonističnem odkrivanju starega »Laibacha« in zapisovanju ujetih detajlov v fotografski aparat.

Fotografije: Klemen Razinger

Otvoritev jubilejne retrospektivne razstave slikarja Jožeta Ciuhe v Jakopičevi galeriji 17. decembra 2013. Razstava je na ogled še do 13. aprila, 26. aprila pa umetnik praznuje častljivo devetdesetletnico.

Retrospektivna razstava ob 90-letnici Jožeta Ciuhe v Jakopičevi galeriji

Emi Vega

17. decembra 2013 se je v Galeriji Krka iztekla razstava akademskega slikarja Petra Ciuhe, zvečer pa se je zbrala množica ljudi v Jakopičevem paviljonu, na otvoritvi retrospektivne razstave njegovega očeta, akademskega slikarja Jožeta Ciuhe. Razstava bo odprta do 13. aprila. Ogledati si je mogoče serijo risb in ilustracij, laviranih risb in akvarelov v umetnikovem prepoznavnem in samosvojem likovnem jeziku. Sledijo zgodnja olja na platnih, kjer prevladuje lirični arhetip ženske – najgloblje skrivnosti življenja. Po obodu galerije, ki nas naposled zapelje v notranji krog, pa postaja osrednja figura na pleksi steklih in vse večjih platnih podoba moškega – lahko je nevidni vladar svetlobe, prerok, žuželka, opičnjak, ovenčan z atributi človeškega napuha – protagonist odtujenosti, igre moči in nesvobode. Razstava Jožeta Ciuhe je jubilejna, slikar praznuje devetdesetletnico. Je prvi živeči umetnik, ki je razstavljal v amsterdamskem muzeju Vincenta van Gogha. Od tod so se mu odprla vrata v galerije na Nizozemskem, v Nemčiji in Italiji ter v razstavišča po vsem svetu. O njem in njegovem delu pripoveduje vzoren razstavni katalog avtoric Maje Kovač in Barbare Savenc. Razstava ni zajela le umetnikovih grafik, tapiserij in mozaikov, saj je pri teh sodeloval z več drugimi mojstri. Velja omeniti še njegove knjige. Tri so potpisne: iz Azije je *Okamneli smehljaj*, iz Južne Amerike *Pogovori s tišino* in *Potovanje v deseto deželo*, ki je prejela Levstikovo nagrado za ilustracije in besedilo. Četrta je avtobiografski roman o odraščanju *Kronika sedmih pozab*, zdaj pa nastaja nov roman. Jože Ciuha je tudi izjemen pedagog, ki učenca hitro in učinkovito vodi v izpopolnjevanje njegovega likovnega izraznega jezika.

Kako se vam vaše delo kaže po retrospektivni razstavi?

Te razstave sem vesel. Razveselil sem se srčnih in sposobnih kustosinj, ki sta prišli s povabilom, obe navdušeni in zaslužni za razstavo v Jakopičevi galeriji ob moji devetdesetletnici. Ta sovпада s sedmimi desetletji ustvarjanja in v tem času se je nabralo ogromno vsega – študijskih potovanj, razstav, predvsem pa del. Pogosto premišljujem, kako bom svojo zbirko uredil. Najboljše slike pa še nisem naslikal.

Kaj vam je dala akademija?

Mislím, da je bilo veliko naključje, da so me sprejeli na akademijo. V prvem letniku, kjer se riše glava, je bil Mihelič z mojim delom nezadovoljen; v semestru me je ocenil z zadostno. Proti koncu leta je rekel: Le kaj naj z vami? Zakaj rinete v poklic, za katerega ne kažete nobenega talenta? Risali smo zadnjo glavo in nagovoril sem kolege, naj vsak, kot se mu zdi, moji glavi nekaj doda, in Mihelič je presenečen vzkliknil: No, pa ste le nekaj pokazali! Tako sem ostal, a vedno sem bil med tistimi, za katere se je štel, da niso posebno nadarjeni. Po diplomi sem se vpisal na specialko za zidno slikarstvo in jo dokončal. Na akademiji je ves čas šlo za dril v slikarski tehniki, kar še danes cenimo, ne znamo pa ceniti bistva.

Kaj je usmerilo vašo duhovno in umetniško pot?

Leta 1941 sem pred nemškim uničenjem izmaknil knjigo zagrebškega profesorja Bazala *Uvod v vzhodnjaške filozofije*. Prepoznal sem neko podobnost z Nietzschejem in Schopenhauerjem, ki sta že govorila o podzavesti in o iracionalnem poreklu nekaterih stvari, iz katerih se porajajo

najboljše ideje, ki z logiko nimajo zveze. Šlo je torej za popolno nasprotje marksističnemu nauku in rekel sem si, tja bom šel. Seveda sem šel, ampak z veliko časovno zamudo, leta 1959, ko sem dobil dveletno štipendijo za Burmo (danes Mianmar). Bila je zelo skromna, burmanska hrana pa težko prebavljiva, a dobil sem svojo sobo v Rangunu in spoznal sem se s profesorji. Med njimi je bil neki doktor, Rus, ki je vse življenje prebil v Burmi in je temeljito poznal filozofijo Vzhoda. Ob njem sem spoznal bistvo vzhodnjaške miselnosti in filozofije. Zame je bil odločilen razloček, da zahodne religije, vključno s krščanstvom, ki določa našo miselnost in vzgojo, izpostavljajo izvorni greh, s katerim se rodiš in ga moraš odplačati. Na Vzhodu pa se rodiš svoboden. Rečejo ti, da največ, kar lahko narediš, lahko narediš na sebi. Povejo ti, da je vse, kar je božanskega v tem svetu, dosegljivo: koplji v sebi in našel boš. In s slikanjem sem začel odkrivati sebe. Pozabiti sem moral svoje akademsko znanje in začel slediti notranjim vzgibom. V Burmi sem dobil napotilo za vse življenje. To iskanje v sebi – to božansko možnost sem odkrival skozi delo.

Kje je vaša umetnost naletela na najboljši odziv?

Zame je bil najvažnejši odziv direktorja van Goghovega muzeja v Amsterdamu. Razstava v tej častitljivi instituciji mi je odprla marsikatera vrata. In zame je dober Pariz. To je prostor, kjer lahko tudi mi pokažemo, da kaj znamo. Pariz zanima samo naša drugačnost in če je kaj vredna, jo priznajo in tudi podprejo. Posebej izstopa odziv Rusov in način, kako so se zavzeli za mojo razstavo v »Domu hudožnikov«, znanem kot galerija mala Tretjakovka.

Poučevali ste na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, pa v Evropi in Ameriki, potem pa na blejski poletni šoli. Kaj ste poskušali dati svojim študentom?

V zadnjem letu poučevanja na Akademiji sem v okviru specialke razvijal program, ki bolj kot spretnost rok spoštuje energijo duha. Imel sem zanimive študente in z njimi dragoceno izkušnjo. S tem sem nadaljeval v Salzburgu, na poletni akademiji Oskarja Kokoschke. Tam sem kot vabljeni profesor poučeval kar nekaj let in imel največji seminar z največ študenti od vsepovsod. Tako sem nadaljeval tudi na Mednarodni poletni slikarski šoli na Bledu, ki je v okviru Fundacije Ciuha potekala sedem let. Rad delam z učenci in šolo nadaljujem v svojem ateljeju na otoku Šipanu blizu Dubrovnika. Svoje študente sem poskušal usmerjati k prebujanju lastnega potenciala in jim pomagal pri razvijanju njihovih izvirnih izraznih načinov.

Poleg tega, da vaše življenje pomeni nenehno ustvarjanje, saj za drugo, tudi za vaš ugled v javnosti, skrbi soproga Radmila, ste izjemen pisatelj. O čem pišete v nastajajoči peti knjigi?

Moja peta knjiga govori o mojih vojnih letih in se navezuje na dogajanja, ki smo jim priča v današnjem času.

Kakšno je vaše življenjsko sporočilo, ki bi ga želeli predati slikarjem, tudi svojemu sinu?

Koplji v sebi – in našel boš! Potem vztrajaj. A za oboje je nujna osebna – notranja svoboda. Zame je sreča v doživljanju in odkrivanju sebe. Je v svobodi, s katero sem odrešen, to pa je v bistvu življenje, ki je samo po sebi največ, kar je lahko.

Peter Ciuha

Biti sin mojega očeta pomeni biti v senci mogočnega hrasta. Za očetove galeriste nisem zanimiv – sem premalo uveljavljen in se moram, tako kot drugi, znajti sam.

Zato sem svoje delovanje razvil v različne smeri, da se izognem veliki senci.

Oče me je vseskozi podpiral. Ko sem začel risati otroške risbe v njegovem

ateljeju, ko so se v njih pojavila neka tuja bitja in sta jim starša rekla 'Inki in Azteki', so to postali zametki današnjih risb. Podpiral me je, ko sem se kljub

njegovim pomislekom odločil za študij na Akademiji, vcepil mi je zavest, da je pomemben svoboden duh.

150 let Slovenske matice, naše najstarejše kulturno-znanstvene ustanove

Prof. dr. Milček Komelj

Ob 150-letnici Slovenske matice so v Narodni in univerzitetni knjižnici pripravili razstavo, ki jo je odprl minister za kulturo dr. Uroš Grilc, na slavnostni akademiji v Slovenski filharmoniji, ki je ob zanosnem zvoku trobil optimistično izzvenela z željami za uspešnih 150 let njenega nadaljnega življenja, je o pomenu Slovenske matice za njenim predsednikom naklonjeno spregovoril predsednik Republike Slovenije Borut Pahor, Pošta Slovenije pa je Matici posvetila jubilejno razglednično dopisnico s podobami njenih prvih treh predsednikov ter z oznanili Bleiweisovih Novic o vladarjevi odobritvi njenega delovanja.

Predsedniki Slovenske matice so bili tudi trije ljubljanski župani

Med prvimi predsedniki Slovenske matice je bil, po Lovru Tomanu in pred Janezom Bleiweisom, ljubljanski župan Etbin Henrik Costa. Njena predsednika sta bila od nekdanjih županov tudi Peter Grasselli in Ivan Tavčar. Sedanji ljubljanski župan Zoran Jankovič pa je sprejel članstvo v častnem odboru za praznovanje njene 150-letnice letošnjega 4. februarja, na dan, ko je cesar odobril njeno ustanovitev, in je naklonjeno omogočil načrtovano obnovo fasade njene »dvoriščne« stavbe na Hribarjevem nabrežju.

Prvo zasedanje Slovenske matice 11. maja 1865 v Veliki sejni dvorani Mestne hiše

Za sedež Matice kot srca v narodnem telesu je bila izbrana Ljubljana kot duhovno središče in srce vseh Slovencev, četudi so bili pobudniki zanjo mariborski rodoljubi. Anton Janežič jih je v letu pred ustanovitvijo podprl z besedami: »Ti pa, bela Ljubljana! Pripravi tej narodni ustanovi kmalo trdno in zavetno mesto!«, medtem ko si je Fran Levstik prizadeval za njeno ustanovitev z zatrjevanjem, da je Slovenecem »tako potrebna, kakor je slepec potreben vida«. Njen prvi občni zbor – zasedal je 11. maja 1865 v veliki mestni dvorani na Rotovžu – je bil označen kot zborovanje zedinjene Slovenije, saj so bili na njem zastopani predstavniki ne samo iz Kranjske, Janez Bleiweis pa je na njem spregovoril: »Danes je bela Ljubljana prvokrat, kar zgodovina pomni, tako srečna, da je sklicala v ozidje svoje rodoljubne sinove vse Slovenije«.

Predhodnica slovenske Univerze in Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Slovenska matica, imenovana tudi za mater slovenskega naroda, je vse do danes obveljala za našo prvo duhovno združeno Slovenijo,

njena ustanovna listina pa za *magno carta* vse slovenske omike. Gledano zgodovinsko, je Matica predhodnica slovenske Univerze in Slovenske akademije znanosti in umetnosti, za nastanek katerih si je prizadevala. Svojo knjižnico je namenila novoustanovljeni Univerzi, pojavljale pa so se tudi težnje, da bi sama postala del Akademije.

Povezovalna vloga Slovenske matice

Vloga Slovenske matice je za zgodovino naše narodne zavesti, znanosti in umetnosti gotovo epohalna in je bila že velikokrat označena z doneče priznavalnimi besedami, na katere je bilo smotrno ponovno opozoriti ob njenem letošnjem častitljivem jubileju, ko so ji časi vse premalo naklonjeni. A ne prvič. Že po nastanku Univerze in Akademije, ki sta prevzeli velik del njenega poslanstva, se je morala na novo utemeljevati; a je ves čas trdoživno ohranjala svoje ideale, ne da bi se oddaljila od zamisli svojih pobudnikov, ki so želeli z njo povzdigniti slovensko znanost in besedno umetnost, v zavesti, da se bomo Slovenci le tako lahko obdržali kot omikan evropski narod.

Vse njene ustanovitelje je povezovalo delo za dobrobit slovenstva, ne glede na njihove različne poglede, ki so se kazali že v začetnih razprtijah med staroslovinci in mladoslovinci. Tako spočetka kot pozneje so si v njenem vodstvu in okrožju sledile osrednje ali vsaj zelo vidne slovenske osebnosti različnih nazorov ali prepričanij (od Frana Levstika in Josipa Marna do Milana Puglja, Josipa Vidmarja in Otona Župančiča, Antona Melika, Franceta Koblarja, Franceta Bernika, Frana Zwittera, Boga Grafenauerja, Primoža Simonitija, Joža Mahničiča ali današnjega tajnika in urednika Draga Jančarja, najdlje pa ji je predsedoval Dragotin Lončar.) Zato ostaja njena vloga še danes izrazito povezovalna. Svojo duhovno avtonomnost je ohranila tudi po 2. svetovni vojni, ko je bil njen obstoj sprva v negotovosti, čeprav se je leta 1942 v njej tajno sestal Kulturni plenum OF. Zaradi narodnega delovanja je bila za krajši čas ukinjena med prvo in drugo svetovno vojno.

Foto: Robert Ribič

Na dnu ljubljanskega Kongresnega trga se razteza spomeniško zaščitena hiša, po katere reliefno okrašeni fasadi se razprostira mogočen napis Slovenska matica. To sprva pritično poslopje, ki mu je dal leta 1834 današnje podobo furlanski stavbar Antonio Cragnolini, je že dolgo sedež najstarejše slovenske kulturno-znanstvene ustanove. Slovenska matica je stavbo kupila leta 1879, petnajst let po ustanovitvi, od propadle banke Slovenija, ko je prodala svojo prvotno hišo na Bregu.

Ves čas svojega obstoja vse do danes je Matica v svoji sicer sprva zelo postopni rasti skrbela tako za izdajo knjižnih del s humanističnih kot naravoslovnih in tehniških znanstvenih področij. Zlasti z leposlovjem, ko je pritegnila Ivana Cankarja, pa je po prelomu 19. in 20. stoletja, v času našega vsestranskega kulturnega razmaha, pod predsedovanjem Frana Levca doživela svojo prvo zlato dobo. Obogatila pa nas je tudi z vrhunsko prevodno literaturo.

Slovenska matica se je porodila v času, ko so po zgledu nekdanjih evropskih akademij pri slovanskih narodih vznikale matice kot vsenarodna žarišča kulturno-znanstvenega delovanja, kot prva leta 1826 ustanovljena srbska.

Ker je nastala v času združevalno usmerjenih vseslovenskih in južnoslovenskih teženj, so njeno ustanovitev ovirala prizadevanja, naj bi se pridružila hrvaški matici ali postala del Jugoslovanske akademije. A je na srečo obveljalo spoznanje o nujnosti naše

jezikovne in s tem kulturne samobitnosti, zato ob tem, ko smo se reševali izpod nemške kulturne nadvlade, na srečo nismo utonili v južnoslovenskem ilirizmu.

Danes, ko te nevarnosti ni več, se po tektonskih političnih premikih slovenske matice na novo prenavljajo in celo konstituirajo (najmlajša, komaj dvajsetletna, je črnogorska), oživljajo pa tudi njihovi že v 19. stoletju vzpostavljeni medsebojni stiki. Na dan praznovanja 150-letnice Slovenske matice je v Ljubljani v organizaciji Foruma slovanskih kultur potekal tudi tretji evropski kongres slovanskih matic. Njihov pomen se danes kaže prav podobno aktualen kot ob nastanku, saj si vse prizadevajo za ohranitev in razcvet svojih jezikov in kulture tudi v času globalizacijskih povezovanj. Ob tem, ko so matice specifično slovanski pojav, usmerjen v afirmacijo svojih narodov, pa je njihova usmeritev povsem evropska, saj utrjujejo zavest o pomenu slovanskih narodov kot nepogrešljivem konstitutivnem delu kulturno zelo pestre Evrope.

Pošta Slovenije je v počastitev 150-letnice Slovenske matice izdala razglednično dopisnico s podobami njenih prvih treh predsednikov, Lovra Toman, Etbina Henrika Coste in Janeza Bleiweisa, ter z oznanili Bleiweisovih Novic o vladarjevi odobritvi njenega delovanja.

DATUMI ČISTILNIH AKCIJ V ČETRTHNIH SKUPNOSTIH

ČS Center: prva letošnja čistilna akcija bo predvidoma 12. aprila 2014, druga pa predvidoma prvo soboto septembra 2014. Zbor obeh čistilnih akcij bo pod Prulskim mostom (Trnovski pristan).

ČS Posavje: čistilno akcijo načrtuje za 5. april.

ČS Rudnik: kot vsako leto bo čistilna akcija potekala pod okriljem Turističnega društva Barje, letos v soboto, 5. aprila 2014, v primeru slabega vremena pa v soboto, 12. aprila 2014. Zbor udeležencev bo predvidoma ob 9. uri na sejmišču Barje - v križišču Ižanske ceste in Peruzzijske ceste, čistili pa bodo območje Ljubljanskega barja, Ižansko cesto, Črno vas, Lipe, Hauptmance itn.

ČS Polje: bo čistilno akcijo organizirala v sodelovanju s Turističnim društvom Zalag v soboto, 22. marca 2014.

ČS Šiška: v sodelovanju s ČS Šiška bodo potekale naslednje čistilne akcije: ● **TD Ljubljana Šiška:** Čistilna akcija Za lepšo Ljubljano 2014 bo 22. marca 2014 z začetkom ob 8. uri. V primeru slabega vremena bo akcija 29. marca 2014; zbirno mesto ob 8.00 uri pri kinu Mojca. Čistili bomo: ● ob stari cerkvi, ● predel med Celovško cesto-Ulico M. Majcna-Medvedovo-Gasilsko, ● za gorenjsko progo med Gasilsko in Frankopansko, ● park ob spomeniku na Medvedovi, ● park in okolico kina Mojca. Zbirno mesto ob 8.00 uri na predzadnji postaji avtobusa št. 3 na Litostrojski: ● za plinarno in avtosalonom, ● ob obvoznici brežine uvoza in izvoza južni del, ● gozdiček ob mestnem vodovodu, ● med cesto ob obvoznici in tovarnami, ● ob obvoznici brežine uvoza in izvoza južni del, ● travniki severno od obvoznice, ● ob novi povezovalni cesti od obvoznice proti Magistrovi, ● pločnik in živo mejo ob Litostrojski med gorenjsko progo PST na desni v smeri Kleče.

Zbirno mesto ob 8.00 uri ob kaniški progi za stadionom Ljubljana (Hermes): ● ob kamniški progi od Černetove do uvoza k hiši Ob kamniški progi 11, ● ob gorenjski progi od Černetove do Magistrove, ● ob Magistrovi, celotno cesto na obeh straneh, ● južni del Milčinskega, obe strani ceste. - Za vsako lokacijo vodi čistilno akcijo član TD Ljubljana Šiška. Za vse udeležence čistilne akcije bo na voljo malica, za najbolj marljive pa nagradni izlet. Ob zaključku čistilne akcije in v počastitev dneva Zemlje bodo že po tradiciji pripravili koncert v Stari cerkvi 27. aprila 2014 ob 11.45 uri *Jernejev pozdrav pomladi*. Informacije lahko dobite na številki 040/ 315 205, gospa Hijacinta. Vstop je prost. ● **TD Koseze:** ● V prvi akciji bomo očistili brežine Koseškega bajerja in bližnji Koseški boršt ter v nadaljevanju gozd med Koseškim bajerjem, Večno potjo, Cesto na Brdo in potokom Mostec. Za odvoz večjih kosov odpadkov bomo uporabili tudi mehanizacijo. Po končani akciji smo predvideli pogostitev sodelujočih. Predvideni datum akcije 27.

marec. Zbirališče bo gostišče Cviček na Kmečki poti ob Koseškem bajerju. ● V drugi akciji bomo čistili gozd levo in desno od gozdne ceste, ki pelje iz Kosez na Brdo (poleg zahodne obvoznice). Za odvoz večjih kosov odpadkov bomo uporabili tudi mehanizacijo. Po končani akciji pogostitev sodelujočih. Predvideni datum akcije 3. april. Verjetno zbirališče Policijska postaja Šiška na Podutiški cesti. ● V tretji akciji bomo očistili brežine in okolico potoka Pržanec na trasi od obvoznice mimo Koseškega bajerja do izliva v Glinščico. Po končani akciji pogostitev sodelujočih. Predvideni datum akcije 10. april. Zbirališče bo gostišče Cviček na Kmečki poti ob Koseškem bajerju. Odpadke, zbrane v čistilnih akcijah, bomo deponirali ob cestah, dostopnih za vozila komunalnih podjetij, in o lokacijah obvestili MOL, ČS Šiška in pristojne komunalne službe. Pričakujemo čim hitrejši odvoz s strani pooblaščenih komunalnih javnih služb. Zaradi nepredvidljivega vremena bomo o točnem datumu in urah akcij ter zbirališčih javnost in medije obvestili s plakati na kozolcih za obvestila v Kosezah, z obvestili v poštne nabiralnike in na spletni strani TD Koseze.

ČS Jarše: TD Zelena jama bo v sodelovanju s ČS Jarše spomladansko čistilno akcijo pripravilo v soboto, 29. marca 2014. Zbirna mesta bodo na naslednjih lokacijah: ● pred Gasilskim domom Šmartno ob Savi ob 8.30 uri, ● pred sedežem ČS Jarše, Kvedrova 32, ob 9.00 uri, ● pred objektom MOL, Perčeva 22, ob 9.00 uri. V primeru slabega vremena bo čistilna akcija prestavljena na naslednjo soboto, 5. aprila 2014, na istih zbirnih mestih ob istih urah. - V prvem tednu aprila 2014 bo TD Zelena jama organiziralo čistilne akcije tudi v sodelovanju s šolami in Vojašnico Edvarda Peperka.

ČS Sostro: tukaj bosta potekali dve čistilni akciji: ● za hriboviti del bo v soboto, 5. aprila 2014, z začetkom ob 8.00 uri, zbirno mesto pred nekdanjo KS v Besnici, Besnica 20, ● za nižinski del pa bo v soboto, 12. aprila 2014, z začetkom ob 8.00 uri zbirno mesto pred Brunarico Zadvor.

ČS Črnuče: čistilna akcija bo v soboto, 22. marca 2014, z začetkom ob 9. uri pri trgovini Mercator v spodnjih Črnučah, C. 24. junija, proga LPP št. 8, očistili bomo območje v spodnjih Črnučah, kjer bodo v prihodnje potekale sprehajalne, tekaške, kolesarske, trim, učne in maratonske poti. Za malico, vreče in rokavice bo poskrbljeno, vi pa pridite primerno obuti in oblečeni. Tudi grabelj, samokolnice in česa podobnega bomo veseli. Predvsem pa vaše dobre volje. Lepo vabljeni!

ČS Moste: čistilna akcija bo 15. aprila na dveh lokacijah: ● zbor 1 na Tržnici Moste, ● zbor 2 na balinišču Brodarjev trg (Nove Fužine).

Četrtni

Idejna zasnova: prostoRož

Fotomontaža igrišča v Savskem naselju, ki nastaja na pobudo in z donacijo pokojnega košarkarja Filipa Štembergerja.

ČS Bežigrad

Savski hrib – super hrib!

Staša Cafuta Trček

V Savskem naselju je zelo aktivno, saj potekajo priprave na izvedbo projekta z naslovom *Savski hrib – super hrib*, ki se je začel na pobudo in z donacijo gospe Milese, mame pokojnega košarkarja ter košarkarskega sodnika in vodje ŠD Fenomeni Filipa Štembergerja. Njena vizija je skupaj z njegovimi prijatelji preurediti dotrajano košarkarsko igrišče in omogočiti prihajajočim generacijam, da bi lahko tudi same dosegale rezultate, kot jih je Filip, ter ustvariti lep spomin nanj.

Mladi intenzivno že dva meseca razvijajo ideje

»Njena ideja je vodila do večjega projekta, preureditve celotnega javnega prostora med Mislejevo in Linhartovo ulico, ki obsega košarkarsko igrišče, hrib in igrišče za otroke,« pove Rok Terkaj, vodja projekta in dober prijatelj pokojnega. Ker mladi najbolje vedo, kaj bi radi imeli na prostorih, kjer se družijo in preživljajo prosti čas, so Rok Terkaj in društvo prostoRož, slednje skrbi za projektiranje in izvedbo, začeli sodelovati z Osnovno šolo Savsko naselje, kjer učenci sedmega razreda razvijajo ideje in načrtujejo igrišče, hrib in otroško igrišče. »Za cilj smo si zadali, da do poletja pripravimo načrte za prenovo, do jeseni pa naj bi igrišče že zaživelo v novi podobi,« razloži Alenka Korenjak, vodinja delavnic in projektantka iz prostoRoža, ter nadaljuje, da so projekt predstavili tudi županu Zoranu Jankoviču in lokalni skupnosti in da mladi že dva meseca intenzivno razvijajo ideje. Delo je potekalo v razredu in tudi na terenu. Spoznali so se s pojmom javni prostor, komu pripada, kdo ga uporablja, kakšen pomen ima v družbi. Naučili so se opazovati, meriti, vrednotiti in prenašati ideje v prostor. »Pri predstavitvi lokalni skupnosti otroci razvijajo občutek za skupnost in se učijo konstruktivnega dialoga. V času projektiranja, iskanja izvajalcev, dovoljenj, ponudb in raziskovanja najboljših rešitev bodo mladi ves čas redno spremljali delo, komentirali postopke in se vanje po želji tudi vključevali,« še pove Korenjakova.

Nameravani posegi in izboljšave

»Zemljišče obsega hrib, pod katerim je zaklonišče, na njem pa rastejo visokorasle robinije, stare okrog 60 let. Športno igrišče južno od hriba je ograjeno, ima dva koša in štiri klopi, potrebne obnove. Vzhodno od hriba se razteza večje otroško igrišče,

razgledi

 Povabilo k sodelovanju

Meščanke in meščani ste prijazno povabljeni, da prispevate utrinke iz življenja v svojih četrtih skupnostih, sporočate o pridobitvah v vašem ožjem življenjskem okolju, pa tudi svoje predloge, pobude in vprašanja, na katera bodo odgovorili sodelavci Mestne uprave. Svoje prispevke pošljite na naslov:

Mestna občina Ljubljana
Glasilo Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si

Donacija Milese Štemberger, matere

Idejna zasnova: prostoRož

Fotomontaža hriba v Savskem naselju, ki naj ohranja spomin na pokojnega Filipa.

Foto: arhiv prostoRož

Pokojni Filip Štemberger, košarkar, košarkarski sodnik in vodja ŠD Fenomeni.

okoli katerega je veliko zelenja. Kovinska igrala so potrebna obnove. Savsko naselje je na splošno zelo slabo prehodno v smeri vzhod-zahod. Prav čez omenjeno območje potekajo tri pomembne, trenutno neurejene peš povezave,« na kratko strne trenutno stanje Rok Terkaj, v nadaljevanju pa poroča, kaj vse so otroci ob pomoči vodinje delavnic predlagali. »V načrte bomo zajeli celotno območje, pregledali urbano opremo (svetilke, koše, klopi, poti, pločnike, zelenje, stanje dreves) in predlagali izboljšave. Potrebno bo tlakovati nekaj pešpoti, posekati nekaj dreves in brezovih grmov, obnoviti klopi, očistiti stopnice na hrib, poskrbeti za smetnjake in delno obnoviti košarkarsko igrišče. Da bi park čim bolj zaživel, bomo dodali nekaj atraktivne urbane opreme. Poskrbeli bomo, da bo park postal srečevališče različnih generacij Savčanov. Predlagali smo ureditev tekaške steze v dolžini 200 m, tribun z grafitno steno ob košarkarskem igrišču, pasjega sprehajališča, novo privlačno urbano opremo na hribu (hišice, rove, ploščadi) in dreved vzdolž Mislejeve ulice, s katerim bi nadomestili posekana drevesa,« našteje sogovornik

Savčani, pridružite se delovni akciji!

Mladi in tudi okoliški prebivalci bodo aktivno vključeni v vse faze urejanja, tako v snovanje idej, načrtovanje kot tudi v samo izvedbo ureditve.
»Vabimo vse Savčane, ki bi kakorkoli želeli pomagati pri urejanju Savskega hriba, da se nam pridružijo. Če imate kakšno dobro idejo, če vas kaj moti, znate saditi drevesa ali pomagati izdelovati iz lesa, če bi nam mogoče ob delovni akciji zapeli ali skuhali čaj, ste dobrodošli, javite se na e-naslov: prostoRoz@gmail.com ali pokličite na 059019081. Popravljali bomo stopnice, urejali in sadili zelenje, izdelovali in barvali klopi, obnavljali igrala, tlakovali poti, izdelovali telovadišče ... Donacija gospe Milese Štemberger bo namenjena stroškom obnove košarkarskega igrišča. Ker pa smo se odločili za obnovo širšega območja, prijazno vabimo vsa podjetja in posameznike, ki bi želeli denarno ali z materialom podpreti plemenito gesto gospe Štemberger in mladih iz Savskega naselja, da se nam oglasijo. Projekt ne pomeni samo ureditve enega od mnogih košarkarskih igrišč v Ljubljani. Pomeni podporo in zaupanje mladim generacijam. Pomeni tudi podporo lokalnemu prebivalstvu,« pozivata sogovornika.

ČS Šiška

Pionirska proga II

Fani Rižnar

Ob praznovanju 65-letnice Pionirske proge sem napisala brošuro *Pionirska proga v Ljubljani*, ki sem jo izdala v samozaložbi. S pomočjo mentorice Lidije Radonjič smo v sodelovanju z zgodovinskim krožkom Osnovne šole Marjan Novak - Jovo pripravili dokumentacijo z načrtom trase pionirske proge in vsemi kopijami dopisov ustanovitve kakor tudi ukinitve pionirske proge. Z novinarjem Markom Radilovičem iz Maribora smo napravili magnetofonski zapis oz. kaseto s posnetkom srečanja, na katerem so naši pionirji železničarji obujali spomine; predvajan je bil v radijski oddaji *Sledi časa* v Ljubljani in Mariboru. Z njim smo posneli tudi kratek dokumentarni film po še originalni trasi pionirske proge s še obstoječima, nekoliko spremenjenima postajama TV 15 in Jelenov žleb. Film je bil predvajan na TV Slovenija. Prispevek o naši pionirski železnici je objavilo tudi lokalno glasilo *Koseški glas*, saj je proga peljala prav mimo Kosez. Objavili smo tudi članek *Pionirska železnica kot dom in pribežališče* v reviji *Svobodna misel* leta 2001. Del eksponatov smo predali muzeju železniške postaje Šentjur pri Celju in muzeju slovenskih železnic v Ljubljani na Parmovi ulici. V društvu prijateljev železnic *Železna cesta* v Ljubljani pa sem imela v letu 1997 dve predavanji z obstoječo dokumentacijo o naši Pionirski progi.

9. junija 2012 smo imeli že 30. letno srečanje pionirjev železničarjev Pionirske proge v Ljubljani v prostorih Osnovne šole Koseze, kjer je bila otvoritev že stote razstave maket, ki jih izdelujeta Venčeslav Thaler in njegov sin Roman Thaler. Na ta dan je bila tudi otvoritev in ogled posebne makete naše Pionirske proge v Ljubljani. Udeležili smo se nekdanji pionirji železničarji, na moje povabilo nas je razveselil s svojo prisotnostjo tudi župan Zoran Jankovič. Razstava je stalna in smo ji pionirji železničarji hvaležni za njihovo razumevanje, delo in postavitev.

13. junija 2013 smo se zbrali pionirji železničarji ob 17. uri pred ZOO v Ljubljani, da smo si ogledali vseh 5 postavljenih obeležij Pionirske proge v Ljubljani ob trasi nekdanje Pionirske proge, za katere smo hvaležni tako

podžupanu Alešu Čerinu in podžupanu prof. Janezu Koželju z Mestne občine Ljubljana, ki sta nam z osebnimi stiki z županom omogočila uresničitev naše pobude obeležij prav na dan naše 65. obletnice, odkar je prvič speljal vlak po Pionirski progi v Ljubljani.

Naj končam pripoved v Pionirski progi z misljo, da smo se z ljubeznijo do nje naučili vestnosti pri delu, dobili smo materialne pogoje za čim boljšo vzgojo, ko smo se pripravljali na življenje v družbi z aktivnim sodelovanjem in s poznavanjem tehnike. Hkrati pa smo imeli tudi zabavo in razvedrilo. Pridobili smo organizacijske izkušnje, čeprav smo pozneje opravljali različne poklice. Iz naših vrst so se trije pionirji železničarji vpisali v Železniški tehnikum v Pulju; to so bili Zinka Mikec, Vinko Luštrek in Franc Kolenc, ki so ostali v službi na železnici vse do upokojitve in s svojim delom veliko prispevali k razvoju železnic. Osem pionirjev pa se je vpisalo v poklicno Železniško industrijsko šolo, ki je bila takrat v Šiški.

Prepričana sem, da bi tudi danes ob razumevanju slovenskih železnic in naših vodilnih ljudi, lahko ponovno vzpostavili tako progo, ki bi bila donosna, saj bi vozila mimo Živalskega vrta, kjer bi imela svojo železniško postajo in bi bila prav gotovo v ponos naši državi, našemu mestu, predvsem pa zgled in vzor današnji mladini, ki bi se z veseljem vozila z njo na obisk v ZOO. Bila bi rentabilna, razbremenjevala bi parkirni prostor v okolici ZOO. Potrebno je le najti zainteresirane in navdušene za ta projekt.

Foto: zasebni arhiv

Eno od petih obeležij Pionirske železnice.

Foto: zasebni arhiv

Obeležje Pionirske železnice.

Obeležja Pionirske proge: ● **1. tabla** – ob kolesarski stezi poleg lesenega mostu čez Glinščico v Rožni dolini, prispevek o naši pionirski železnici, ● **2. tabla** – nasproti glavnega vhoda v ZOO, ● **3. tabla** – na križišču Večne poti in Ceste na Brdo, ● **4. tabla** – poleg še obstoječe stavbe in naše železniške postaje Jelenov žleb na Koseški cesti, ● **5. tabla** – ob Poti spominov nekaj metrov od Koseškega bajerja. Na vsaki tabli-obeležju je druga slika z naše Pionirske proge, na vseh pa enak napis: **SPOMINJAMO SE OZKOTIRNE 0,76 m PIONIRSKÉ PROGE, KI JE OBRATOVALA OD 13. JUNIJA 1948 DO LETA 1954 V DOLŽINI 3.918 KM S TREMI POSTAJAMI: ● TV 15 ZA VRTNARIJO KRZMANSKI DO VIČA, ● JELENOV ŽLEB IN TRNOVSKI GOZD MIMO ZOO PREK KOSEZ DO PODUTIKA, ● POSTAJA JELENOV ŽLEB ŠE OBSTAJA TIK PRED BIVŠIM MOTELOM TIKVEŠ. PO PROGI JE VOZILA PARNA LOKOMOTIVA S PETIMI ŠTIRIOSNIMI ČAS VAGONI Z 232 SEDEŽI III. RAZREDA IN ŠTIRIOSNIM POŠTNIM VAGONOM DF-a. ŽELEZNIČARSKO OSEBJE SO BILI IZŠOLANI PIONIRJI DO 15. LETA STAROSTI. V ČASU OBRATOVANJA JE PREPELJALA PREKO 150.000 POTNIKOV. NA TRASI NEKDANJE PIONIRSKÉ PROGE JE SEDAJ KOLESARSKA STEZA.**

ČS Jarše

Gasilske novice

Mitja Petje

Žledolom v Ljubljani

13 šmarskih gasilcev je na območju Mestne občine Ljubljana skupaj z gasilsko brigado in 34 prostovoljnimi gasilskimi društvi odpravljalo nevarnosti, da so občani lahko kolikor mogoče varno opravljali svoje vsakdanje delo. V največji ujmi v zgodovini Slovenije se je pokazala moč narave, s katero smo se gasilci skupaj z različnimi službami borili in pokazali složnost in tovarištvo, saj le z organiziranim pristopom naredimo največ tudi v najtežjih razmerah. Na posredovanjih smo se srečali z različnimi ljudmi, večina je sodelovala, nekateri pa morda niso dojeli razsežnosti nesreče, saj so nam kdaj tudi oteževali delo. Pa nič ne de, vsakomur, ki smo mu izžagali vozilo, odstranili drevje, se je narisal nasmešek hvaležnosti, ki ga ni moč ovrednotiti, zato bo nas gasilce to vedno bodrilo in spodbujalo k nesebični pomoči sočloveku.

Na januarškem tehnično-operativnem tretjem torku smo obnovljali znanje iz prve nujne medicinske pomoči, na februarškem pa izvedli interni tečaj za boljše rokovanje z radijskimi zvezami.

Gasilska mladina

10. januarja je gasilska mladina pripravila občni zbor, na katerega je povabila še sosednja društva in predstavnike zveze. 27 domačih mladih in 15 gostov je ob kulturnem programu strnilo leto 2013 ter na koncu zapelo in zaplesalo na glasbo harmonike mladince Andraža Zupančiča. Naslednji dan so nekateri mladi z mentorji odšli na smučarsko tekmovanje GZ Ljubljana, ki je bilo letos zaradi zelene zime organizirano v sosednji Avstriji na Osojščici (Gerlitz).

Andraž Zupančič je v kategoriji mladincev zmagal v konkurenci 53 sodelujočih, prav tako pa tudi Daša Turk ob 16 pionirkah. Patricija Jež, Klara Cej, Lucija Babij pa so se uvrstile med zlato sredino. Društvo čestita vsem tekmovalkam in tekmovalcem za uspehe.

Foto: Blaž Počrvina

13 šmarskih gasilcev je na območju Mestne občine Ljubljana skupaj z gasilsko brigado in 34 prostovoljnimi gasilskimi društvi odpravljalo nevarnosti, da so občani lahko kolikor mogoče varno opravljali svoje vsakdanje delo.

Vabilo vsem generacijam!

DPM Šmartno ob Savi ob materinskem dnevu vabi na kulturno prireditev, ki bo v petek, 28. marca, ob 1. uri v šmarskem gasilskem domu. - Več na spletni strani društva in facebooku.

ČS Sostro

Dva sopihajoča izletniška predloga na Molnik

Primož Leban

Molnik predstavlja pravzaprav rekreativcem (tekačem, pohodnikom, kolesarjem) precej priljubljeno vrsto vzpetine, čeprav v resnici ne zmore navdušiti na način kot to počnejo izraziti razgledniki in zato ni oblegan na način Šmarne gore. A to je že eden od njegovih atributov, drugi je odmaknjenost in kot tretjega bi lahko označili prvinskost. A v tej točki se lahko po malem zaplete. Kucelej je namreč tako ali drugače oblegan že precej dolgo časa. Zgodovinarji v njegovem primeru kar ponosno omenijo naselbino na vrhu iz starejše železne dobe. Molnik je sicer preprečen s potmi, nanj se je mogoče povzpeti vsaj z Orle, Podmolnika, Šentpavla, na drugo stran pa tokrat sploh ne bomo pogledali, saj je izbira res velika. Danes bomo na kratko opisali poti, ki se deloma prekrivata, a imata različni ciljni publiko. En opis je namenjen tekačem in je daljši, drugi je namenjen pohodnikom, ki nimajo veliko časa, saj vzpon traja zgolj pol ure. Opis išče ciljno publiko tudi v culičarjih oziroma tistih starših, ki otroke prenašajo v nosilnikih, kot so cule, slinge in podobne zadeve poimenovali na deklaracijah.

Še preden začnemo z opisovanjem poti, naj postrežem s kratko predstavitev hriba. Molnik (582 nmv) leži na vzhodnem obrobju Ljubljanske kotline. Spada v sklop gričevja, ki povezuje obronke Polhograjskih dolomitov prek Rožnika, Ljubljanskega gradu, Golovca in Orel z Dolenskim gričevjem in Zasavskim hribovjem. Skupaj z

omenjenimi izpostavljenimi točkami deli Ljubljansko polje od Ljubljanskega barja in tako tvori naravno pregrado, ki zapira prehode v smereh vzhod - zahod in sever - jug, zaradi česar predstavlja sklop strateško pomembnih točk.

Če naj vpeljemo v revijo tradicijo opisovanja mladi družini prijaznih hribov in izletov, moramo poiskati takšne vzpetine, ki so logistično kar najmanj zahtevne in Molnik je tak. Z avtom se z naših koncev (Sostra) najlažje povzpemo, če ujamemo C. 13. julija, ki nas mimo Žabje vasi, Podmolnika in Završja ter Dolinarja pripelje pred Orle. Še preden vstopimo v vas, pri kamnolomu poiščemo primerno parkirišče; po izkušnjah sodeč, se nekaj prostora vedno najde. Tam se pripravimo za vzpon, ki traja približno pol ure običajnega tempa. V kolikor nadebudneži že sami hlačajo, se seveda čarovnica ustrezno podaljša. Že na parkirišču poiščemo markacije in jim sledimo vse do vrha. Pot je lepo in pregledno označena. V nasprotju z razgledniki, ta hrib postreže z razgledi na začetku, ko se vzpenjamo ob samem robu kamnoloma. Ko zavijemo v gozd, se razgled izgubi in lahko začnemo uživati v strmini, ki prav veliko ne popušča. Markacije malo vijugajo med različnimi potmi, a mi se pravzaprav vseskozi gibljemo v območju daljnoveoda. Ko prisopihamo blizu vrha, nas kucelej spet preseneti in se v dolžini cca 200, morda 300 m popolnoma zravna. Čisto na koncu nas Molnik spet malo poheca: od cilja nas namreč loči čisto majhen klanček. No tam, na vršni izravnavi pa le poiščite koticček za počitek. Takrat le pobrskajte po nahrbtniku za dobrotami, ki bi jih lahko škratki, gozdne vile in ostali pravljlični junaki pustili tam naokoli. Na izhodišče se vrnemo po isti poti. Za konec tega opisa še poudarim, da Molnik postreže s pristno hribovsko izkušnjo, saj na vrhu ni nobene okrepčevalnice, vse boste morali prinesiti seboj. Namesto množičnosti, boste tu našli mir, spokojnost in priložnost za objile pravljlično gozdnih zgodb.

Drugi opis je namenjen tistim, ki morajo vsako toliko časa prezračiti pljuča in je napisan v sproščenem tekaškem slengu in z uporabo filmskih referenc. Skoraj bi lahko rekli, da gre bolj za reportažo kot za opis, a menim, da bodo tekači (ki jih je v mladih družinah zagotovo veliko) že izluščili ustreznna navodila, pot navsezadnje niti ni tako zapletena, saj poteka po tako ali drugače označenih poteh. Tura ima izrazit Rocky Balboa šarm, tak da na koncu

Foto: Blaž Počrvina

Gasilska mladina na občnem zboru 10. januarja. Nanj so povabili 27 domačih mladih in 15 gostov.

Foto: www.gremonapot.si

Izlet na Molnik po trasi brunarica Zadvor–Orle–Molnik–Šentpavel–Podmolnik–Brunarica Zadvor pohodniku vzame dve šolski uri. Pot je primerna tudi za gorsko kolo.

zavriskaš, dvigneš roke v zrak, se počutiš močnega – skratka kot »itejljin stejljin«, samo da rekreativec pač na vrhu skoraj vrže ven pljuča. Če bi se mister Balboa boril samo enkrat, a se na srečo ni, bi očitek o odsotnosti betonske džungle morda še vzdržal, a ruta na Molnik, omiljeni hrib lokalcev, namreč poteka v pristnem okolju, ki že nakazuje dolensko naravo.

Torej gor in dol, vmes pa kak razgled in na greben natakljena umirjena vasica. Skoraj si zapoješ »See that look in their eyes, Rock – eye of the tiger«, ko sopihaš mimo kamnoloma v hlad pomladnega rasti. A to je zgolj zato, ker se nadihaš na spustu skozi vas. Prej in potem lahko blestiš predvsem v zariplosti. Na začetku, še v območju zadvorske trimsteze, za zabavo poskrbita dva klančka, ki v noge vrineta občutek za majhne korake, ki pridejo prav ob premagovanju zadnjih strmin pred vstopom v vas Orle. Svoje čase bi prehodu skozi vas lahko trenirali intervale, a zdaj so psi večinoma v pesjaki. Ležernost je v takih trenutkih lepa čednost. In potem se odpre razgled na kamnolom, asfalta kar prehitro zmanjka in beštija strma pokaže vse svoje naklonske in ostale čare. Med ostale štejem motokrosiste, blato ter odsotnost sence (v poletnih dneh) na določenih odsekih. Nakloni so seveda zgodba zase, srečaš take znosne, še več je tistih neznosnih, kjer je število odlaufanih zaporednih korakov sila majhno. V tistih trenutkih dihaš na škrge, pogled usmeriš v podrast in si blizu zaključka, vrh se zdi prekleto daleč. Po cca. 15 minutah je vsega hudega konec, teren se zravnava, s skoraj lahkotnimi odviri se usmeriš proti vrhu, ki se boči na prav neugledni vzpetinici, ki je bolj kup nasute zemlje kot pa v nebo kipeča ostrina. A tega v teh koncih tako ali

tako ni za pričakovati, vrhovi so poraščeni, poštenega razgleda ni.

Ko se nahlastaš zraka, sledi spust, sprva po precej razsuti cesti, a vedno po rumenih pikah, preko Šentpavla jim slediš v Karlovce, mimo kamnoloma, kapelice in osamljene hiše poiščeš bližnjico v Podmolnik, se spopadeš še z enim, delno asfaltiranim klancem, ukrotiš ravninskih petsto in že si pri vstopu v Ljubljano. Zavedajoč se, da je pred tabo zgolj še 300 metrov do oddiha, pomirjeno odkravsaj proti cilju, ki je hkrati začetek. Jep, tura je krožna.

Brez dolgovezenja gre trasa nekako takole: Brunarica Zadvor–Orle–Molnik–Šentpavel–Podmolnik–Brunarica Zadvor. Dovolj za kardio seanšo, dolgo dve šolski uri.

(Prirejeno po www.lebanovo.wordpress.com)

ČS Trnovo

Razstava fotografij Cirila Velkovrha v bloku na Zihlerlovi 10 v Trnovem

Breda Cajhen

V začetku letošnjega februarja je na moj elektronski naslov prispelo vabilo, ki ga je poslal Milan Ovnič, predsednik nadzornega odbora v stanovanjskem bloku na Zihlerlovi ulici 10 v Trnovem. Glasilo se je takole: »Ob slovenskem kulturnem prazniku Vas vabim 6. februarja ob 18. uri v prostore Nadzornega odbora Zihlerlove ulice 10 k odprtju razstave umetniških fotografij našega sostanovalca Cirila Velkovrha. Odprtju razstave bo sledila skromna pogostitev.« Bila sem na odprtjih in ogledih razstav na številnih različnih prizoriščih, ampak odprtja razstave na hodnikih in podestih stopnišč v stanovanjskem bloku, kot me je obvestil predsednik Nadzornega odbora, pa še nisem doživela. Vabilo sem z veseljem sprejela, saj se veselim vsega lepega v Trnovem.

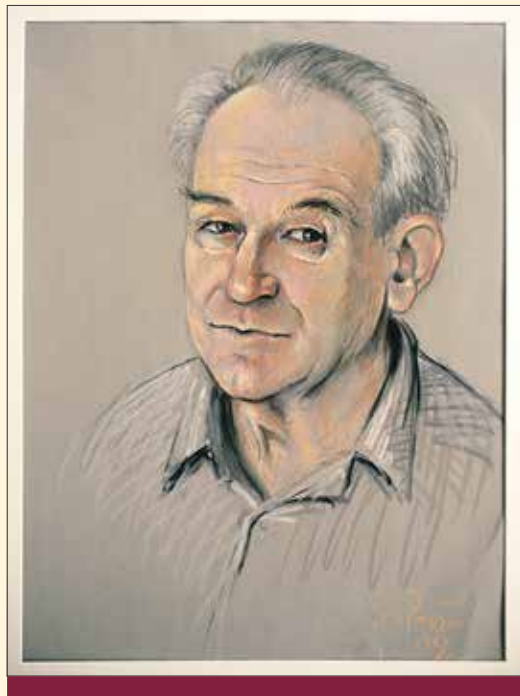
Najprej je Milan Ovnič pozdravil vse navzoče in pojasnil zgodovino nastajanja razstave in pomen imenitne okrasitve hodnikov in stopnišč v bloku za prijetno počutje stanovalcev. Toplo se je zahvalil avtorju razstavljenih fotografij za izredno prizadevnost, požrtvovalnost, sosedsko naklonjenost in darežljivost pri postavitvi razstave. Z veseljem in zanimanjem so navzoči prisluhli besedi avtorja fotografij in postavitve razstave prof. Cirila Velkovrha. Iz njegove predstavitve povzemam nekatere podatke, ki ilustrirajo izjemno obsežen in kakovosten fotografski opus in njegovo veliko organizacijsko sposobnost, da lepote slovenske dežele, ki jih prikazujejo njegove fotografije, prenese najširšemu krogu občudovalcev.

Ciril Velkovrh se s fotografijo ukvarja 22 let, potem ko je odšel v pokoj. S svojim aparatom je večkrat prekriziral vso Slovenijo od vzhoda do zahoda, od severa do juga. Stal je na številnih vršacih, kjer je ovekovečil naše gore, fotografiral je doline, reke, znamenja, cvetlice, cerkve, gradove, novogradnje, spomenike, skratka vse, kar je srečal na svojih poteh ali pa tudi namerno poiskal in je bilo po njegovem občutku vredno trajnega zapisa. Spontano je začutil, da bo nastal čudovit posnetek. In je res nastal. V tem 22-letnem »fotografskem« obdobju je prof. Ciril Velkovrh dvakrat prehodil 600 kilometrov dolgo Slovensko planinsko pot, ki poteka od Maribora prek vseh najvišjih in najlepših slovenskih gora na Triglav, nato pa se spusti do obale Jadranskega morja. Posnel je več drugih tematskih poti: Aljaževo pot, Slomškovo pot, po poteh soške fronte. Izdal je 10 stenskih koledarjev in 600 različnih razglednic ter tri fotografske monografije: *Gore in spomini ostajajo*, *Glej, kako lep je ta naš svet* in *Od štajerskih gor do strme tržaške obale*. Naslovi knjig povedo, kje vse je hodil in kaj je posnel naš cenjeni trnovski ljubiteljski fotograf. Ciril Velkovrh je priredil več kot 600 velikih in malih razstav v najrazličnejših okoljih z eno samo željo, da bi lepote slovenske zemlje, ki jo tako doživeto prikazujejo njegove fotografije, podoživelo čim več ljudi. Za svojo planinsko fotografsko odisejajo je prejel zlati častni znak Planinske zveze Slovenije.

Posebna pozornost prof. Velkovrha je posvečena Trnovemu. Že razgled z njegovega balkona nudi možnost številnih panoramskih posnetkov Ljubljane, hribovja okrog nje in seveda Trnovega. Njegove fotografije lahko občudujemo na različnih prizoriščih v Trnovem, na občasnih razstavah v domovih starejših, v prostorih Ljubljanske banke in še marsikje. Tudi podpisana sem se z zahvalo in čestitkami vključila v uvodni del srečanja, ki se je nato ob zvokih harmonike razvilo v prijetno druženje navzočih stanovalcev bloka.

Čez dva dni sem si pri belem dnevu in spremstvu avtorja in predsednika Nadzornega odbora ogledala razstavljenе fotografije od 7. nadstropja navzdol in na podestih stopnišč. 57 jih je in vsaka ima svojo zgodbo. Avtor se spominja, v kakšnih okoliščinah je nastala, kako dolgo je čakal na pogoje, da je lahko ovekovečil zeleni motiv. Kar pa je najbolj zanimivo pri tej razstavi v bloku, je to, da je avtor upošteval individualne želje in nagnjenja posameznih stanovalcev. Na hodnikih, po katerem hodi stanovalka ali kjer živi arhitekt, ki sta občudovalca Plečnika, visijo fotografije Plečnikovih ljubljanskih župnijskih cerkva (sv. Cirila in Metoda za Bežigradom, sv. Mihaela na Barju, sv. Franciška v Šiški), tam, kjer stanujeta dva prijetna otroka, visi fotografija triglavske rože, ki je nekoč v pravljici Zlatorogu rešila življenje, kjer domuje strokovnjak za zelišča, visijo fotografije zeliščnih rastlin, tematika hodnika v IV. nadstropju so sončni vzhodi in zahodi. Zanimiva je fotografija treh Triglavov: koroških Uršlje gore in Pece ter pravega Triglava na enem posnetku, fotografirano z Male Kope na Pohorju. V VI. nadstropju pa visi fotografija po izboru avtorjeve soproge *Viharnik pod vrhom Vremščice*, ki jo je avtor označil kot edino zares umetniško fotografijo. Ampak to je profesorjeva skromnost. Veliko fotografij sodi v kategorijo umetniške fotografije in ponosni smo, da je njihov avtor naš sokrajan.

Ocena o Velkovrhovem delu, ki jo bom povzela in jo je napisala Marjeta Keršič Svetel, nekdanja voditeljica oddaje *Gore in ljudje* na TV Slovenija, ob predstavitvi Velkovrhove knjige *Gore in spomini ostajajo*, sicer ne sodi v kontekst dogodka v stanovanjskem bloku

Viktor Povše: Ciril Velkovrh, risba, 2011.

Foto: Elica in Ciril Velkovrh

Viharnik pod vrhom Vremščice (1027 m).

na Zihelovi 10. Avtorica v tej oceni pronicljivo in občuteno ocenjuje Velkovrhovo fotografsko dogajanje v gorah, vendar ta ocena, po moji sodbi, velja za celoten avtorjev opus. Glasi se takole: »Ciril Velkovrh je človek zanimivih, redko združenih značajskih lastnosti: natančen sistematik – in občudovalec zardelih sončnih zahodov; metodičen urejevalec, razvrščevalec in redoljubnež – pa hkrati mehka duša, ki se razneži ob pogledu na cvetove zvončnic v skalah; neutrujen garač – ki si zna zmeraj vzeti čas za ljubeznive, a ne dolge pogovore z neznanci, saj lepa beseda na srečo še zmeraj skoraj vselej lepo mesto najde! In še bi lahko naštevali taka navidezna nasprotja. Recimo to, da si kot fotograf pravzaprav nenehno prisvaja lepe podobe gora, ki jih doživlja večinoma na svojih samotnih poteh – a si jih ne prisvaja zase, temveč zato, da lepoto in vse dobre misli, ki se rojevajo v gorah, prinese dolinskim ljudem. Na razstavah, na razglednicah, v knjigah. Kot nekakšen dobrodušen roparski vitez čisto posebne vrste jemlje tam, kjer je lepote in čudovitih doživetij obilo, in jih natrosi tistim, ki so – ali smo – jih najbolj potrebni.« (C. Velkovrh: Od štajerskih goric do strme tržaške obale«, str. 103).

Avtor Ciril Velkovrh iz različnih razlogov napoveduje konec svoje fotografske ere, ampak želimo si, da bi ga še dolgo spremljala fotografska kamera, da nam bo prikazal še veliko lepote, ki jih vidi njegovo oko.

ČS Vič

Protihrupna zaščita

Danilo Šarič, predsednik sveta ČS Vič

Južna obvoznica s svojim priključkom na avtocesto deli našo četrtno skupnost. Pritožbe občanov glede hrupa se v zadnjem letu stopnjujejo. Hrup, ki ga cesta oddaja v okolje, se je v zadnjih letih izjemno povečal. Glede na to, da cesta poteka skozi naselja ali v bližini naselij (na območju Mestne občine Ljubljana), menim, da bi morala biti cesta že avtomatično opremljena s protihrupno zaščito. Tako zaščito lahko vidimo na vseh drugih odsekih mestne obvoznice. Na Dars d.d. smo poslali že več pozivov in

prošenj za protihrupno zaščito naših občanov. Odgovori so žal vedno brezbržno negativni. Tako naša četrtna skupnost predlaga, da se ukine obvezen nakup vinjete za to območje, če Dars ne namerava postaviti zvočne zaščite. Za pomoč smo prosili župana Zorana Jankoviča, ki nam jo pomoč obljubil.

V svetu ČS Vič menimo, da so naše dolgoletne zahteve upravičene in ponovno pozivamo Dars d.d., da svoje objekte opremi v skladu z gradbenimi in okoljskimi normami. In nam polepša bivanje v našem najlepšem mestu na svetu.

Šahovska simultanka

Danilo Šarič, predsednik sveta ČS Vič

Četrtna skupnost Vič je 30. novembra 2013 v prostorih Osnovne šole Bičevje organizirala šahovsko simultanko z mednarodnim FIDE mojstrom Srečkom Kolarjem. Povabljeni so bili vsi ljubitelji šahovske igre. Srečko Kolar je sočasno zaigral s štiriindvajsetimi igralci, med njimi so bili tako otroci kot tudi odrasli. Vse udeležence smo pogostili s hrano in pijačo.

Šahovske navdušence vabimo, da se nam pridružijo na sedežu Četrtna skupnosti, kjer vsak ponedeljek od 17. ure dalje poteka šahovski krožek, ki je namenjen odraslim in otrokom. Izvedbo krožka financira Četrtna skupnost Vič, zato je obisk brezplačen. Za dodatne informacije lahko pokličete na telefonsko številko 01/256 37 29. Pristrčno vabljeni!

Foto: arhiv ČS Vič

Šahovska simultanka.

Vrabček na ledenem lestencu

Nagrajena fotografija avtorice Helene Koren

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

Foto: Helena Koren

Nagrajena fotografija.

Še pred dvema desetletjema je imela narava utečene koledarske tirnice, ki so jih dokaj natančno uravnavali štirje letni časi. Ugodne klimatske razmere pa je postopoma začela krhati globalna industrializacija z umazano in strupeno tehnologijo. Pohlepni kapital je radikalno vsiljeval gospodarsko rast in brezčutno zanemarjal naravne danosti, ki danes resno ogrožajo človeka, floro in favno. Tudi slovensko ozemlje doživlja hude hidrološke motnje v obliki neurij, poplav in plazov. Zmedene meteorološke razmere so letošnjo zimo presenetile z obilnim dežjem in zmrzaljo, ki je v ledeni oklep zavila številne gozdove, sadovnjake, parke in infrastrukturo. V dvotedenski ledeni dobi je žled nepojmljivo uničeval rastoči les ter povzročil ogromno škodo.

Ob vsej tragiki pa so zaledenele krošnje dreves, grmičevja in urbanih objektov uprizorili enkratno vizualno motiviko, ki so jo v pravem trenutku in na pravem mestu fotografsko posneli avtorji Miran Klobasa, Goran Jakovac in Helena Koren. Miranu Klobasi se je najbolj posrečil motiv tehtne kompozicije, ki v ospredju

oddaljenega gradu prikazuje z žledom okovane krošnje, Goranu Jakovcu kombinacija snega in žleda na drevesu ob Ljubljani in Heleni Koren pod žledom upognjene veje, ki spominjajo na razgibano ožilje, ki ga na vrhu krasi osamljen vrabček. Avtorica je v bistvu predstavila zoopozemlje, ki prikaže trdoživno drobno ptico v odnosu do neizprosne matere narave. Ob njeni trpki usodi se v trenutku spomnimo na ptice selivke, ki so odletele v tople južne kraje. Linearno razgibana kompozicija motiva je izjemno rafinirana, kristalno slikovita in barvno uglasena, zato je osvojila nagrado.

Nagrajenki so se približali tudi naslednji avtorji: Maša Kores z odlično minimalistično podobo simetrične

kompozicije, ki predstavlja tri poplavljenega gugalnice na barjanskem igrišču, Joco Jamšek s starožitnimi podobami z boljšega trga, ki predstavljajo starinske ure z ozadjem Gallusovega nabrežja, Nika Bregar z ekspresivnim nočnim motivom pred Moderno galerijo in Andrej Zavašnik prav tako z ekspresivnim nočnim posnetkom pouličnega saksofonista na Prešernovem trgu. Barbaro Vidmar je navdušil otroško obarvan motiv s pogledom skozi okno trgovine Nama; Marka Paramentića mlad harmonikar na Tromostovju, posnet skozi kolo bicikla, Damijana Bestjanića poplavljenno področje pod Debnim vrhom v Polju, medtem ko je Gašperja Lešnika očaral slikovit odsev frančiškanske cerkve na gladini Ljubljane.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Avtor vsakokratnega izbranega posnetka motiva Ljubljane prejme 125 evrov. Fotografije za objavo v naslednji številki pošljite najpozneje do 28. marca 2014 na naslov: Mestna občina Ljubljana, glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana na CD-ju ali v fizični obliki ali na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Za vse prejete natečajne fotografije si Mestna občina Ljubljana pridržuje pravico, da jih objavi v tiskani in/ali spletni obliki glasila Ljubljana.

Mestna občina Ljubljana

Komisija za podelitev Župančičevih nagrad na podlagi Odloka o priznanjih Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 116/08 in 107/09) objavlja

JAVNI RAZPIS ZA PODELITEV ŽUPANČIČEVH NAGRAD ZA LETO 2014

Župančičeve nagrade so najvišja priznanja Mestne občine Ljubljana za izjemne stvaritve s področja umetnosti in kulture, ki pomembno oblikujejo kulturno življenje prebivalcev Mestne občine Ljubljana, kakor tudi za stvaritve, za katere so ustvarjalci prejeli mednarodna priznanja oziroma so s svojim delom pomembno prispevali k upodobitvi, predstavitvi in ugledu mesta Ljubljane doma in v svetu.

Mestna občina Ljubljana bo podelila največ štiri (4) Župančičeve nagrade. Mestna občina Ljubljana razpisuje eno (1) Župančičevo nagrado za življenjsko delo za izjemne kulturne stvaritve iz daljšega obdobja, ki trajno bogatijo kulturno zakladnico Mestne občine Ljubljana in so lahko izjemen kulturni dosežek tudi v mednarodnem merilu, in tri (3) Župančičeve nagrade za dveletno obdobje za izjemne kulturne stvaritve, ki so bile javnosti predstavljene v obdobju preteklih dveh let (od konca marca 2012 do vključno marca 2014).

Župančičevo nagrado lahko prejmejo ustvarjalci z območja Mestne občine Ljubljana.

Pobudo za podelitev Župančičevih nagrad lahko podajo posamezniki in pravne osebe, ki imajo stalno prebivališče oziroma sedež v Mestni občini Ljubljana.

V skladu z razpisom lahko za podelitev Župančičevih predlagajo druge kandidate po svoji presoji tudi člani Komisije za podelitev Župančičevih nagrad.

Predlagatelji ne morejo predlagati posmrtnih nagrad.

Dobitnik lahko prejme nagrado samo enkrat in v tekočem letu največ eno priznanje Mestne občine Ljubljana.

Pobuda za podelitev Župančičeve nagrade mora vsebovati:

- podatke o kandidatu: ime in priimek oziroma naziv pravne osebe, rojstni datum v primeru fizične osebe, naslov, telefon ter v primeru pravne osebe še kontaktno osebo, če je to mogoče;
- podatke o pobudniku: ime in priimek oziroma naziv pravne osebe, naslov, telefon ter v primeru, da je pobudnik pravna oseba, še kontaktno osebo;
- navedbo vrste nagrade: A/ Župančičeva nagrada za življenjsko delo, B/ Župančičeva nagrada za delo iz obdobja preteklih dveh let;
- utemeljitev pobude ter morebitna dodatna mnenja tistih, ki pobudo podpirajo.

Komisija za podelitev Župančičevih nagrad bo pozvala kandidata, da poda soglasje h kandidaturi, ter v primeru, da je kandidat fizična oseba, tudi soglasje za uporabo osebnih podatkov. Če kandidat ne bo podal soglasja, bo pobuda izločena iz nadaljnje obravnave.

Javni razpis za podelitev Župančičevih nagrad 2014 in razpisni obrazec bosta od dneva objave v Uradnem listu RS in v glasilu Ljubljana dosegljiva tudi na spletni strani Mestne občine Ljubljana (www.ljubljana.si). Dodatne informacije lahko dobite na Oddelku za kulturo Mestne uprave Mestne občine Ljubljana, Ambrožev trg 7, pri sekretarki Komisije za podelitev Župančičevih nagrad Manji Ravbar po tel.: 01/ 306 48 38 in 01/ 306 48 45 ter po e-pošti: manja.ravbar@ljubljan.si. Uradne ure po telefonu so vsak dan od 9. do 11. ure.

Pobude za podelitev Župančičevih nagrad 2014 pošljite **na razpisnem obrazcu** na naslov:

Mestna občina Ljubljana – Sprejemna pisarna, Komisija za podelitev Župančičevih nagrad za leto 2014, Adamič Lundrovo nabrežje 2, p. p. 25, 1001 Ljubljana do vključno 15. aprila 2014 (datum poštnega žiga) kot priporočeno pošiljko v zaprti ovojnici s pripisom na sprednji strani: »**Za razpis: Župančičeve nagrade 2014 – ne odpiraj!**«

Pobudniki bodo o izboru obveščeni v roku 14 dni po izboru.

Komisija za podelitev Župančičevih nagrad

Ljubljanski vestnik

Spremljajte novinarske konference župana Zorana Jankovića

Na spletni strani Mestne občine Ljubljana www.ljubljana.si lahko vsak torek ob 12. uri spremljate neposredni prenos novinarskih konferenc župana Zorana Jankovića (pri posameznih temah se mu pridružijo tudi sodelavci Mestne uprave oziroma javnih podjetij in zavodov, ki delujejo pod okriljem MOL), na katerih komentira aktualno dogajanje v Mestni občini Ljubljana in odgovarja na vprašanja novinarjev.

Vabljeni k spremljanju novinarskih konferenc v živo, kjer boste lahko dobili celovite informacije o stališčih župana in drugih predstavnikov Mestne občine Ljubljana glede dogajanja pri nas!

Dnevi industrijske robotike 2014

Tudi letos bodo potekali Dnevi industrijske robotike, in sicer v tednu **od 31. marca do 4. aprila 2014** v prostorih **Fakultete za elektrotehniko**. Na dogodek so vabljeni tako študentje, kakor tudi drugi navdušenci nad robotiko. Celoten dogodek je razdeljen v štiri sklope: **tekmovanje, predavanja, delavnice in ekskurzija**. Na tekmovanju bodo udeleženci dobili naloge različnih težavnosti, ki jih bodo morali opraviti. Vse rešitve bomo pregledali in najbolj uspešni bodo nagrajeni. Prvi dan nam bodo predavali strokovnjaki iz industrije ter akademik prof. dr. Tadej Bajd. Naslednje dni se boste lahko pridružili izvirnim in zanimivim aplikacijam. Letos jih bo na voljo sedem: rezkanje v čokolado, valjši à la robot, vodenje žoge po labirintu, Kuka wire-loop, umetna inteligenca, robot in žoga ter robo hockey. Zadnji dan pa se bomo odpravili na strokovno ekskurzijo, kjer bomo obiskali podjetji Plastika

Skaza ter KLS Ljubno in si ogledali robote v pravem industrijskem okolju. - Več informacij in prijave lahko najdete na spletni strani www.dnevirobotike.si. Celoten dogodek je odprt za vse obiskovalce, udeležba pa je brezplačna. Število mest je omejeno, tako da priporočamo čimprejšnjo prijavo.

V mestu in naravi skačemo po travi!

Vljudno vas vabimo na že 18. Taborniški festival, tradicionalno taborniško prireditev v počastitev dneva Zemlje in dneva tabornikov v organizaciji Mestne zveze tabornikov Ljubljana, ki združuje vse ljubljanske tabornike iz 16 taborniških rodov. Taborniški festival bo potekal v soboto, 12. aprila 2014, v ljubljanskem parku Tivoli med Jakopičevim sprehajališčem in tivolskim ribnikom med 10. in 14. uro. Prireditelj je brezplačna, namenjena vsem obiskovalcem in bo izvedena v vsakem vremenu. Na prireditvi pričakujemo okoli 1200 tabornikov in drugih mladih udeležencev iz Ljubljane in okolice. Mladim bo namenjeno več kot 40 raznovrstnih delavnic s taborniško, naravoslovno, športno, izobraževalno in kulturnotematiko, med katerimi bodo udeleženci lahko izbirali po svoji želji. Najzanimivejše so denimo scoutball (taborniška igra z žogo in rutico), poslikava obraza, orientacijska proga, fizikalni poizkusi, hoja po traku (slackline), mečevanje, vožnja s kanujem po bajerju, lokostrelstvo in še mnoge druge. Pridružile se nam bodo tudi nekatere vladne in nevladne organizacije in službe, kot so Slovenska policija, Slovenska vojska, ljubljanski gasilci, civilna zaščita, zavod za gozdove, Živalski vrt Ljubljana, društva študentov naravoslovnih fakultet in še mnogi drugi. Svoje prostovoljstvo na Taborniškem festivalu pa bomo letos obogatili tudi s sodelovanjem z dobredelno fundacijo Anina zvezdica, namenjeno zbiranju hrane

za socialno ogrožene družine. Zbor tabornikov in ostalih udeležencev Taborniškega festivala bo ob 9.30 na Prešernovem trgu, kjer bo pripravljen 15-minutni taborniški program, namenjen udeležencem in mimoidočim, nato pa se bodo udeleženci skupaj odpravili v Tivoli, kjer se bodo ob 10. uri začele delavnice. Namen prireditve je mladim ponuditi možnost za kvalitetno preživljanje prostega časa, hkrati pa želimo na zanimiv način predstaviti taborniško dejavnost v našem mestu. - Dodatne informacije so vam na voljo tudi na www.mzt.org in na mzt@rutka.net

Pohodi Becel

Društvo za zdrave srca in ožilja Slovenije vsak prvi torek v mesecu prireja voden pohod po Srčni poti Becel po Golovcu. Start je na Rakovniku ob nogometnem igrišču Krim (Pot k ribniku). Pot je speljana nad rakovniško cerkvijo do Zvezdarne in zavije navzdol proti Litijski cesti, potem pa lahko skupaj krenemo nazaj. Na začetku poti in ob vrnitvi nazaj si je mogoče izmeriti krvni tlak in saturacijo. Vabljeni torej v torek, 1. aprila 2014, ob 16. uri na Srčno pot Becel po Golovcu in tako naredite nekaj dobrega za svoje srce! - Pohod v primeru slabega vremena odpade! Naslednji termini pohodov: ● 6. 5. 2014 ob 18.00, ● 3. 6. 2014 ob 18.00, ● 1. 7. 2014 ob 18.00, ● 5. 8. 2014 ob 18.00, ● 2. 9. 2014 ob 17.00, ● 7. 10. 2014 ob 16.00, ● 4. 11. 2014 ob 15.00, ● 2. 12. 2014 ob 14.00. - Vse dodatne informacije: Društvo za srce, tel.: 01/234-75-50.

Voden pohod na Rožnik

Društvo za zdrave srca in ožilja Slovenije vabi na voden pohod na Rožnik. Start je pred Halo Tivoli. Pohod poteka skozi park Tivoli, na Rožnik in nazaj do Hale Tivoli. Vabljeni v četrtek, **10. aprila 2014, ob 16. uri**, da tako naredite nekaj dobrega za svoje srce! Priporočamo,

Foto: Nik Rovani

Tradicionalni Zmajev karneval je letos privabil rekordno število obiskovalcev, ki so se navduševali nad domiselnimi maskami. Najboljše so razglasili na Kongresnem trgu.

da se primerno obujete in oblečete. Pohod v primeru zelo slabega vremena odpade! - Vse dodatne informacije: Društvo za srce, tel.: 01/234-75-50

Z gibanjem v pomlad

Žiga Černe

Kot vsak mesec se bodo tudi v tem mesecu z bogatim rekreativnim programom trudili tudi v ljubljanskih društvi in klubih. Največ dogodkov bodo pripravili planinci, ki vas bodo iz Ljubljane odpeljali do njihovega vznožja in vodili po varnih poteh. Podrobnosti o vseh pohodih si poglejte na www.rekreacija.si. Posebej pa izpostavljamov vsakomesečni pohod iz Ljubljane v Škofjo Loko.

Tekači pravzaprav skoraj ne prekinjajo več sezone. Dogodki, tečaji, predstavitve, delavnice in zimska vadba se odvijajo že od začetka lanskega novembra. Večina se pripravlja že za udeležbo na prvem večjem vsakoletnem teku na Krasu, še pred tem pa boste (po suhem) lahko tekli tudi v Ljubljani. Delavnico 22. marca pripravlja dr. Branko Škof, namenjena pa je popolnim začetnikom in manj izkušenim tekačem. Iskali boste navdihe za vadbo, se učili pravilnega teka in dobili napotke, kako trenirati. Informacije: www.tek.si.

Športniki iz Zadvoja pripravljajo akcijo *Po klančku gor, po klančku dol*. Zanj boste prejeli knjižico za zbiranje žigov, čaka pa vas osvajanje štiridesetih bolj ali manj strmih klancev v širši okolici Ljubljane. Informacije: www.sportnodrustvozadvor.si. Mestna občina Ljubljana pa vabi na kar štiri akcije, ki bodo trajale do sredine oktobra: gorskokolesarski vzponi na deset vrhov, cestni vzponi na Mali Lipoglav nad Šmarjem-Sap in Koreno nad Horjulom ter kolesarska popotnoturistična izleta okoli Ljubljane in okoli Šmarne gore. Kartončke dobite na Timingu Ljubljana,

Staničeva 41. Več o njih bomo napisali prihodnji mesec. Informacije: www.ljubljana.si.

Pohodniške poti so v okolici Ljubljane in celo čez njo dobesedno preprejene po dolgem in počez. Obiščete lahko že večini znane in lažje dostopne vrhove Staneta Kosca na Rašici, Šmarno goro, Toško Čelo, Katarino nad Medvodami, Koreno nad Horjulom, Krim (ta je že najtežja), Kurešček, Mali Lipoglav, Janče in Žagarški vrh. Kartončki so brezplačno dostopni na vseh treh ljubljanskih Turističnih informacijskih centrih ter še na Mestni občini Ljubljana, Staničeva 41. Za vsak izpolnjen kartonček vam Mestna občina Ljubljana podeli kolajno. Informacije: www.ljubljana.si.

Z nič kaj dosti pompa in reklame je Ljubljana že lani dobila svojo drugo letoletno pohodniško akcijo. Pravzaprav gre za vodeno letoletno akcijo, ki jo vsako zadnjo soboto v mesecu pripravlja zagnani planinski vodnik Janez Albert iz Planinskega društva Ljubljana-matica. Gre za popotovanje od Podutika v Škofjo Loko, in to ne kar po cesti in po ravnem, ampak malo bolj gor in dol. Izhodišče je vsakič v Podutiku, na končni avtobusni postaji, kar dolga, razgibana, a ne preveč zahtevna pot pa vas vodi prek Toškega Čela, Katarine, Jakoba, Legastje, Govejka, Osolnika in do cilja v Škofji Loki. Vmes je čas tudi za kakšen postanek z okrepčilom, saj so ob poti tako planinske kočice, kot tudi kmečki turizmi in gostilne. Naslednji pohod bo 29. marca. Informacije: www.pd-ljmatica.si.

Predavanje Stres in srce

Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije pripravlja v sredo, **2. aprila 2014, ob 17. uri** v dvorani Krke, Dunajska 65 v Ljubljani, predavanje z naslovom: *Stres in srce (Vpliv stresa na srčnožilne bolezni in vloga psihoterapije)*. Predava: **Jaka Henigman**, specializant psihoterapevt. Vstop prost do zasedenosti dvorane! Vljudno vabljeni!

Vabilo na krvodajalsko akcijo

Spoštovane krvodajalke in krvodajalci mesta Ljubljane! Rdeči križ Slovenije – območno združenje Ljubljana vas prijazno vabi na krvodajalski akciji v marcu, ki bosta potekali: v **petek, 21. marca 2014, od 7.00 do 15.00 ure** in v **petek, 28. marca 2014, od 7.00 do 15.00 ure** na **Zavodu za transfuzijsko medicino RS, Šlajmerjeva 6, Ljubljana**. Hvala, ker darujete kri za življenje! - Za dodatne informacije pokličite RKS OZ Ljubljana, Tržaška 132 Ljubljana, T: 01/42 53 419, M: 040 871 589 ali E: kaplja@rdckrizljubljana.si

Festival Literature sveta – Fabula 2014

26. februarja se je v do zadnjega kotička napolnjenem klubu Cankarjevega doma slavnostno začel že enajsti festival *Literature sveta – Fabula 2014*. Gost slavnostne otvoritve je bil madžarski pisatelj svetovnega slovesa Péter Esterházy, z njim pa se je pogovarjala dr. Jutka Rudaš, zagotovo navečja poznavalka avtorjevega literarnega opusa pri nas. Pogovor je potekal v spročenem duhu, avtor, čigar odgovore je izvrstno povzema prevajalec ene avtorjevih največjih literarnih stvaritev Harmonie Caelestis, ki je pred nekaj meseci izšla tudi v slovenskem jeziku pri Beletriini, je z duhovitim nastopom nasmejal in očaral obiskovalce literarnega večera. Beseda je seveda tekla prav o že omenjenem delu, seveda pa se je pogovor mestoma sukal tudi okrog avtorjeve nadvse zanimive življenjske zgodbe, saj je Péter Esterházy potomec znamenite madžarske plemiške rodbine Esterházy. Do 8. marca je potem se dni sledila še vrsta dogodkov, na katerih so sodelovali tako tuji kot slovenski ugledni pisatelji, literarni in drugi strokovnjaki. Na dogodkih so gostje razkrivali tudi obraze svobode, kar je bila letošnja osrednja festivalska tema in ker se o svobodi v današnjih, za marsikoga težkih časih, pogosto pogovarjamo, ne preseneča, da je Fabula 2014 z izjemno raznolikimi festivalskimi dogodki k obisku pritegnila veliko število ljubiteljev literature in jim odstrla mnoge nove obraze svobode, predvsem pa literature.

Prenova trga republike

Na Trgu republike so se 17. marca 2014 začela pripravljala dela pred celotno prenovo, ki bo trajala predvidoma do konca septembra 2014. Od začetka aprila naprej bo promet oviran tudi na Šubičevi ulici. Obnova ploščadi Trga republike bo potekala sočasno s prenovo konstrukcije podzemne garažne hiše. Dela se bodo izvajala usklajeno, po segmentnih poljih, od južnega proti severnemu delu (Šubičeva

POČASTITEV 8. MARCA, MEDNARODNEGA DNEVA ŽENA

Nada Breznik

Na predvečer mednarodnega dneva žena je v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma potekala proslava, katere pokrovitelj je bil župan Zoran Jankovič. Dvorano je do zadnjega kotička napolnilo občinstvo z vabili. Med častnimi gosti so bili Janez Stanovnik, Nuša Kerševan, Vika Potočnik, direktorica Mestne uprave Jožka Hegler in nekateri drugi vidni predstavniki mesta in zavodov Mestne občine Ljubljana. Prireditev je pripravil Mestni odbor Zveze združenj borcev za vrednote NOB Ljubljana. V kratkem pozdravnem nagovoru je župan poleg čestitk ženam ob njihovem prazniku omenil tudi uspešno delo Mestne občine Ljubljana in njenih zavodov.

Slavnostna govornica na prireditvi je bila pesnica Svetlana Makarovič, častna meščanka Ljubljane. Z rdečo zvezdo na prsih in pod rdečo zvezdo na velikem ekranu nad Partizanskim pevskim zborom na odru Linhartove dvorane je v svojem nagovoru izrazila protest proti prepovedi rdeče zvezde, protest zaradi besed in dejanj zoper tradicijo NOB, zoper idejo komunizma in aktualno stanje v državi. Po njenem je nedopustno, da so v socialni državi otroci lačni. Rdeča zvezda je simbol dobrega, lepega, pravičnega in čistega, je povedala, simbol, ki žari iz njene notranjosti, simbolizira obrambo, in ne napad. Z besedami je oplazila vere in ideologije, ki so zlorabile svoje simbole in poteptale čistost idej in verovanj. Vse religije žensko omalovažujejo. »Svastika je simbol sonca,« je poudarila. V svojih delih piše o zlobi, ker svetu vlada groza, zato je pesniški večer, ki ga je po proslavi uprizorila na Primorskem, poimenovala Horror mundi. Na uvodno misel iz pesmi Evgenija Jevtušenka: »Ne bojim se sovražnika, ne bojim se prijatelja, bojim se ravnodušneža. Sovražnik me lahko ubije, prijatelj me lahko izda, ravnodušnež bo stal ob strani in gledal,« se je slavnostna govornica odzvala z opombo, da slovenske ženske v drugi svetovni vojni niso stale ob strani. Tudi sama ni nikoli in v nobenem režimu stala ob strani, ampak se je na krivice in nesmisle vedno odzivala z ostro in neusmiljeno kritiko – in preživela.

Dramska igralka Ljerka Belak je interpretirala pesmi Kosovela in Prešerna na temo ženske, mlad igralsko-plesni par je poleg recitacije pesmi Vinka Moderdorferja izvedel še poetično plesno točko. Dirigent partizanskega pevskega zbora se je moral večkrat obrniti k publikli v dvorani, ki se je pridružila pevcem. Ne liričnost poezije ne eterična čarobnost plesne točke nista mogla utišati glasu upora, ki so ga že na vabilu na proslavo napovedovali verzi Srečka Kosovela: *Razumem. / Tiho vstaja prevrat. / S tipkarnimi žgočimi duše osvaja. / Si sredi poti? / Začni od kraja. / Očisti se v ognju. / Postani mi brat!*

ulica) Trga republike. Dela bosta izvajala: **KPL Rast, d.o.o.** in **Tosidos, d.o.o.** KPL Rast bo izvedel prenovno zaključnih slojev ploščadi Trga republike po prvotnih načrtih arhitekta Ravnikarja. Ploščad bo prekrita s kamnitimi ploščami in kockami pohorskega tonalita v pasovih različnih širin. Linije vzorca bodo v pretežni meri potekale v smeri vzhod/zahod, le ob Šubičevi ulici bodo postavljene pravokotno na to smer. Prekritje s kockami bo izvedeno polkrožno. Investitorica teh del je Mestna občina Ljubljana. **Tosidos, d.o.o.** bo odstranil obstoječe sloje tlaka nad armirano betonsko ploščo, prenovil konstrukcijo AB plošče nad prvo kletjo garaže in izvedel naklonske betone s hidroizolacijsko zaščito le-teh, skupaj z zaščito hidroizolacijskega sloja in obnovijo/postavitvijo odtočnih rešetk in talnih iztokov. Investitor teh del je BSL, d.o.o. Po prenovi bo ploščad Trga republike v celoti zaprta za motorni promet in bo postala osrednji mestni in državni trg. Trg republike namreč skupaj z okoljskimi javnimi zgradbami predstavlja osrednjo mestno površino, ki ima tudi državni pomen, saj so na njej in ob njej postavljeni simboli naše osamosvojitve in državnosti.

Zbiranje pobud Gozdnogospodarske enote Ljubljana

Mag. Boštjan Jurjevčič, vodja OE Ljubljana

Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Ljubljana, vabi lastnike gozdov in zainteresirano javnost k dajanju pobud v zvezi z obnovo gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote Ljubljana za obdobje veljavnosti 2015–2024.

Gozdnogospodarska enota Ljubljana zajema področje zahodnega dela Mestne občine Ljubljana (od Šmarne gore do sotočja Save z Ljubljanico oziroma do Sostrega) ter del k. o. Stanežiče, ki spada pod občino Medvode. Natančno lego gozdnogospodarske enote Ljubljana skupaj s seznamom katastrskih občin, ki jih pokriva, najdete v sedanjem načrtu za obdobje veljavnosti 2005–2014. Pri pripravi pobud lahko uporabite obrazec, ki ga najdete na spletni strani Zavoda za gozdove Slovenije (<http://www.zgs.si/?id=640>).

Pobude pošljite do 31. maja 2014 po elektronski pošti na naslov: andrej.jeklar@zgs.gov.si ali po navadni pošti na naslov: Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Ljubljana, Tržaška cesta 2, 1000 Ljubljana.

Sedanji gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Ljubljana (za obdobje veljavnosti 2005–2014) si lahko ogledate na spletnem naslovu Zavoda za gozdove Slovenije (www.zgs.gov.si) ali na sedežu Zavoda za gozdove Slovenije, Območna enota Ljubljana, na Tržaški cesti 2 v Ljubljani, kjer lahko pridobite tudi dodatne informacije v zvezi z obnovo načrta.

Z vašimi pobudami boste pomembno prispevali h kakovosti načrtovanja gospodarjenja z gozdovi na področju gozdnogospodarske enote Ljubljana v naslednjem desetletju.

Popravka iz prejšnje številke

Novi center za likovno ustvarjalnost otrok in mladih bo v Vili Čira čara, in ne v CK Španski borci, kot se nam je pomotoma zapisalo v prejšnji številki na strani 7. - Pomotoma smo na strani 37 za Odprto kuhno uporabili logotip priloge Nedela Odrta kuhinja. Zahvaljujemo se za opozorilo in se za obe napaki opravičujemo.

Mediacijski center Ljubljana

V Mediacijski center Ljubljana ste vabljeni vsi občani, ki imate kakršen koli spor in ga želite urediti v postopku mediacije. Mediacija je dopustna le o zahtevkih, o katerih lahko stranke prosto razpolagajo. Lahko gre za spor z drugo fizično osebo ali pravnimi osebami kot uporabniki storitev javnih služb in izvajalci javnih služb v Mestni občini Ljubljana. Vabljeni ste tudi pravne osebe, civilna družba, zaposleni v Mestni občini Ljubljana in država, če ste v sporu z Mestno občino Ljubljana ali organizacijami, ki jih je ustanovila Mestna občina Ljubljana, ter želite spor rešiti s pomočjo mediatorja. Mediacija je postopek alternativnega reševanja spora s pomočjo tretje nevtralne osebe (mediatorja), ki strankam pomaga doseči sporazum. Mediacijski postopek je neformalen, vendar strukturiran – ima določene faze. Postopek je zaupen, zato se stranke počutijo varno, kar prispeva k lažjemu reševanju spora.

Kontakt: Adamič-Lundrovo nabrežje 2, I. nadstropje – soba 142, 1000 Ljubljana, T: 01/306 10 74, E: mediacija@ljubljanasi.si, S: www.mediacije.si

Uradne ure: pon., tor, čet, pet, od 9. do 13. ure, sre, od 14. do 18. ure.

Županovi dnevi odprtih vrat

Župan Zoran Jankovič ima **vsak prvi torek v mesecu dan odprtih vrat**, ko je v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1, med 14. in 20. uro osebno na voljo za pogovor z meščankami in meščani. Za pogovor se lahko prijavite po telefonu na Odsek za pobude meščanov, na telefonskih številkah **01/306 12 82 ali 01/306 10 65**.

Najem poslovnih prostorov

Mestna občina Ljubljana oddaja več poslovnih prostorov v najem. Vse informacije so objavljene na spletni strani <http://www.ljubljana.si/>, dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 01/306-11-37.

● **Zdravstvo in socialno varstvo: Ambulanta za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 20 10; **Socialna delavka v Ambulanti za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 91 82; **Klinični center:** tel.: 01/ 522 50 50; **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** tel.: 116 111; **telefonski klic v duševni stiski** (od 19. do 7. ure): tel.: (01) 520 99 00; **telefon za starše pri Mladinskem domu Jarše** (tor. in čet. od 16. do 18. ure): tel.: (01) 543 43 23 ali e-naslov: stan-skupina.hisa@guest.arnes.si; **SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja:** 080 11 55 ● **Območno združenje Rdečega križa Ljubljana, Tržaška cesta 132, 1000 Ljubljana. Humanitarni center:** telefon: 01/ 25 626 35. Izdajanje humanitarne pomoči vsak pon. in tor. od 14. do 18. ure, ob sre. od 10.00 do 18.00 ure. Sprejem donacij (rabljenih oblačil, obutve, posteljnine, brisač, posode, kuhinjskih pripomočkov, otroške opreme...) vsak pon., tor. in sre. od 10.00 do 18. ure, čet. od 10.00 do 14.00 ure in pet. od 10.00 do 12.00 ure. Preskrba brezdomcev: sre. od 10.00 do 18.00 ure, čet. od 10.00 do 14.00 ure, pet. od 10.00 do 12.00 ure. Brezplačna tel. št.: 080 88 84. ● **SOS telefon** je namenjen ženskam in otrokom, ki so doživljali ali še vedno doživljajo nasilje v družini in drugih medosebni odnosih ter potrebujejo pogovor. SOS telefon je namenjen tudi ženskam in njihovim otrokom, ki potrebujejo umik pred nasiljem v družini v Zatočišče za ženske in otroke – žrtve nasilja v Ljubljani. Prek SOS telefona se ženske lahko vključijo tudi v skupino za samopomoč za ženske, ki so doživljale ali še vedno doživljajo nasilje. Na SOS telefon lahko pokličete ob delavnikih od 12. do 22., ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 18. do 22. Telefonska številka 01 / 524 19 93 pa je telefaks, namenjen gluhih – žrtvam nasilja. ● **Društvo SOS telefon, Svetovalni telefon za osebe z izkušnjo nasilja na delovnem mestu:** 031/ 722 333, vsak torek: od 17.00 do 20.00. ● **ROZA ALARM!** Prijavite homofobno diskriminacijo in nasilje prek spletne prijave na naslovu www.ljudmila.org/lesbo/alarm. Namenjena je prijavam, obveščanju in poročanju o nasilju, zlorabah in diskriminacijah, katerih žrtve so geji, lezbijke, biseksualci in transspolne ter transseksualne osebe. Omogoča hitro in preprosto poročanje o kršitvah ter takojšen dostop do pomoči in podpore. ● **Skupina SAA Ženske Slovenija** predstavlja anonimno skupino deklet in žena, ki okrevajo od zasvojenega seksualnega vedenja. Za dodatne informacije se obrnite na: saa.zenske@gmail.com ali 030/ 254 592 ● **OA, Overeaters Anonymous** je skupina za samopomoč osebam, ki okrevajo od odvisnosti s hrano (kompulzivnega prenejanja, bulimije, anoreksije). Za dodatne informacije se obrnite na <http://oa-slovenija.com> ali 051 755 291. ● **Krizni center Ženske svetovalnice** lahko pokličete 24 ur na dan na telefonski številki: 040/ 260 656 in 031/ 233 211. ● **Svetovalnica Fužine: Svetovanje in informiranje posameznikom, parom, družinam, ki so se znašli v psihosocialnih stiskah in težavah:** Pregljev trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net, www.csd.ljmostepolje.si ● **Program Korak: svetovanje, informiranje in pomoč uporabnikom nelegalnih drog in njihovim svojcem:** Pregljev trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net; www.csd.ljmostepolje.si ● **Center za psihološko svetovanje POSVET**, Mestni trg 8, 1000 Ljubljana, uradne ure: vsak delovni dan od 12. do 19. ure, tel.: 031/704 707, e-naslov: posvet@posvet.org in info@posvet.org, spletna stran: www.posvet.org ● **Pomoč družini na domu: Zavod za oskrbo na domu (ZOD)**, tel.: 01/ 23 96 502, Zavod Pristan: 01/ 54 79 579, 031/ 702 698. ● **Društvo Al-anon** za družine, v katerih je problem alkohol. Naslov: Lepi pot 6, Mirje, e-naslov: alanon@email.si; dežurni telefon: 041/ 590 789. ● **Anonimni alkoholiki** Vas zanimajo naše izkušnje? Pišite, telefonirajte, pridite! Naslov: P. p. 3512, 1001 Ljubljana, tel.: 01/ 433 82 25, e-naslov: aa.slo@amis.net, spletni naslov: <http://www.aa-drustvo.si> ● **Društvo socialni forum za zasvojenosti in omame**, Resljeva 11, Ljubljana: najava po tel.: 01/ 438 68 00, 01/ 438 68 05 ali na e-naslovu tomazec.katja@siol.net; odprto od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro, v ponedeljek in četrtek tudi od 17. do 19. ure ● **Združenje DrogArt** za zmanjševanje škodljivih posledic drog in alkohola med mladimi nudi individualno, telefonsko ali spletno svetovanje. Pokličite na: 01/ 439 72 70 ali 041/ 730 800. Lahko nam tudi pišete na: info@drogart.org. ● **SOS-molitev** – nekdo bo molil zate: 031/533 133. Vsak dan med 20.00 in 22.00 uro. ● **Zavod MISSS** – Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije • Telefon MLADI MLADIM: usposobljen mladinski svetovalec odgovarja na vprašanja vrstnikov po telefonu (01/510 16 76, 051/ 300 380), e-pošti, Facebooku in Msn-ju. Delovni čas: pon.– čet. 15.30 – 17.30. • POMP - psihosocialna pomoč družinam priseljencev: celostna obravnava družin in aktivno socialno-kulturno in ekonomsko vključevanje priseljencev v skupnost: učenje slov. jezika, računalniško opismenjevanje, informiranje, medkulturno učenje in delavnice za otroke. • Svetovalnica Dravlje: Individualno in skupinsko svetovanje mladostnikom, staršem in strokovnim delavcem. Pomoč pri reševanju težav v obdobju odrasčanja in vključevanja v socialno okolje, vsak delovnik od 8. do 17. ure. Vse storitve so brezplačne. Več na www.miss.si ali 01/510 16 70. ● **Združenje proti spolnemu zlorabljanju**, Masarykovi 23, Ljubljana nudi zagovornišvo, svetovanje ter podporo in pomoč v skupini za mladoletne in odrasle žrtve spolne zlorabe. Tel. 01/ 43 13 341 in na brezplač. št. 080 28 80 vsak dan od 9. do 17. ure, sre. od 9. do 19. ure, pet. od 9. do 15. ure, e-naslov: spolna.zloraba@siol.net, splet: www.spolna-zloraba.si. ● **Skupina SIA Ljubljana** predstavlja anonimno skupino za samopomoč osebam, ki so preživele spolno zlorabo in ki okrevajo od njenih posledic. Za dodatne informacije se obrnite na: ia.ljubljana@gmail.com. ● **Zaupni telefon Samarijan za pogovor v stiski** – 24 ur na dan na brezplačni številki 116 123. ● **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet:** tel.: (01) 306 17 14; številka za zapuščena vozila: tel.: (01) 306 16 25; Redarstvo: tel.: (01) 306 16 32; AMZS, pomoč, vlečna služba, informacije: tel.: 19 87 ● **Služba za pobude meščanov:** tel.: (01) 306 12 82 ● **Okolje: JP Snaga, reklamacije, informacije in naročila:** tel.: (01) 477 96 40 ali (01) 477 96 67; JP Energetika, Center za pomoč uporabnikom: tel.: 080 28 82; dežurna številka Inšpektorata MU MOL, informacije o divjih odlagališčih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnih onesnaževanja okolja: tel.: (01) 306 16 04 ● **Varuh človekovih pravic**, brezplačni klic in informacije: tel.: 080 15 30 ● **Policija:** tel.: 113 ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** tel.: 112 ● **Dnevni center za starejše:** Povšetova, tel.: 01/430 51 520 ● **Zavetišče za živali Gmajnice 30**, tel.: 01/256 02 79. Uradne ure za obiskovalce - delavniki: od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sobote, nedelje in prazniki - od 12. do 15. ure. Za oddajo najdenih živali lahko pokličete kadarkoli 24 ur na dan in najdenčka oddaste. ● **JP ENERGETIKA**, Center za pomoč uporabnikom, T 080 28 82 ● **JP VO-KA**, dežurna služba Vodovod T 01 58 08 112, dežurna služba Kanalizacija T 01 58 08 212, brezplačna številka 080 86 52 ● **JP LPP**, Prevoz na klic in informacije za osebe z ovinostmi v mestnem potniškem prometu T 01 58 22 425, M 051 44 99 92 (24 ur/vse dni v letu) ● **JP SNAGA**, Center za podporo in pomoč uporabnikom T 01 477 96 00

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

Kakovost pitne vode februarja 2014

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji.

Druge javno dostopne informacije uporabniki prejmejo:

- po elektronski pošti na naslovu voka@vo-ka.si,
- na spletni strani JP Vodovod-Kanalizacija www.vo-ka.si.

Dodatne informacije o rezultatih notranjega nadzora pitne vode so na voljo v podmenijih na spletni strani www.jh-lj.si/vo-ka/informacije/kaksno-vodo-pijemo

Kakovost podzemne vode januarja 2014

() - meja zaznavanja merilne metode (LOD)

- - spojine niso bile ugotovljene

MV - predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 25/09)

Predpisane mejne vrednosti za podzemne vode je januarja 2014 presegal desetilatrazin (razgradni produkt pesticida atrazina) na merilnem mestu Brest I a. Vodnjak ni vključen v sistem za oskrbo s pitno vodo.

Zrak v Ljubljani decembra 2013

V tabeli so predstavljene podatke meritve onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo decembra 2013 zabeležili 17 dni s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo delcev. Na letni ravni (od začetka januarja do konca novembra) je bilo število dni s preseženo 24-urno vrednostjo delcev PM₁₀ ki znaša 50 µg/m³, preseženo 74-krat.

V skladu z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/2011) veljajo naslednji normativi:

SO₂ (žveplov dioksid): Mejna urna vrednost je 350 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je 125 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO₂ (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je 40 µg/m³. Mejna urna vrednost je 200 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM₁₀ (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je 40 µg/m³. Mejna dnevna vrednost delcev PM₁₀ je 50 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je 5 µg/m³.

Rezultati notranjega nadzora februarja 2014

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE	
			KLEČE 11. 2. 2014	JARŠKI PROD 11. 2. 2014
pH		6,5 - 9,5	7,5	7,5
Elektroprovodnost (pri 20°C)	µS/cm	2500	428	364
Nitrat	mg/l NO ₃	50	12,5	6,4
Nitrit	mg/l NO ₂	0,5	<0,008	<0,008
Sulfat	mg/l SO ₄	250	11,2	13,0
Klorid	mg/l Cl	250	9,32	5,64
Fluorid	mg/l F	1,5	0,04	0,041
Bor	mg/l B	1	0,019	0,017
Krom	µg/l Cr	50	0,94	0,52
Svinec	µg/l Pb	25	0,58	0,99
Atrazin	µg/l	0,1	0,007	<0,006
Desetilatrazin	µg/l	0,1	0,017	0,007
2,6-diklorobenzamid	µg/l	0,1	<0,006	<0,006
Pesticidi - vsota	µg/l	0,5	<0,05	<0,05
Trikloroeten in tetrakloroeten - vsota	µg/l	10	0,1	0,04
Trihalometani - vsota	µg/l	100	<0,5	<0,5
<i>Escherichia coli</i>	v 100 ml	0	0	0
Koliformne bakterije	v 100 ml	0	0	0
OCENA			SKLADEN	SKLADEN

Vir: JP Vodovod-Kanalizacija d.o.o., februar 2014

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

Januar 2014

merilno mesto	datum	atrazin µg/l	desetilatrazin µg/l	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki µg/l	nitrat mg/l	krom (skupno) µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče VIIIa	6. 1. 2014	0,010	0,021	0,07	10	1,9
Hrastje VIII	6. 1. 2014	0,064	0,062	0,86	19	15
Šentvid IIa	6. 1. 2014	(0,002)	0,026	-	19	2,3
Jarški prod III	6. 1. 2014	0,004	0,014	0,06	6,2	1,4
Brest Ia	6. 1. 2014	0,023	0,147	0,39	10	1,4

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2014, Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana

Zrak v Ljubljani decembra 2013

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	Benzen	PM ₁₀
Veljavnih podatkov *	99 %	99 %	99 %	100 %	99 %
Maksimalna urna koncentracija	13	142	730	14	219
Maksimalna dnevna koncentracija	5	78	326	8	129
Minimalna dnevna koncentracija	0	21	28	2	24
Srednja (mesečna) koncentracija	2	48	137	5	65
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	-	17

Vse vrednosti koncentracij so navedene v µg/m³.

* stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju.

Ljubljanski grad vabi

Razstava akademskega slikarja Jožeta Spacala Od slutnje groze do Erosa

Foto: osebni arhiv predavatelja

Jože Spacal: Ustvarjalni preblisk, 2003, mozaik, 90 x 110 cm.

Na Ljubljanskem gradu ob 75-letnici akademskega slikarja Jožeta Spacala od 13. marca do 10. aprila na ogled umetnikova razstava akrilnih slik, mozaikov, grafik in fotografij instalacij televizijskih scenografij z naslovom *Od slutnje groze do Erosa*. V Palaciju in Stanovski dvorani so razstavljeni mojstrski mozaiki in akrilne slike starejšega datuma, pa tudi dela, ki so nastala v zadnjem obdobju avtorjevega intenzivnega ustvarjanja. »Jože Spacal je umetnik življenjskega erosa, konkretnosti in jasnine, prečiščene kot po kraških burjah. Barvito kraško pokrajino z njenim neuničljivim kamnom je združil v tehniki mozaika, s katero je spočetka oživil konstrukcijsko tektoniko kraške arhitekture. Prisluškoval pa je tudi dilemam časa z družbenimi vrenji in izzivom novih tehnologij ter kot inventiven televizijski scenograf postavljaj na prizorišča likovno izrazite in hkrati simbolične scenske prostore. A že tedaj so ga privlačile tudi vitalno zaobljene, bujne organske forme, v katerih je moč dojeti kipečo organsko življenja narave, in s takimi razmerji in kontrasti je v svojih likovnih zamislih soočal brezdušno tehnologijo in organski erotični naboj. /.../ Spacal je kontrast med vitalnostjo in razpadom ponovno uveljavil tudi v najnovejšem ciklu, ki pa dokončno dominira v znamenju erosa in celo nesublimirane erotike, četudi na ozadju nevidne smrti. Z njim se je v povsem novi obliki odzval na uničenje newyorških stolpnic, tokrat na reakcije nesrečnežev, ki so v obupu poskakali z gorečih stavb. /.../ V človeških predsmrtnih spominih, kot jih nazorno komentira Jože Spacal, so lahko tudi še tako kratki segmenti tega čudežnega življenjskega trenutka naša edina neskončna večnost. Če kdo, potem med svojim ustvarjanjem živi v njej neizprosno vitalni Kraševci Jože Spacal in se ji docela predaja, ne meneč se za Smrt ne za Boga,« o umetnikovi razstavi med drugim piše avtor zloženke in kataloga dr. Milček Komelj.

Cikel predavanj Vitezi in vojskovanje

V aprilskem ciklu predavanj se bomo posvetili različnim vidikom viteštva in vojskovanja v srednjem veku. Prvo predavanje z **dr. Mihom Kosijem** bo osvetlilo pestro obdobje križarskih vojn v povezavi s slovenskim prostorom in sosednjimi deželami. Vojskovanje v poznem srednjem veku bo namenjeno drugo predavanje z **dr. Tomažem Lazarjem**, na katerem bo beseda med drugim tekla tudi o vplivu ognjenega orožja na način vojskovanja. Cikel bo sklenil **dr. Andrej Nared** s predstavitevjo zadnjega roparskega viteza na Kranjskem Erazma (Pred)jamskega in »vipavskega junaka« Andreja Baumkircherja. Predavanja bodo potekala tri zaporedne četrteke, **10., 17. in 24. aprila**, vsakič ob **18.30** v Hribarjevi dvorani Ljubljanskega gradu.

Foto: osebni arhiv predavatelja

Vitezi v času križarskih vojn.

Časovni stroj – od Emone do mestnega simbola: 6 časovnih postaj, 6 kostumiranih karakterjev, grajski vodnik – več kot le običajen vodeni ogled Jjubljanskega gradu

Časovni stroj bo obiskovalce na vodenem ogledu popeljal skozi šest prelomnih obdobjih, ki so zaznamovala zgodovino Ljubljanskega gradu in razvoj našega mesta. Na vsaki od časovnih postaj jih bo dočakala osebnost in jim predstavila svojo obdobje.

Po uvodnem pozdravu rimskega vojaka ali svečenice na mestu, kjer naj bi za časa rimske Emone stal opazovalni stolp, se dogajanje preseli pred grajski vhod. Tam jim svojo zgodbo predstavi pogumni vitez Jurij, ki je v času zgodnjega srednjega veka premagal strašnega zmaja in tako Ljubljančane rešil te strašne nadloge; če viteza Jurija ne bo doma, bo to nalogo prevzela Marjetica ... Kdo je v poznem srednjem veku najbolj zaslužen za to, da je na hribu nad mestom zrasla mogočna trdnjava? To izveste na dvorišču, kjer se boste srečali s samim cesarjem – Friderikom III. Habsburškim ali pa z njegovo ženo Eleonoro Heleno Portugalsko. Obdobje Ilirskih provinc nam najbolje izpričata Napoleonov vojak ali redovnica – bolničarka, ki ju lahko srečate pred Peterokotnim stolpom. 19. stoletje pomeni za Ljubljanski grad temna obdobje, zato se preselimo v kaznilnico, kjer vam karbonar ali »navadna obsojenka« med drugim izdata tudi to, kakšen jedilnik jih je doletel v grajski kaznilnici. Na koncu vas bo na dvorišču pozdravil še mož, ki je zaslužen, da je grad danes v mestni lasti – župan Ivan Hribar ga je namreč leta 1905 odkupil od tedanjih državnih oblasti. Če bo preveč zaposlen, nas bo pozdravila njegova hčerka Zlatica ...

Grad se je skozi stoletja spreminjal, spreminjale so se njegove vloge, zagotovo pa je ostal mestni simbol. Kakšne pa so bile vloge Grajskega griča in Ljubljanskega gradu skozi bogato grajsko zgodovino, odkrijte v dobri uri na več kot le običajnem vodenem ogledu. Kostumirani predstavniki vseh naštetih obdobjih bodo ustvarili prav posebno razpoloženje, ki bo poučno in zabavno hkrati. Pričakuje vas grajski »časovni stroj«!

Foto: Miha Mally

Friderik III. habsburški z ženo Eleonoro Heleno Portugalsko.

Urnik

Mesec	Dan	Ura
I, II, III, XI	nedelja	11.00, 15.00
IV, V, X, XII	sobota in nedelja	11.00, 15.00
VI, VII, VIII, IX	vsak dan	11.00, 13.00, 17.00, 19.00

Trajanje: do 90 minut, izhodišče: Info center na Gradu, jeziki: slovenski in / ali angleški, T: + 00386 1/306 42 93, E: info-center@ljubljaniskigrad.si; www.ljubljaniskigrad.si